

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting.....	3
Leeswijzer.....	4
Bestuurlijke inleiding	6
Financieel beeld	7
Ambities.....	29
Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland.....	30
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	36
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen.....	46
Ambitie 4 Een welvarend Zuid-Holland.....	53
Ambitie 5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw	68
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	81
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland.....	88
Overzicht Algemene middelen en Organisatie.....	99
Overzicht Algemene middelen	99
Overzicht Organisatie	103
Paragrafen.....	109
Paragraaf Arbeidscapaciteit (loonkosten en inhuur).....	110
Paragraaf Bedrijfsvoering	112
Paragraaf Subsidies	113
Bijlagen.....	143
Bijlage 1 Reserves.....	144
Bijlage 2 Overlopende passiva (OVP)	150
Bijlage 3 Prognose gereedmelding investeringen.....	157
Bijlage 4 Statenbesluit	158
Bijlage 5 Moties en amendementen	159
Bijlage 6 Afkortingslijst.....	160

Samenvatting

Leeswijzer

Dit is de Voorjaarsnota 2026. Dit is het eerste moment waarmee we de begroting bijstellen in het boekjaar 2026. In juli 2026 behandelen Provinciale Staten de Voorjaarsnota in een Statenvergadering. Het samenstellen van de Voorjaarsnota duurt een aantal maanden. Het gevolg is dat veel van de nu opgenomen bijstellingen zijn gebaseerd op de stand van zaken rond maart/april 2026. In het onderdeel '[Eventuele mee- en tegenvallers](#)' staat daarom een toelichting op ontwikkelingen die een mogelijk financieel effect hebben dat pas in de Najaarsnota 2026 of Begroting 2027 opgenomen kan worden.

Waar zijn de bijstellingen opgenomen?

Deze Voorjaarsnota bevat bijstellingen die starten in het boekjaar 2026. Waar de ontwikkeling invloed heeft op de jaren ná 2026 hebben we deze ook in de Voorjaarsnota 2026 verwerkt. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de uitkering uit het provinciefonds. Deze meerjarige bijstellingen krijgen in de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?' in de ambities een uitgebreide toelichting.

In deze Voorjaarsnota 2026 presenteert het college van Gedeputeerde Staten (GS) het actuele financieel perspectief en het meerjarenbeeld dat daarvan het gevolg is. Dat meerjarenbeeld is het startpunt voor de Kadernota 2027. De Kadernota 2027 is het budgettaire kader waarbinnen de Begroting 2027 wordt opgesteld. In de Begroting 2027 staat onder meer een begrotingssaldo centraal dat vanaf begrotingsjaar 2027 structureel in evenwicht is. De Kadernota bieden we tegelijk aan met deze Voorjaarsnota aan Provinciale Staten. De Begroting 2027 bieden we samen met de Najaarsnota eind september aan Provinciale Staten aan.

Voor de Voorjaarsnota en voor de Kadernota geldt dat ze zelfstandig leesbaar moeten zijn, ook op de [website](#). Een aantal onderdelen komt daarom terug in dit document zonder dat er een wijziging is. Het levert wel een papieren boekwerk op dat vrij dik is.

Provinciale Staten voeren hun budgetrecht uit op de doelen. Daarom stelen Provinciale Staten de budgetwijzigingen vast zoals die staan binnen de ambities onder de 3e W-vraag: 'Wat mag dat kosten?'. Als het nodig is, staat er ook een beleidsmatige toelichting bij de 2e W-vraag: 'Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?'.

Als er geen wijzigingen zijn ten opzichte van de begroting dan staat dat er met een standaardzin opgenomen.

Opbouw van een ambitie

De ambities in de documenten van de Planning & Control-cyclus hebben een uitwerking op 3 niveaus (de 3 W's):

- Beleidsdoelen (PS) - 1e W-vraag: **Wat** willen we bereiken?
- Beleidsprestaties (GS) - 2e W-vraag: **Wat** gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?
- Hoeveel middelen zetten we daarvoor in - 3e W-vraag: **Wat** mag dat kosten?

Provinciale Staten stellen de uitwerking van de ambities en beleidsdoelen vast. Met daarbij de middelen die voor de beleidsdoelen beschikbaar zijn. Gedeputeerde Staten stellen de uitwerking van de beleidsprestaties vast en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn.

Classificatie bijstellingen

In deze Voorjaarsnota zijn verschillende bijstellingen opgenomen. Per bijstelling voegden we een classificatie toe in de toelichting op de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?'. Daarmee willen de Voorjaarsnota leesbaarder maken en PS ondersteunen bij hun besluitvorming.

Classificatie	Toelichting
Nieuw besluit (Nieuw ter besluitvorming)	Dit gaat om bijstellingen die het gevolg zijn van nieuw beleid. Dit nieuwe beleid is voor niet eerder vastgestelde doelen of activiteiten of voor middelen om deze doelen te bereiken. 'Nieuw' wil in de praktijk zeggen dat wij deze activiteiten nog niet doen en dat wij hier nog geen middelen voor beschikbaar hebben gesteld. In deze categorie nemen wij ook begrotingswijzigingen op over de bijstelling van bestaand beleid. Deze wijzigingen bestaan uit intensivering of heroverweging/scopewijzigingen. Het gaat om het bijstellen van activiteiten of om het inzetten van middelen binnen een bestaand takenpakket. Doel is het bereiken van vastgestelde doelstellingen.
Bestaand beleid	Dit gaat om bijstellingen die het gevolg zijn van Statenvoorstellen, moties of amendementen die eerder in PS zijn aangenomen. Deze verwerken we nu financieel-administratief in deze Voorjaarsnota. Dit gaat om bijstellingen door indexeringen, doorschuiven van middelen, autonome ontwikkelingen, etc. Hieronder valt ook de aframing van bestaande budgetten.

Getalnotatie (v) en (n)

In de toelichting op de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?' Geven we per bijstelling in de titel aan wat het financiële effect van die bijstelling is. Daarbij geldt:

- Een (v) (voordelig) betekent dat de lasten worden verlaagd en/of de baten worden verhoogd.
- Een (n) (nadelig) betekent dat de lasten worden verhoogd en/of de baten worden verlaagd.

Per bijstelling geven we vervolgens aan hoe dit financiële effect wordt verwerkt. Het kan bijvoorbeeld verrekend worden met een daarvoor ingestelde reserve, een bijbehorende specifieke uitkering of met het begrotingssaldo.

Lastencategorieën

In deze Voorjaarsnota geven we in het samenvattend financieel beeld inzicht in de opbouw van de lasten via een grafiek. Datzelfde doen we bij elke ambitie bij de 3e W-vraag 'Wat mag dat kosten?'. De lasten verdelen we daarbij in 4 categorieën:

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën. Denk daarbij aan uitgaven voor dagelijks onderhoud, externe inhuur, beleidsmatige onderzoeken, software licenties, stortingen in voorzieningen, afwaarderingen van aangekochte gronden, te betalen belastingen, gas/water/licht en verschillende overige uitgaven.

De categorie 'subsidies en inkomensoverdrachten' vormt een omvangrijk deel van de provinciale begroting. In deze categorie zijn de lasten begroot van subsidies. Hieronder zit ook de concessie voor het openbaar vervoer. In de categorie staan ook de bijdragen die de provincie verstrekt aan andere overheidsinstellingen, zoals de omgevingsdiensten. Dergelijke bijdragen heten in de verslaggevingsregels (lv3) 'inkomensoverdrachten'.

Bestuurlijke inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2026. Dit is het eerste moment waarop wij de Begroting 2026 bijstellen op basis van actuele ontwikkelingen, eerdere besluitvorming en nieuwe inzichten.

Deze Voorjaarsnota laat zien dat wij vasthouden aan de koers die met de Begroting 2026 is ingezet. De beleidsmatige bijstellingen zijn beperkt. Juist in een periode waarin maatschappelijke, financiële en bestuurlijke ontwikkelingen elkaar snel opvolgen, vinden wij het belangrijk om als stabiel bestuur richting te blijven geven. We blijven werken aan de doelen uit het coalitieakkoord en aan een krachtig Zuid-Holland: een provincie waar ruimte is om te wonen, te werken, te reizen, te ondernemen en samen te leven.

Daarvoor verwerken wij een aantal belangrijke financiële bijstellingen. De grootste daarvan is de verwerking van de financiële effecten van de Investeringsagenda van €142 miljoen, die in januari is vastgesteld. Met deze Investeringsagenda geven wij een extra impuls aan de ambities voor Zuid-Holland en investeren wij gericht in de opgaven die voor onze inwoners, bedrijven en medeoverheden van belang zijn.

Daarnaast maken wij in deze Voorjaarsnota ruimte voor de resterende voorstellen uit de investeringsagenda. Het gaat onder meer om investeringen in het verbeteren van de waterkwaliteit in stedelijk gebied, ruimte voor de circulaire economie, gemeenschapskracht en meerdere mobiliteitsprojecten. Daarmee versterken wij zowel de leefbaarheid als de bereikbaarheid en toekomstbestendigheid van onze provincie.

Ook hevelen wij niet-bestede budgetten uit 2025 over naar 2026. Daarmee zorgen wij ervoor dat eerder beschikbaar gestelde middelen kunnen worden ingezet voor de doelen waarvoor zij bedoeld zijn. Dit betreft onder meer de inzet van de Qbuzz-boete voor beter openbaar vervoer, onderzoek naar kleine kernreactoren en het archeologisch depot.

Verder verwerken wij wijzigingen die voortkomen uit actuele inzichten, onverwachte tegenvallers en politieke besluitvorming. Zo stellen wij extra middelen beschikbaar voor faunabeheer. De kosten daarvan nemen toe, terwijl wij onze wettelijke verplichtingen zorgvuldig moeten blijven uitvoeren. Daarnaast maken wij extra budget vrij voor erfgoed en cultuur, zodat wij kunnen bijdragen aan een breder en toegankelijker culturaanbod in Zuid-Holland. Ook reserveren wij middelen voor de organisatie van burgerberaden in 2026 en 2027, voor de uitvoering van de voedselvisie en voor een aanvulling op de subsidieregeling wonen.

Met deze Voorjaarsnota houden wij koers en brengen wij de begroting in lijn met wat nu nodig is. We investeren waar dat kan, sturen bij waar dat moet en blijven zorgvuldig omgaan met publieke middelen. Zo blijven wij, samen met Provinciale Staten en onze partners in de provincie, werken aan een krachtig Zuid-Holland.

Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
mei 2026
Krachtig Zuid-Holland

Financieel beeld

Samenvatting

In de Voorjaarsnota 2026 verwerken we de beleidsmatige en financiële wijzigingen ten opzichte van de Begroting 2026 en lichten we deze toe. De bijstellingen in deze Voorjaarsnota komen door:

- autonome ontwikkelingen (zoals provinciefonds, extra bijdragen vanuit het Rijk)
- verschuivingen in planning
- ontwikkelingen die bij het opstellen van de Begroting 2026 nog niet genoeg duidelijk waren.

In deze Voorjaarsnota staan verschillende bijstellingen met een meerjarig financieel effect. Deze bijstellingen volgen vanuit bijgewerkte plannings en de beschikbaarheid van daaraan gekoppelde financiële middelen die we verwachten. Ze dragen bij aan een realistischer begroting en daarmee een hogere realisatiekracht.

Per saldo stijgt de omvang van de lasten in deze Voorjaarsnota van € 1.147,9 miljoen bij Begroting 2026 naar € 1.233,4 miljoen in deze Voorjaarsnota. De lasten stijgen ten opzichte van de Begroting 2026 met € 85,5 miljoen. De stijging komt vooral door de verwerking van voorstellen vanuit de Investeringsagenda 2026-2030, nieuwe financiële ontwikkelingen en door de inzet van middelen uit bijvoorbeeld specifieke uitkeringen van het Rijk. In het onderdeel '[Eventuele mee- en tegenvallers](#)' leggen we uit welke ontwikkelingen nog invloed kunnen hebben op het financieel beeld in de Najaarsnota 2026 en uiteindelijk op de realisatie in de Jaarrekening 2026.

Financieel totaalbeeld

In het financieel totaalbeeld laten we het gewijzigde totaalbeeld zien van de begroting na vaststelling van de Voorjaarsnota 2026. Ook staat er een overzicht van de voorgestelde wijzigingen per ambitie. Dit is uitgesplitst naar exploitatie en reservemutaties. Ook geven we inzicht in hoe de investeringen ervoor staan en welke middelen we uit gaan geven aan groot onderhoud (voorzieningen).

Exploitatie

In de Voorjaarsnota staat een totaal aan lasten van € 1.233,4 miljoen. De baten bedragen € 1.064,9 miljoen. Het verschil van € 168,5 miljoen wordt gedekt door de inzet van bestemmingsreserves en de algemene vrije reserve.

De Begroting 2026 heeft een lastentotaal van € 1.147,9 miljoen. In deze Voorjaarsnota wordt dit verhoogd met € 85,5 miljoen tot € 1.233,4 miljoen. De Begroting 2026 heeft een batentotaal van € 1.039 miljoen. In deze Voorjaarsnota wordt dit verhoogd met € 25,9 miljoen tot € 1.064,9 miljoen.

(bedragen x €1 miljoen)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samenwerken aan Zuid-Holland	35,1	0,4	34,7	0,0	0,0	0,0	34,7
2 Bereikbaar Zuid-Holland	434,4	22,4	412,0	2,7	35,6	-33,0	379,0
3 Schone energie voor iedereen	69,8	10,8	59,0	0,0	43,4	-43,4	15,6
4 Een welvarend Zuid-Holland	90,8	7,1	83,7	0,7	7,1	-6,4	77,4
5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw	230,8	58,5	172,4	43,5	91,4	-47,9	124,4
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	81,6	6,9	74,7	0,0	31,9	-31,9	42,8

(bedragen x €1 miljoen)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	130,3	15,4	115,0	0,6	6,4	-5,8	109,2
- Bedrijfsvoering, Financiën en organisatie	146,8	4,6	142,2	0,0	0,0	0,0	142,2
- Overzicht Algemene middelen	13,8	939,0	-925,2	22,5	22,6	-0,2	-925,4
Totaal	1233,4	1064,9	168,5	69,9	238,4	-168,5	0,0

Totaal reserves per ambitie

Reservenaam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
2 Bereikbaar Zuid-Holland			
Bereikbaarheid	2,7	24,8	-22,1
Investeringsagenda 2026-2030	0,0	10,5	-10,5
3 Schone energie voor iedereen			
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0,0	1,2	-1,2
Investeringsagenda 2026-2030	0,0	1,3	-1,3
Warmteleiding Warmtelinq	0,0	40,9	-40,9
4 Een welvarend Zuid-Holland			
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0,0	2,0	-2,0
Interreg-cofinanciering EFRO	0,0	1,9	-1,9
Investeringsagenda 2026-2030	0,0	1,0	-1,0
Life Sciences & Health	0,0	0,3	-0,3
Versterking economie	0,7	1,5	-0,8
5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw			
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	0,0	1,5	-1,5
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0,0	0,9	-0,9
Geen lege handen voor de landbouw	0,0	0,3	-0,3
Groene ambities	0,0	8,9	-8,9
Investeringsagenda 2026-2030	0,0	40,0	-40,0
NatuurNetwerk Nederland	0,0	30,9	-30,9
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	0,0	0,3	-0,3
Reserve Ontwikkelopgave natuur	3,5	4,5	-1,1
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030	40,0	3,0	37,0
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland			
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0,0	8,5	-8,5
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	0,0	23,4	-23,4

Reservenaam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
7 Gezond en veilig Zuid-Holland			
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0,0	0,1	-0,1
Groene ambities	0,0	1,4	-1,4
Investeringsagenda 2026-2030	0,0	0,3	-0,3
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	0,6	4,0	-3,4
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	0,0	0,2	-0,2
- Overzicht Algemene middelen			
Algemene vrije reserve	0,0	3,6	-3,6
Investeringsagenda 2026-2030	3,5	19,0	-15,6
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	19,0	0,0	19,0
Eindtotaal	69,9	238,4	-168,5

Mutaties in de Voorjaarsnota ten opzichte van de Begroting

Onderstaande tabel laat de wijzigingen zien die in de Voorjaarsnota 2026 worden voorgesteld ten opzichte van de Begroting 2026. Dit gaat om wijzigingen in de lasten en de baten, om wijzigingen in de toevoegingen en om onttrekkingen aan de reserves. Het totaalsaldo in de kolom 'Saldo lasten en baten' wordt gedekt door de bestemmingsreserves en/of de algemene vrije reserve. Deze verrekening vindt ook plaats voor tussentijdse wijzigingen op het begrotingsaldo. Dat is ook de verklaring voor het totaalsaldo in de kolom 'Resultaat' dat gelijk is aan 0.

(bedragen x €1 miljoen)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samenwerken aan Zuid-Holland	8,8	0,2	8,6	0,0	0,0	0,0	8,6
2 Bereikbaar Zuid-Holland	0,9	-4,8	5,7	0,0	9,1	-9,1	-3,4
3 Schone energie voor iedereen	4,4	4,0	0,3	0,0	2,5	-2,5	-2,2
4 Een welvarend Zuid-Holland	2,2	1,1	1,2	0,7	2,6	-1,9	-0,7
5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw	41,8	-1,0	42,8	22,5	43,3	-20,8	22,1
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	25,1	2,0	23,1	0,0	18,5	-18,5	4,7
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	10,2	2,7	7,5	0,0	3,1	-3,1	4,4
- Bedrijfsvoering, Financiën en organisatie	5,2	0,1	5,2	0,0	0,0	0,0	5,2
- Overzicht Algemene middelen	-13,2	21,7	-34,9	18,8	22,6	-3,8	-38,7
Totaal	85,5	25,9	59,6	42,1	101,7	-59,6	0,0

Meerjarige mutaties in de Voorjaarsnota ten opzicht van de Begroting

In deze Voorjaarsnota zijn verschillende bijstellingen opgenomen met een meerjarig financieel effect. Deze bijstellingen volgen vanuit geactualiseerde planningen en verwachte bestedingsritmes en dragen bij aan een meer realistische begroting (realisatiekracht). Onderstaande tabel toont de omvang van de mutaties voor de periode tot en met 2030 voor de lasten, baten en de mutaties in de reserves.

(bedragen x € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	85,5	62,1	110,9	49,9	17,2
Baten	25,9	49,9	80,4	42,7	12,1
Totaal lasten en baten	59,6	12,2	30,5	7,3	5,1
Toevoeging reserves	42,1	-16,3	8,9	4,8	1,2
Onttrekking reserves	101,7	-4,1	39,4	12,1	6,3
Totaal reserves	-59,6	-12,2	-30,5	-7,3	-5,1
Resultaat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Toelichting

Lasten

Via deze Voorjaarsnota worden de lasten per saldo verhoogd in 2026 met € 85,5 miljoen. Een deel hiervan, € 27 miljoen, betreft de lasten die uit de Investeringsagenda voortvloeien. Het resterende deel betreft nieuwe financiële ontwikkelingen en de inzet van middelen die beschikbaar zijn gekomen in de September- en Decemercirculaire. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Binnen ambitie 1 worden middelen ingezet voor het onderwerp openbaar bestuur. Deze middelen komen uit 2025 via de beklemmingen jaarrekening 2025 en extra inzet voor Omgevingsbeleid en voor het jubileumfonds Koningspaar (totaal € 3,9 miljoen).
- Binnen ambitie 3 worden er verschillende middelen onttrokken uit overlopende passiva en extra inzet voor gemeenschapskracht en inzet voor eerder verstrekte subsidies (€ 4,8 miljoen).
- Binnen de ambitie 5 worden de middelen ingezet voor het ambitiedoel Gezonde natuur in totaal voor € 15,7 miljoen voor de projecten onder andere Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG), Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, subsidieregeling boerenlandvogels, bods en bomen.
- In ambitie 5 vindt er ook extra inzet plaats voor het Faunabeheer (€ 7,8 miljoen) en Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) (€ 5 miljoen).
- Binnen ambitie 6 worden middelen ingezet voor het onderwerp volkshuisvesting. Deze middelen komen uit 2025 via de beklemmingen jaarrekening 2025 en via onttrekkingen uit de bestemmingsreserves (€ 12 miljoen).
- Binnen ambitie 6 worden extra Rijksmiddelen ingezet voor Asielopvang, Flexpool Woondeals (€ 3 miljoen).
- Binnen ambitie 7 vindt er een extra inzet plaats door latere inzet van eerder verstrekte subsidies, een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud recreatiegebieden en de inzet van middelen uit de bestemmingsreserve Bodem (€ 7,1 miljoen).

Baten

De hogere baten in 2026 en verder betreffen met name de ontvangen decentralisatie-uitkeringen en verhogingen van de accres via de September- en Decemercirculaire van het provinciefonds en de positieve bijstellingen op de motorrijtuigenbelasting.

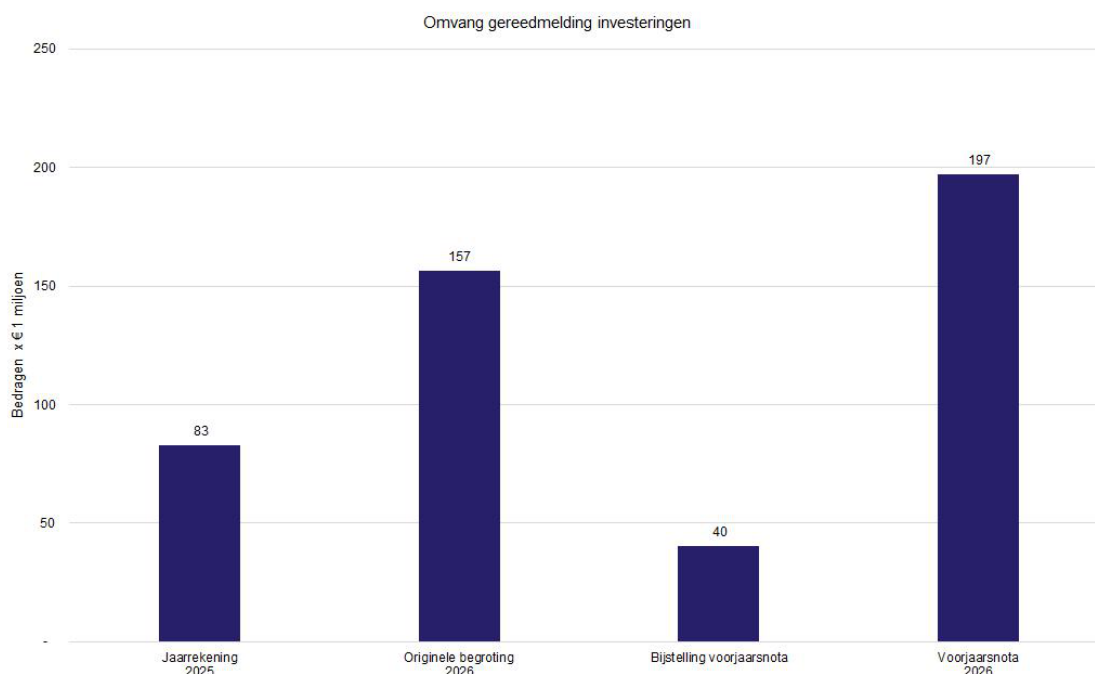
Mutaties reserves

Een deel van de bijstellingen in met name de lastenbudgetten wordt verrekend met de daarbij behorende bestemmingsreserves.

Inzicht in investeringen

De provincie Zuid-Holland investeert jaarlijks vele miljoenen euro's. Denk aan (vaar)wegen, fietspaden, bushaltes en andere voorzieningen voor openbaar vervoer. Maar ook aan de eigen gebouwen van de provincie zoals het provinciehuis, de steunpunten en automatisering (ict). Een groot deel van deze investeringen wordt op de balans verantwoord onder de materiële vaste activa. De provincie investeert ook in andere categorieën zoals immateriële vaste activa (waaronder kosten van onderzoek en ontwikkeling en bijdragen in activa van derden) en financiële vaste activa (waaronder kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen).

Voor dergelijke investeringen stellen Provinciale Staten een investeringskrediet vast met een budgetplafond, een afbakening van wat er moet gebeuren (scope) en een einddatum waarop het project naar verwachting gereed is. Voor veel investeringskredieten, vooral bij bereikbaarheid, geldt dat de looptijd van het krediet meerdere jaren kan zijn. Op basis van de projectplanning wordt vervolgens per investeringskrediet geraamd welke bedragen (uitgaven en inkomsten) we in welk jaar verwachten. Tijdens het project leveren verschillende rapportages informatie op over de voortgang. Op basis daarvan stellen we de ramingen van de uitgaven en inkomsten per jaarschijf bij. Hierbij worden het totaal van het kredietbudget en de vastgestelde einddatum niet overschreden. Als we verwachten dat dat laatste toch gaat gebeuren dan vindt hierover nadrukkelijk besluitvorming plaats door Provinciale Staten.

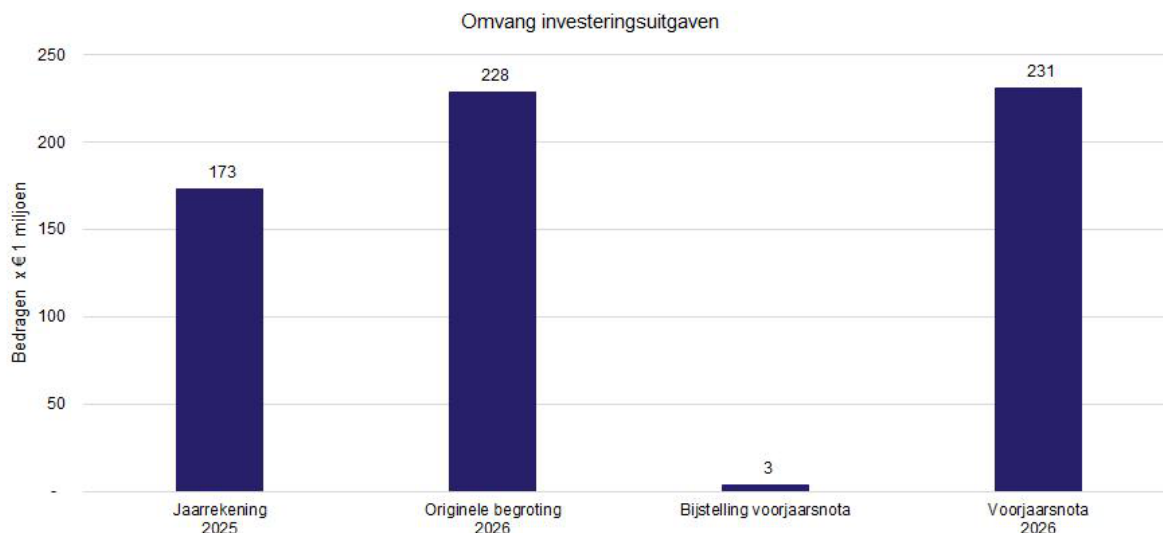
Toelichting

Investeringsprojecten met een einddatum van 2026 worden bij jaarrekening 2026 gereed gemeld. Vanaf 2027 schrijven we daar op af. Bovenstaande grafiek laat zien welk bedrag we in 2026 naar verwachting gereed melden. Hierbij geldt dat die projecten vaak in de jaren hiervoor zijn gestart en dit jaar klaar zijn. De grafiek laat zien dat in deze Voorjaarsnota de omvang van de verwachte gereed melding aan investeringen toeneemt met ongeveer € 40 miljoen ten opzichte van de begroting. Deze toename wordt als volgt verklaard:

- In Ambitie 2 verhogen wij de investeringsramingen met € 22,8 miljoen. Dit betreft voor € 19,2 miljoen het onderdeel aanleg en verbetering en € 3,6 miljoen het onderdeel beheer en onderhoud. Dit betreft met name de beoogde afronding van projecten die eerder in 2025 waren geraamd.
- In het Overzicht Organisatie is € 16,9 miljoen toegevoegd vanuit het MeerJarenOnderhoudsprogramma gebouwen (MJOP). Deze middelen waren niet besteed in 2025. Bij Najaarsnota 2026 wordt de inzet van dit krediet meerjarig geactualiseerd. Dan is namelijk een nieuwe meerjarige raming bekend van het onderhoudsprogramma.

- In het Overzicht Organisatie is € 0,8 miljoen toegevoegd voor ICT-hardware investeringen. Deze middelen waren eerder geraamd in 2027, maar worden in 2026 uitgegeven.

Meer toelichting hierop is te vinden in [bijlage 3](#) 'Prognose gereedmelding investeringen'.

Toelichting

Bovenstaande grafiek laat zien welk bedrag we in 2026 naar verwachting uitgeven op investeringsprojecten. Hierbij geldt dat een groot deel pas in komende jaren klaar is. De grafiek laat zien dat in deze Voorjaarsnota de omvang van de verwachte investeringsuitgaven toeneemt met € 3 miljoen ten opzichte van de begroting. Dit betreft vooral de actualisatie van de verwachte uitgaven aan grootschalig onderhoud van (vaar)wegen, oevers en enkele bruggen.

Inzicht in voorzieningen groot onderhoud

Er zijn drie voorzieningen voor toekomstige uitgaven aan groot onderhoud:

- Voorziening groot onderhoud infrastructuur;
- Voorziening groot onderhoud vaarwegen;
- Voorziening groot onderhoud provinciale recreatiegebieden.

De voorzieningen worden jaarlijks gevuld via een storting (dotatie). De stortingen in de voorzieningen zijn begroot in de exploitatie in de ambities. De uitgaven aan groot onderhoud worden direct ten laste van de voorzieningen geboekt. Deze uitgaven zijn gebaseerd op het onderliggende meerjarenonderhoudsprogramma.

Toelichting

Bovenstaande tabel toont de raming van de uitgaven over het lopende jaar. Het meerjarenperspectief is te vinden in de begroting 2026. In de begroting 2026 waren de totale uitgaven aan groot onderhoud via de voorzieningen geraamd op € 99,8 miljoen. In de Voorjaarsnota stellen we dit bij met € 9,7 miljoen tot € 109,5 miljoen. De bijstelling betreft een andere fasering op de uitgaven op het onderhoud Infrastructuur van € 5,0 miljoen en een andere fasering op de uitgaven op onderhoud vaarwegen van € 4,8 miljoen.

Inzicht in Investeringsagenda 2026-2030

Voorstel	Naam voorstel (bedragen x € 1 mln)	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal ingezet	Totaal toegekend	Resterend
	Stand reserve investeringsagenda	120,0	100,9	91,6	80,0	70,7			
	Extra storting in investeringsagenda	3,5					3,5	3,5	-
	Stand reserve investeringsagenda na extra storting	123,5	100,9	91,6	80,0	70,7			
a.	Aanpak knelpunten (hoofd-) fietsnetwerk	-10,0					-10,0	10,0	-
b.	Aansluiting N215 – N498	-0,5					-0,5	0,5	-
c.	Uitvoering Actieplan Geluid (stil asfalt)	-0,3	-0,5	-0,5	-0,3		-1,5	1,5	-
d.	Investering in Beter benutten: Bedrijfsverplaatsings- en herstructureringsfonds						-	10,0	10,0
e.	Versterking regionaal investeringskapitaal start-ups, scale-ups en innovatief mkb						-	11,3	11,3
f.	Tegengaan netcongestie in Zuid-Holland	-1,3	-4,7	-4,3	-3,8	-2,5	-16,6	16,6	-
g.	Novex Rotterdamse Haven	-1,0	-1,2	-1,2	-1,2		-4,6	4,6	-
h.	Strategische Reserve Landelijk Gebied	-3,0	-3,0	-2,5	-0,1	-0,1	-8,7	40,0	31,3
i.	Aanvullend (subsidie) budget Wonen 2027-2030	-6,5					-6,5	19,0	12,5
j.	Groenblauwe netwerk			-3,0	-4,0	-3,0	-10,0	10,0	-
	Totaal resterend investeringsagenda	100,9	91,6	80,0	70,7	65,2	-58,3	123,4	65,1
	Toekenning arbeidscapaciteit	-4,4	-4,4	-4,5	-4,4	-4,1	-21,8	21,9	0,1
	Totaal investeringsagenda incl. AC	96,5	87,2	75,5	66,3	61,0	-80,1	145,3	65,2

Via het amendement 910 op de Kadernota 2026 is € 120 miljoen gestort in de bestemmingsreserve 'Investeringsagenda 2026-2030'. De voorstellen in het [Statenvoorstel Investeringsagenda 2026-2030](#) tellen op tot € 142,2 miljoen. In dit bedrag is een beoogde kapitaalstorting opgenomen van € 30 miljoen (voorstel e., Versterking regionaal investeringskapitaal start-ups, scale-ups en innovatief mkb). Bij een kapitaalstorting ontvangt de provincie aandelen die voor hetzelfde bedrag op de balans worden verantwoord als financiële vaste activa. Voor deze kapitaalstorting hanteren we een risicoreservering van 37,5% = € 11,25 miljoen die toegevoegd dient te worden aan de bufferreserve weerstandscapaciteit. Dat betekent dat conform het aangenomen Statenvoorstel de benodigde middelen in de bestemmingsreserve 'Investeringsagenda 2026-2030' zijn aangevuld met € 3,5 miljoen tot een totaal van € 123,5 miljoen. Daarnaast is een bedrag van € 21,9 miljoen aan extra arbeidscapaciteit beschikbaar gesteld. Dit zorgt voor een totaal aan toegekende middelen van circa € 145,3 miljoen.

De middelen voor voorstellen d. en e. (risicoreservering van 37,5% over € 30 miljoen = € 11,25 miljoen) staan nog in de reserve Investeringsagenda 2026-2030. De resterende middelen voor voorstellen h. en i. staan in de betreffende bestemmingsreserves.

Mutaties begrotingssaldo

Onderstaand overzicht laat de ontwikkeling zien van het begrotingssaldo door bijstellingen die in deze Voorjaarsnota 2026 staan. Dit overzicht bestaat uit drie onderdelen:

- In onderdeel A betreft het begrotingssaldo vanuit de Begroting 2026 (inclusief amendementen). Het begrotingssaldo was toen € 4,6 miljoen voordelig. Door de aangenomen amendementen bij de begroting is het begrotingssaldo gewijzigd in € 3,6 miljoen voordelig. Daarnaast zijn de beklemmingen die ter besluitvorming worden opgevoerd bij de jaarrekening 2025 opgenomen voor een totaalbedrag van € 23,7 miljoen, waarvan € 19,9 miljoen naar 2026. Dit brengt het totale begrotingssaldo voor 2026 op € 16,3 miljoen negatief.
- In onderdeel B staan de bijstellingen die de verschillende ambities voorstellen in deze Voorjaarsnota.
- In onderdeel C staan de bijstellingen die bij de Algemene middelen worden gepresenteerd of die gaan over de hele begroting, zoals cao-effecten en kapitaallasten.

De bijstellingen die in deze Voorjaarsnota staan, zorgen voor een verbetering van het begrotingssaldo in 2026 met € 16,1 miljoen. Dit komt vooral door de positieve effecten van de September- en Decembercirculaires en de ontwikkelingen op de motorrijtuigenbelasting. Het begrotingssaldo voor het jaar 2026 komt daarmee uit op € 0,2 miljoen nadelig. Dit wordt verrekend met de Algemene vrije reserve. Het meerjarige effect van de bijstellingen in deze Voorjaarsnota is opgenomen in de jaren ná 2026.

(bedragen x € 1 mln)	Huidige collegeperiode		Nieuwe collegeperiode			
	2026	2027	2028	2029	2030	2031
A Mutaties eerdere P&C producten						
1 Begrotingssaldo t/m de Begroting 2026	4,6	31,5	38,3	59,9	67,7	65,7
2 Moties en amendementen Begroting 2026	-1,0	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
3 Beklemmingen Jaarrekening 2025	-19,9	-1,9	-1,3	-0,5	-0,1	-0,1
Totaal A: Begrotingssaldo t/m Jaarrekening 2025	-16,3	27,8	35,3	57,5	65,8	63,9
B Ontwikkelingen binnen de ambities						
Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland						
<i>Extra/minder inzet</i>						
1 1-1 Burgerberaad 2026 en 2027	-0,5	-0,1				
2 1-1 Ophoging materieel budget Regie Omgevingsbeleid	-0,5					
3 1-1 Bijstelling budget bestuur	0,1					
4 1-1 Indexatie DVO Nationaal Archief 2026	-0,1					
5 1-1-Oranje Fonds	-0,3					
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland						
<i>Extra/minder inzet</i>						
6 2-1 Bijstelling baten Drechtsteden	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
7 2-1 Exploitatiekosten fietspaden <€2,5 miljoen	-0,6	0,0	-3,2	-9,8	-4,7	1,1
8 2-1 Dekking afschrijvingslasten investeringsagenda	10,5					
9 2-1 OV-concessie Zuid-Holland Noord	-2,0	-1,5				
10 2-2 Verkoop steunpunten on hold: saldo begrote baten en lasten via stelpost wegen naar algemene middelen	-2,1	-0,0	-0,4	2,6		
11 2-2 Aanpak vitale en kwetsbare bruggen	-0,3					

(bedragen x € 1 mln)	Huidige collegeperiode		Nieuwe collegeperiode			
	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen						
12 3-1 Decentralisatie uitkering CDOKE 2026 Klimaatakkoord uit provinciefonds 2026	-6,3					
13 3-1 Versterken gemeenschapskracht	-0,4	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
14 3-1 Voorbereiding SMR programma	-0,5					
<i>Herijking budget i.v.m. reëel ramen (saldo = 0)</i>						
15 3-1 Doorschuif Klimaatakkoord middelen 2026	6,3	-3,4	-2,9			
16 3-1 Bijstelling raming subsidieregeling SMR's	0,4	-0,4				
17 3-1 Energie Kasritme aanpassen Zuidplaspolder overdimensionering	1,1	-0,2	-0,5		-0,4	
Ambitie 4 Een welvarend Zuid-Holland						
<i>Extra/minder inzet</i>						
18 4-1 Ruimte voor circulaire economie	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
19 4-2 Beleidsperspectief Erfgoed en Cultuur		-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
20 4-2 Verhuizing archeologische depot	-0,2					
21 4-2 Digitalisering archeologisch depot	-0,2					
<i>Herijking budget i.v.m. reëel ramen (saldo = 0)</i>						
22 4-1 Looptijdverlenging Leerpark Drechtsteden	1,3	-1,3				
23 4-1 Fasering campusregeling	-0,1	0,0	-0,1	0,2	-0,1	
24 4-1 Fasering Regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland (RNIZ)	-0,2	0,1	0,2	0,3		
25 4-1 Fasering subsidieregeling duurzame bedrijventerrein	0,4	-0,4				
26 4-1 Bijstelling MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT)	-0,2	-0,2	-0,1	0,6		
27 4-2 Cultuur Doorschuif middelen herontwikkeling van het entreegebied Kinderdijk	1,5	-1,5				
28 4-2 Cultuur Doorschuif van Restauratie projecten	0,9	-0,5	-0,3			
29 4-2 Fasering subsidies Restauratie Rijksmonumenten en CMK	0,6	-0,6				
30 4-2 Reserve lastneming subsidies: Cultuur Restauratie Rijksmonumenten en Herbestemming	0,7	-0,7				
Ambitie 5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw						
<i>Extra/minder inzet</i>						
31 5-1 Bijstelling budget Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) ivm hogere standaardkostprijs	-5,0					
32 5-1 Ophoging Faunabeheer	-7,8	-7,8	-5,8	-5,8	-5,8	-5,8
33 5-1 Vergunningverlening Natuur	-1,8	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
34 5-1 Bijstelling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)	-0,8					
35 5-2 Uitvoering voedselvisie "Toekomst van ons Voedsel"	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
36 5-3 Grondwater taken Omgevingsdiensten	-0,2	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
37 5-3 Pompinstallatie Parksluizen Rotterdam	-0,2	-0,5	-0,5			
38 5-3 Uitvoering Kaderrichtlijnwater (KRW) - aanvullende middelen	-0,1	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
<i>Herijking budget i.v.m. reëel ramen (saldo = 0)</i>						
39 5-1 Bijstelling budgetten NN-ZH en ZH-PLG	3,3	-2,8	-0,5			
40 5-1 Bijstelling raming Invasieve exoten	1,4		-1,4			
41 5-1 Fasering budget Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)	0,6	-0,4	-0,3			
42 5-2 Besteding structurele middelen en incidentele middelen vanuit coalitieakkoord en amendementen	-0,5	0,3	0,2			
43 5-2 Fasering van middelen 2026 - 2028	-0,5	0,2	0,3			
44 5-2 Herprogrammeren Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) Nationaal Strategisch Plan (NSP)	0,1	-0,0	-0,0			

(bedragen x € 1 mln)	Huidige collegeperiode		Nieuwe collegeperiode			
	2026	2027	2028	2029	2030	2031
45 5-3 Bijstelling raming Maatregelen KRW (ZHPLG)	0,4	-0,4				
46 5-3 Bijstelling raming Wasplaatsen	1,3	-1,3				
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland						
Extra/minder inzet						
47 6-1 Benodigde aanvullende middelen Subsidieregeling wonen		-3,5				
Herijking budget i.v.m. reëel ramen (saldo = 0)						
48 6-2 Bijstelling budget Landschapspark Zuidvleugel	0,1	0,1	-0,3	0,1	0,1	0,1
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland						
Extra/minder inzet						
49 7-1 Bijstelling baten Dwangsommen	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
50 7-1 DU Versterking Omgevingveiligheidsdiensten		-0,3	-0,3			
51 7-1 Versterking vergunningverlening maatwerk aanpak	-0,3	-0,7	-0,6	-0,5	-0,8	
52 7-1 Leges bouwactiviteiten	0,9					
53 7-1 Milieu belastende bouwactiviteiten	-3,0					
Herijking budget i.v.m. reëel ramen (saldo = 0)						
54 7-2 Fasering budget voor de doorontwikkeling van Bentwoud en Vlietland	1,0	-1,0				
55 7-2 Verschuiving budget knooppuntennetwerk (herverdeling jaarschijven 2026–2028)	1,0	-0,3	-0,8			
Overzicht Organisatie						
Extra/minder inzet						
56 8-1 Bijstelling budget ivm opdrachten fiscale dienstverlening	-0,1	-0,1				
57 8-1 Bijstelling premieverplichtingen concernverzekeringen	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
58 8-1 Additioneel budget voor schoonmaakkosten	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
59 8-1 Bijstelling raming onderhoudskosten exploitatie	-1,9					
Herijking budget i.v.m. reëel ramen (saldo = 0)						
60 8-1 Financiën versterken financiële processen en systemen	3,6		-3,6			
61 8-1 Fasering budget Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)	-0,4	0,4				
62 8-1 Bijstelling kasritme Modernisering Brandstofverkoop punten	0,1	-0,1	0,0	0,0		
Totaal B: Ontwikkelingen binnen de ambities	-0,4	-32,7	-25,0	-16,4	-15,8	-8,7
C Ontwikkelingen binnen Algemene middelen						
Autonome ontwikkelingen						
1 September- en Decembercirculaire 2025	5,9	-0,9	1,6	0,2	-12,1	-12,1
2 Motorrijtuigenbelasting (MRB)	15,5	23,4	23,9	25,0	28,2	28,2
Resterende ontwikkelingen						
3 Kosten 2025 Groene Waterparel (Vrijval reserve)	0,3					
4 Loonkosten Investeringsagenda	-4,4	-4,4	-4,5	-4,4	-4,1	
5 Ophoging budget arbeidscapaciteit ivm detacheringsofbrengsten	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
6 Bijstelling financieringslasten	0,3	0,1	0,2	0,3	0,4	-0,0
7 Bijstelling kapitaallasten	0,4	-1,6	0,0	2,1	6,3	4,9
Totaal C: Ontwikkelingen binnen algemene middelen	16,5	15,1	19,7	21,6	17,2	19,6
Totaal (B+C) mutatie op begrotingssaldo	16,1	-17,6	-5,3	5,2	1,4	10,9
Begrotingssaldo voorjaarsnota 2026 Totaal (A+B+C)	-0,2	10,2	30,0	62,7	67,2	74,8

Toelichting mutaties

A: Mutaties eerdere P&C producten

A1. Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten

Dit is het begrotingssaldo van de Begroting 2026 voor de verwerking van amendementen.

A2. Effecten van de Amendementen bij de Begroting 2025

Bij de behandeling van de Begroting 2026 in Provinciale Staten in november 2025 zijn verschillende amendementen aangenomen. De financiële effecten van amendementen A937 en A945 zijn hier opgenomen.

A3. Beklemmingen Jaarrekening 2025 administratief verwerkt in de Voorjaarsnota 2026

In het Statenvoorstel bij de Jaarstukken 2025 staat de beslissing tot budgetoverhevelingen (beklemmingen) met een totale omvang van € 23,7 miljoen. Hiervan gaat € 19,9 miljoen naar 2026. In een bijlage bij de Jaarstukken lichten we toe dat dit de beklemmingen zijn in de categorieën subsidiebudgetten, overige bestuurlijke/juridische verplichtingen en circulaire provinciefonds. We gaan uit van de vaststelling van dit Statenvoorstel. Daarom zijn deze beklemmingen nu in deze Voorjaarsnota administratief verwerkt in de verschillende jaarschijven in de exploitatie en zijn ze ten laste gebracht van het begrotingssaldo. Dat wordt vervolgens verrekend met de Algemene vrije reserve.

B: Ontwikkeling binnen de ambities

Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland

B1. Burgerberaad 2026 en 2027

De € 0,6 miljoen is bedoeld voor de uitvoering van [Statenbesluit 7747](#) op de manier zoals beschreven in de GS-brief "Burgerberaad 2026: Toekomstbestendige wijken voor iedereen; kindvriendelijk, vitaal en inclusief" die op 11 maart 2026 op de procedure agenda van commissie BMM stond en zoals aangegeven in de GS-brief "[Inwonersdag Sociale veiligheid bij OV-haltes](#)" van 12 mei 2026. Hierbij is uitgegaan van een middelgroot burgerberaad voor het thema woningbouw en een kleiner burgerberaad c.q. participatiemoment op het thema mobiliteit.

B2. Regie Omgevingsbeleid

Regie Omgevingsbeleid is sinds 2023 een wettelijke taak en op basis van de Omgevingswet. De implementatie van de Omgevingswet is intensiever dan voorhand begroot.

B3. Bijstelling

Verschillende kosten vallen lager uit dan oorspronkelijk begroot.

B4. Indexatie DVO Nationaal Archief

Het Nationaal Archief heeft sinds 2012 de bijdrage niet geïndexeerd en inmiddels aangegeven dat een indexatie noodzakelijk is.

B5. Oranje Fonds

In het kader van het 25-jarig huwelijksjubileum van het Koningspaar wordt een landelijk Jubileumfonds opgericht door het Oranje Fonds. Gedeputeerde Staten (GS) hebben de intentie uitgesproken om € 0,25 miljoen beschikbaar te stellen.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

B6. Drechtsteden

Jaarlijkse bijdrage vanuit Drechtsteden wordt hoger met € 0,251 miljoen.

B7. Exploitatiekosten fietspaden <€2,5 miljoen

Bij de Najaarsnota 2025 is het vastgesteld om een ondergrens van € 2,5 miljoen te hanteren voor het activeren van de bijdrage in activa van derden. Daardoor nemen de exploitatiekosten met € 0,9 miljoen toe.

B8. Dekking afschrijvingslasten Investeringsagenda

Twee voorstellen vanuit de Investeringsagenda (Aanpak knelpunten (hoofd-) fietsnetwerk en Aansluiting N215–N498) komen in de lasten als afschrijvingen terug. Deze mutatie zorgt voor de dekking voor deze kosten.

B9. OV-concessie Zuid-Holland Noord

Qbuzz heeft een boete van € 3,5 miljoen opgelegd gekregen. Deze opbrengst komt ten goede aan het openbaar vervoer.

B10. Verkoop steunpunten on hold

Door capaciteitsproblemen bij Vastgoed gaan de ingeplande verkoop van een aantal steunpunten in 2026, 2028 en 2029 niet door.

B11. Aanpak vitale en kwetsbare bruggen

Dit betreft het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak voor het uitrusten van een aantal vitale en kwetsbare bruggen in provinciaal beheer met vaste, op afstand bedienbare of lokaal eenvoudig inzetbare koelingsinstallaties.

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

B12. Decentralisatie-uitkering CDOKE

Met de decentralisatie-uitkering CDOKE kunnen provincies bemensing en capaciteit bekostigen voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Deze uitkering wordt in 2026 via de Provinciefonds ontvangen.

B13. Versterken gemeenschapskracht

De provincie wil de kracht van maatschappelijke initiatieven beter zichtbaar maken en ondersteunen. Dit is een resterende voorstel vanuit de Investeringsagenda.

B14. Voorbereiding SMR programma

Via een amendement in de Voorjaarsnota 2025 is € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld voor nader onderzoek naar kernenergie. Plannen hebben nog niet geleid tot uitgaven.

B15. B16 en B17. Diverse bijstellingen in tijd Beleidsdoel 3-1

Actuele informatie en looptijdverlengingen zorgen ervoor dat middelen van 2026 doorschuiven naar 2026 t/m 2030.

Ambitie 4 Een welvarend Zuid-Holland

B18. Ruimte voor circulaire economie

De provincie werkt aan een strategie om meer ruimte te creëren voor circulaire bedrijvigheid. Dit is een resterende voorstel vanuit de Investeringsagenda.

B19. Beleidsperspectief Erfgoed en Cultuur

Het betreft een verhoging van de boekjaarsubsidies aan Kunstgebouw, Stichting Educatieve Orkestprojecten, Popunie, Jeugdtheaterhuis en Erfgoedhuis, bedoeld voor taken op het gebied van een breed en toegankelijk cultuuraanbod, digitalisering, erfgoed en cultuur verbinden aan ruimtelijke opgaven en maatschappelijke opgaven, professionalisering, participatie (met name jongeren) en ondersteuning van gemeenten (met name die gemeenten waar het aanbod op het gebied van cultuur en de capaciteit op het gebied van cultuur en erfgoed beperkt is).

B20. Verhuizing archeologisch depot

Er is een nieuwe depot benodigd en dit betreft de middelen voor de voorbereiding.

B21. Digitalisering archeologisch depot

Digitalisering van papieren collectie van het archeologisch depot.

B22. t/m B30 Verschillende bijstellingen in tijd Beleidsdoelen 4-1 en 4-2

Actuele informatie en looptijdverlengingen zorgen ervoor dat middelen van 2026 doorschuiven naar 2026 t/m 2032.

Ambitie 5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw

B31. Hogere standaardkostprijs voor Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL)

Standaardkostprijs voor SNL is in de afgelopen jaren gestegen en in 2025 is dit geëvalueerd. Deze incidentele ophoging van budget is noodzakelijk om het natuurbeheer adequaat uit te voeren. Verwachting is vanaf 2027 structurele financiële dekking vanuit het Rijk (uit te keren vanuit natuurpact gelden).

B32. Faunabeheer

De provincie is op grond van de Omgevingswet gehouden tot het verlenen van tegemoetkomingen in de schade die wordt aangericht door in het wild levende, beschermde diersoorten. Op basis van de huidige inzichten aanvullende middelen nodig om de wettelijke verplichting te voldoen. We onderzoeken aanpassingen om de schadetegemoetkoming te verlagen.

B33. Vergunningverlening Natuur

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) kosten voor natuur zijn gestegen onder andere door meer aanvragen voor flora en fauna activiteiten. Dit betekent hogere bijdrage aan de omgevingsdiensten die de aanvragen moeten beoordelen en vergunningen moeten verlenen.

B34. Bijstelling ANLb

In het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) is voor beheerjaar 2023 een hoger eenheidsbedrag per hectare vastgesteld dan gepland. De Europese Commissie heeft deze afwijking geconstateerd in de Annual Performance Clearance (APC) over financieel jaar 2024 en besloten om Nederland hiervoor een verlaging in het kader van de APC op te leggen. Deze verlaging wordt doorbelast aan de provincie.

B35. Uitvoering voedselvisie "Toekomst van ons Voedsel"

In 2025 is de voedselvisie "Toekomst van ons Voedsel" vastgesteld. Voor uitvoering worden extra middelen binnen het beleidsdoel 5-2 ingezet.

B36. Grondwater taken Omgevingsdiensten

Als gevolg van de energietransitie, open bodemenergiesystemen en bescherming grondwater is er een stijgende inzet voor vergunningverlening water te zien bij de omgevingsdiensten. De taken m.b.t. grondwaterbescherming zijn de afgelopen jaren exponentieel toegenomen en extra financiële middelen nodig om wettelijke taken uit te voeren.

B37. Pompinstallatie Parksluizen Rotterdam

De provincie wil samen met Rotterdam investeren in een pompinstallatie bij de Parksluizen om verzilting van de Schie in droge zomers te voorkomen.

B38. Uitvoering Kaderrichtlijnwater (KRW) - aanvullende middelen

De provincie Zuid-Holland wil extra investeren om de waterkwaliteit in stedelijke gebieden te verbeteren en zo te voldoen aan de KRW-doelen vóór 2027. Dit is nodig om woningbouw, economie en andere ontwikkelingen niet in gevaar te brengen.

B39. t/m B46 Verschillende bijstellingen in tijd Beleidsdoelen 5-1, 5-2 en 5-3

Actuele informatie en looptijdverlengingen zorgen ervoor dat middelen van 2026 doorschuiven naar 2027 t/m 2028.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

B47. Subsidieregeling wonen

Om plannen voor woningbouw niet te vertragen worden extra financiële middelen ingezet om subsidieaanvragen niet af te wijzen vanwege een overschrijding van het deelplafond.

B48. Bijstelling budget Landschapspark Zuidvleugel

Actuele informatie en looptijdverlengingen zorgen voor een bijstelling in dit budget.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

B49. Bijstelling baten Dwangsommen

Actuele informatie zorgt voor een bijstelling in dit budget.

B50. en B51. Versterking Omgevingveiligheidsdiensten, Versterking vergunningverlening maatwerk aanpak

Het Rijk heeft in de septembercirculaire middelen beschikbaar gesteld voor versterking Omgevingsveiligheidsdiensten en *vergunningverlening maatwerk aanpak* vanaf 2026 en verder.

B52. Verhoging baten Leges Bouwactiviteiten

Actuele informatie zorgt voor een bijstelling in dit budget.

B53. Verlaging baten Milieubelastende Bouwactiviteiten

Actuele informatie zorgt voor een bijstelling in dit budget.

B54. en B55 Verschillende bijstellingen in tijd Beleidsdoel 7-2

Actuele informatie en looptijdverlengingen zorgen ervoor dat middelen van 2026 doorschuiven naar 2027 en 2028.

Overzicht Organisatie

B56. en B57 Bijstellingen exploitatie budget bedrijfsvoering

Actuele informatie zorgt voor een bijstelling in dit budget.

B58. Bijstellingen budget schoonmaakkosten

Dit budget is t/m 2023 incidenteel verhoogd ondanks structurele schoonmaakkosten. In 2025 is er een overschrijding van € 0,5 miljoen gerealiseerd. Hiermee wordt het budget met dit bedrag verhoogd.

B59. Bijstelling raming onderhoudskosten exploitatie

In 2026 wordt een aantal noodzakelijke onderhoudsprojecten doorgevoerd. Deze projecten hebben onder andere betrekking op lekkage keuken, lekkage parkeerplaats, onderhoud van toegangspoorten van de gebouwen, etc.

B60. t/m B62 Verschillende bijstellingen in tijd Beleidsdoel 8-1

Actuele informatie en looptijdverlengingen zorgen ervoor dat middelen van 2026 doorschuiven naar 2027 en 2028.

C: Ontwikkelingen binnen algemene middelen

C1. Effecten accres September- en Decembercirculaire 2025

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) publiceerde op 16 september 2025 de septembercirculaire en op 16 december 2025 de decembercirculaire van het provinciefonds. Provincies worden hierin geïnformeerd over de meerjarige accresontwikkeling van de algemene uitkering en over de hoogte van de decentralisatie-uitkeringen. In de lid-GS-brieven aan Provinciale Staten van [14 oktober 2025](#) en [14 januari 2026](#) zijn de meerjarige effecten toegelicht. Deze worden via deze Voorjaarsnota meerjarig in de begroting verwerkt.

C2. Motorrijtuigenbelasting

Elk jaar stuurt de Belastingdienst ons in januari de raming voor het lopende jaar. Op die raming baseren we de opbrengst die we verwachten uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst is afhankelijk van het aantal auto's en ook van het totaal aantal elektrische voertuigen. Mocht het aandeel elektrische auto's sneller stijgen dan de belastingdienst dacht in haar raming voor het jaar 2026, dan kunnen de opbrengsten voor 2026 lager uitvallen.

De afgelopen jaren steeg het geregistreerde autobezit in Zuid-Holland. Verschillende ontwikkelingen kunnen deze trend beïnvloeden, zoals de ontwikkeling van leasecontracten en vrijstellingen op basis van het klimaatakkoord. In de jaren 2027 tot en met 2031 houden we er rekening mee dat er voor elektrische voertuigen een tariefkorting van 25% geldt.

C3 Kosten 2025 Groene Waterparel (Vrijval reserve)

In 2025 zijn in totaal € 0,3 miljoen aan kosten met betrekking tot Groene Waterparel ten laste van de algemene reserve gebracht. Met deze aanpassing wordt de betreffende reserve verlaagd ten gunste van de algemene reserve.

C4. Loonkosten Investeringsagenda

Dit betreft de raming van arbeidskosten voor de uitvoering van de voorstellen uit de Investeringsagenda 2026-2030.

D5. Bijstelling arbeidskosten i.v.m. detachingsbaten

Jaarlijks wordt gemiddeld € 1,5 miljoen detachingsbaten gerealiseerd en deze baten worden ten gunste van de algemene reserve verwerkt. Gedetacheerde medewerkers worden meestal vervangen door tijdelijke externe krachten. Met deze mutatie worden detachingsbaten ingezet om deze kosten te dekken.

C6. & C7. Kapitaallasten (rente en afschrijvingen)

Door de verschuiving van de investeringen in de tijd (inclusief de verwerking van de onderuitputting op de investeringen 2025) veranderen de afschrijvings- en rentelasten in het meerjarenperspectief. De gesaldeerde rentebaten vallen € 0,7 miljoen hoger uit dan begroot.

Eventuele mee- en tegenvallers

In voorgaande paragrafen lieten we het financiële beeld zien zoals dat bekend is bij het opstellen van deze Voorjaarsnota 2026. De bijstellingen in deze Voorjaarsnota hebben hun basis in de inzichten van maart/april. De behandeling van de Voorjaarsnota in Provinciale Staten staat gepland in juli.

Provinciale Staten willen bij de behandeling van P&C-documenten, zoals deze Voorjaarsnota, inzicht hebben in mee- en tegenvallers die we verwachten. Die beïnvloeden het vermoedelijke jaarresultaat en kunnen op langere termijn doorwerken. Het is wenselijk om financiële bandbreedtes te gebruiken. Dat is een inschatting van de financiële onzekerheid door middel van een onder- en bovengrens. In het vervolg van deze paragraaf wordt daartoe een aanzet gedaan.

Lasten

Lastneming subsidies

Subsidies zijn een groot deel van de provinciale begroting. De lastneming van subsidies is gebonden aan speciale verslaggevingsregels. Dat wil zeggen dat een verstrekte subsidie in het kalenderjaar 2026 niet altijd als last (volledig) verantwoord wordt in het boekjaar 2026. Voor subsidies onder de € 250.000 worden de lasten verantwoord in het jaar waarin de activiteiten beginnen. Voor subsidies boven de € 250.000 worden de lasten toegerekend aan de jaren waarin de activiteiten plaatsvinden. Dit is ook zo vastgelegd in de provinciale financiële verordening in artikel 4.46.

Via de standaard P&C-cyclus schatten we zo goed mogelijke in wat er aan subsidies verstrekt zal worden en welke bedragen in welke jaren verantwoord gaan worden. De realisatie (= lastneming van subsidies) kan hiervan afwijken. Activiteiten beginnen bijvoorbeeld later dan gedacht of de subsidieontvanger stelt de planning van de uitvoering van activiteiten bij. Ook kunnen er aan het einde van het jaar nog eindafrekeningen van subsidies binnenkomen. Als de ontvanger van de subsidie de activiteiten niet (volledig) uitvoert dan leidt dit tot een teruggaaf aan de provincie. Deze eenmalige voordelen zijn nog niet in de begroting geraamd en komen pas bij het opstellen van de jaarstukken tot uitdrukking. Bij de jaarrekening worden de niet-bestede subsidiebudgetten waarvoor al verplichtingen zijn aangegaan toegevoegd aan de egalisatiereserve lastneming subsidies. Daarmee worden de lastnemingen gedekt van die subsidies in komende jaren. Bij de Jaarrekening 2025 is hier voor gebruik van gemaakt met een storting van € 23,6 miljoen. De lastneming van deze middelen worden bij deze Voorjaarsnota 2026 (meerjarig) geraamd. Standaard bijstellingen in P&C-producten zoals de Voorjaarsnota en Najaarsnota lopen niet via de egalisatiereserve en vinden plaats via het [begrotingssaldo](#). Dat betekent dat wanneer er gedurende het begrotingsjaar aanpassingen worden verwacht in het bestedingsritme van de subsidieontvanger doordat de lasten later worden gerealiseerd, dat wij het kasritme daarop aanpassen. Dat kan betekenen een vrijval in het begrotingssaldo van het lopende begrotingsjaar en een claim op het begrotingssaldo in de daaropvolgende jaren. Deze mutatie is budgetneutraal.

Uitvoeringskracht externe partijen

De provincie heeft als middenbestuur een bijzondere positie. De provincie maakt zelf beleid en voert veel taken zelf uit. Maar de provincie heeft ook veel verschillende rollen als het gaat om het mogelijk maken, stimuleren, regisseren, deelnemen en starten van nieuwe ontwikkelingen en projecten samen met anderen. In die samenwerking hebben we verschillende rollen. Het omgaan met die externe omgeving is een belangrijk deel van het provinciale speelveld. Of het lukt om provinciale ambities te realiseren is afhankelijk van de uitvoeringskracht van externe partijen zoals gemeenten, leveranciers, aannemersbedrijven, grondverzet- en grondwerkbedrijven en omgevingsdiensten. Die afhankelijkheid kan de planning, en daarmee de realisatie van lastenbudgetten, beïnvloeden en kan leiden tot een onderbesteding in de jaarrekening. Qua onzekerheid wordt, op basis van eerdere jaarrekeningen, ingeschat dat dit gaat om een bedrag van maximaal € 15 miljoen.

Baten

Uitkering provinciefonds

Tijdens het opstellen van de Voorjaarsnota is de Meicirculaire 2026 nog niet gepubliceerd. Deze verwachten wij eind mei 2026, tegelijk met het publiceren van dit P&C-product. De financiële effecten van de Meicirculaire verwerken we in het eerstvolgende P&C-product (Najaarsnota 2026).

Motorrijtuigenbelasting

De opbrengst is afhankelijk van het aantal auto's en ook van het totaal aantal elektrische voertuigen. Mocht het aandeel elektrische auto's sneller stijgen dan de belastingdienst dacht in haar raming voor het jaar 2026, dan kunnen de opbrengsten voor 2026 lager uitvallen.

Rente

De rentebaten op onze tijdelijke overtollige middelen hangen af van de omvang van deze middelen en van de renteniveaus die de ECB vaststelt. De ontwikkeling van beide factoren is onzeker. Onderuitputting beïnvloedt de hoeveelheid tijdelijke overtollige middelen maar ook het Rijk kan invloed hebben door bijvoorbeeld extra geld beschikbaar te stellen voor specifieke taken.

De koers van de ECB voor renteverhogingen en -verlagingen wordt sterk bepaald door de inflatie. In de Voorjaarsnota rekenen we met vergelijkbare tarieven als bij de Begroting 2026.

Begrotingssaldo en Algemene reserve jaarschijf 2026

Het begrotingssaldo is het saldo van baten en lasten ná verrekening met de bestemmingsreserves. Als het begrotingssaldo in een jaar positief is dan wordt dit gestort in de Algemene vrije reserve. Als het begrotingssaldo in een jaar negatief is dan wordt dit onttrokken aan de Algemene vrije reserve. Daarom geven we in dit onderdeel van de Voorjaarsnota inzicht in de meerjarige ontwikkeling van het begrotingssaldo en het verloop van de omvang van de Algemene vrije reserve.

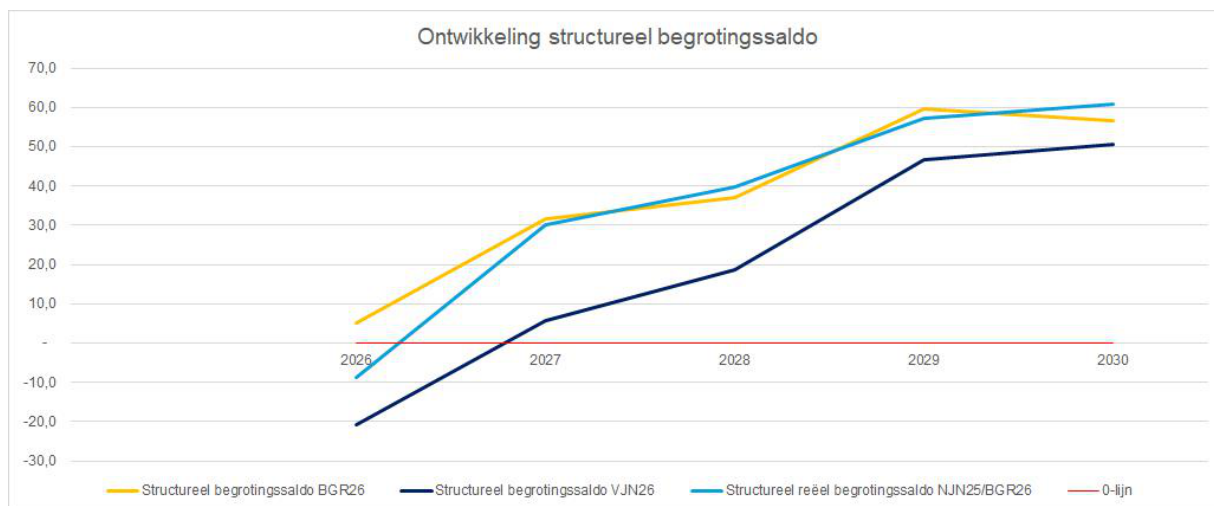
Begrotingssaldo

Het begrotingssaldo 2026 was bij vaststelling van de Begroting 2026 € 3,6 miljoen voordelig. Door de wijzigingen in de Voorjaarsnota 2026 wijzigt dit naar € 0,2 miljoen nadelig. De wijziging ten opzichte van de begroting bedraagt daarmee € 3,8 miljoen (mutaties Voorjaarsnota + € 16,1 miljoen en beklemmingen Jaarrekening 2025 -/€ 19,9 miljoen). De wijziging is als volgt samen te vatten:

(bedragen x € 1 mln)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Begrotingssaldo Begroting 2026	3,6	29,7	36,5	58,1	65,9	63,9	63,6
Beklemming van middelen jaarrekening 205	-19,9	-1,9	-1,3	-0,5	-0,1	-0,1	-
Ontwikkelingen MRB	15,5	23,4	23,9	25,0	28,2	28,2	28,2
Ontwikkelingen Provinciefonds	5,9	-0,9	1,6	0,2	-12,1	-12,1	-12,1
Vrijval van middelen / bijstelling baten	9,2	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Extra inzet / claims	-38,4	-26,3	-21,2	-21,6	-14,8	-5,8	-8,0
Doorschuiven van middelen tussen jaren	23,8	-14,2	-10,1	1,2	-0,4	0,1	-0,3
Totale mutatie begrotingssaldo Voorjaarsnota 2026	16,1	-17,6	-5,3	5,2	1,4	10,9	8,3
Begrotingssaldo na Voorjaarsnota 2026	-0,2	10,2	30,0	62,7	67,2	74,8	71,9

Structureel begrotingssaldo

Het structurele begrotingssaldo neemt af van € 4 miljoen voordelig bij de Begroting 2026 naar € 20,7 miljoen nadelig bij de Voorjaarsnota 2026. Deze verslechtering van het begrotingssaldo van € 24,7 miljoen komt vooral door nieuwe claims en nieuwe inzet van middelen in de voorjaarsnota (€ -39 miljoen), de raming van de middelen uit de Investeringsagenda (€ -10 miljoen) en de beklemmingen uit de jaarrekening 2025 (€ -12 miljoen). Deze effecten worden deels geneutraliseerd door hogere inkomsten uit de meicirculaire (€ +6 miljoen), het bijstellen van de motorrijtuigenbelasting (€ +16 miljoen) en het bijstellen van lasten (reëel ramen) binnen de ambities (€ +11 miljoen). Daarnaast zijn ten opzichte van de voorjaarsnota bepaalde lasten gekwalificeerd als incidenteel (€ +4 miljoen).

Structureel reëel begrotingssaldo

In bovenstaande tabel presenteren we ook een structureel reëel begrotingssaldo. Dit saldo komt tot stand door het structureel begrotingssaldo te corrigeren voor budgetten van structurele taken die worden doorgeschoven naar latere jaren. Elk jaar zien we, met name bij de najaarsnota, dat budgetten van structurele taken in het lopende jaar (2026) worden verlaagd en in een later jaar (2027 of verder) worden opgehoogd. Deze bijstellingen zijn meerjarig gezien saldo-neutraal: wat er in het ene jaar wordt verlaagd, komt er in een ander jaar weer bij. Een belangrijke verklaring voor het doorschuiven van deze lastenbudgetten is dat de lastneming van subsidiebudgetten in een later jaar plaatsvindt dan het jaar waarin de subsidie is toegekend. We kunnen die budgetten die worden doorgeschoven ook niet laten vrijvallen, omdat er al juridische verplichtingen voor zijn aangegaan.

Het doorschuiven van deze lastenbudgetten is passend bij realistisch begroten, wat een vereiste is vanuit het BBV en daarnaast de aandacht heeft van het college en Provinciale Staten. Tegelijk zorgen deze bijstellingen ervoor dat het structurele begrotingssaldo in het lopende jaar verbeterd (in 2026 verlagen we lastenbudgetten), maar het structurele begrotingssaldo in latere jaren verslechterd (in 2027 en verder verhogen we lastenbudgetten). Het reële beeld van het structurele begrotingssaldo wordt hierdoor beïnvloed.

Bij het bepalen van het structurele reële begrotingssaldo corrigeren we het structurele begrotingssaldo voor deze doorgeschoven middelen in het lopende en vorige jaren. In de jaren 2026-2029 pakt het structurele reële begrotingssaldo daardoor per saldo positiever uit doordat de doorgeschoven lastenbudgetten vanuit 2025 en 2026 buiten beschouwing worden gelaten. In 2025 en 2026 werkte deze methode uiteraard de andere kant: het structurele reële begrotingssaldo is voor dat jaar nadeliger. Het doorschuiven van middelen vindt meerjarig plaats en werkt door tot en met het begrotingsjaar 2032. Vanaf 2033 zijn het structurele begrotingssaldo en het structurele reële begrotingssaldo aan elkaar gelijk.

Verloop omvang Algemene vrije reserve

De Algemene vrije reserve bedraagt per eind 2026 afgerond € 236,8 miljoen. Dit is na verrekening van bovengenoemd begrotingssaldo, het resultaat van de jaarrekening 2025 van € 27,8 miljoen, storting in de investeringsagenda reserve van € 3,5 miljoen en de onttrekkingen voor de aanvulling bufferreserve weerstandscapaciteit.

Type mutatie (bedragen x € 1 mln)	2026 (BGR)	2026 (VJN)	2027	2028	2029	2030
Alg. reserve na Begroting 2026	295,7	295,7	283,3	293,4	323,4	386,1
Extra storting in Investeringsagenda 26-30		-3,5				
Vrijval bufferreserve ten gunste van jaarrekeningresultaat 2025		-8,8				
Begrotingssaldo van het jaar	4,6	-0,2	10,2	30,0	62,7	67,2
Alg. reserves eind v/h jaar	300,4	283,3	293,4	323,4	386,1	453,3
Correctie voor de bufferreserve weerstandcapaciteit	-84,7	-74,3	-74,3	-74,3	-74,3	-74,3
Alg. vrije reserve eind v/h jaar	215,6	209,0	219,1	249,1	311,8	379,0
Jaarrekeningresultaat 2025 - nog toe te voegen na vaststelling		27,8	27,8	27,8	27,8	27,8
Alg. vrije reserve eind v/h jaar na jaarrekening 2025	215,6	236,8	246,9	276,9	339,6	406,8

Stelposten loon- en prijscompensatie

Stelpost prijscompensatie

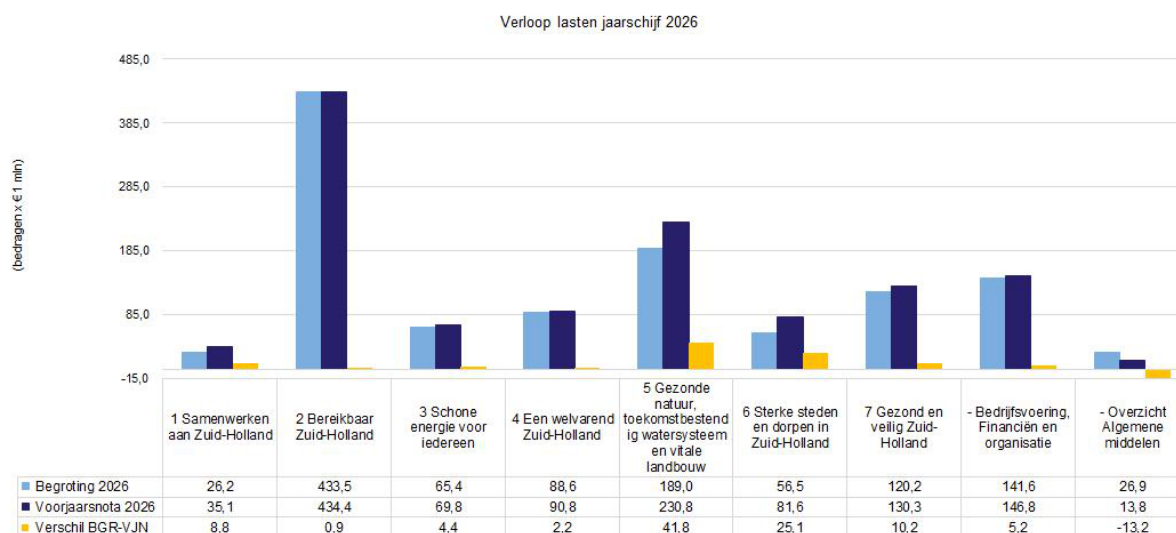
In de Begroting 2026 zijn de middelen toegekend aan de ambities om de verwachte kostenstijgingen te dekken. Dit gebeurde op basis van de in de Kadernota 2026 vastgestelde indexatiepercentage. De stelpost prijscompensatie heeft daarom voor het jaar 2026 een saldo van nihil.

Stelpost looncompensatie

In de Begroting 2026 is het budget voor loonontwikkeling beschikbaar gebleven op de stelpost. Tussen de vakbonden en de provincies is een onderhandelingsresultaat bereikt over een nieuwe cao voor de periode 1 juli 2026 tot 1 juli 2028. Het resterende saldo van deze stelpost voor het jaar 2026 bedraagt € 3,6 miljoen voor de periode van 1 juli 2026 tot 31 december 2026. Dit bedrag is voldoende om de cao-effecten voor 2026 te dekken.

Hoe is de Voorjaarsnota 2026 opgebouwd

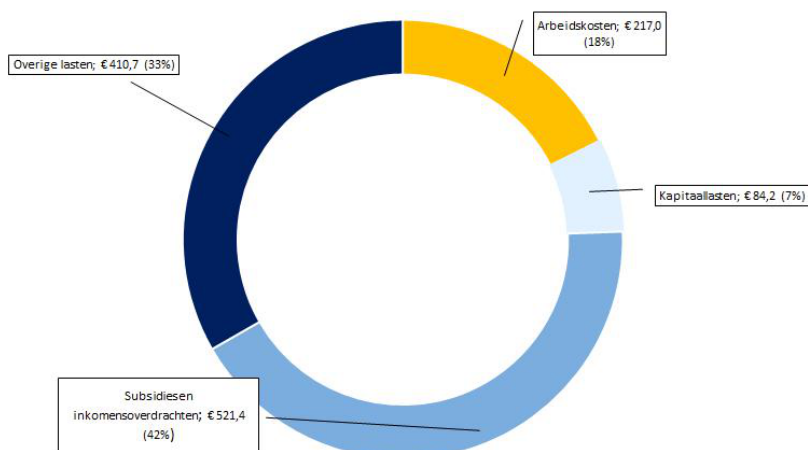
Lasten

Toelichting:

De bovenstaande cijfers gaan over jaarschijf 2026. Ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting 2026 nemen de lasten in de Voorjaarsnota 2026 toe met € 85,5 miljoen. Deze hogere lasten worden vooral gedekt door de wijzigingen op de bestemmingsreserves en de inzet vanuit het begrotingssaldo.

Totaal lasten naar categorie in 2026 (x € 1 mln)

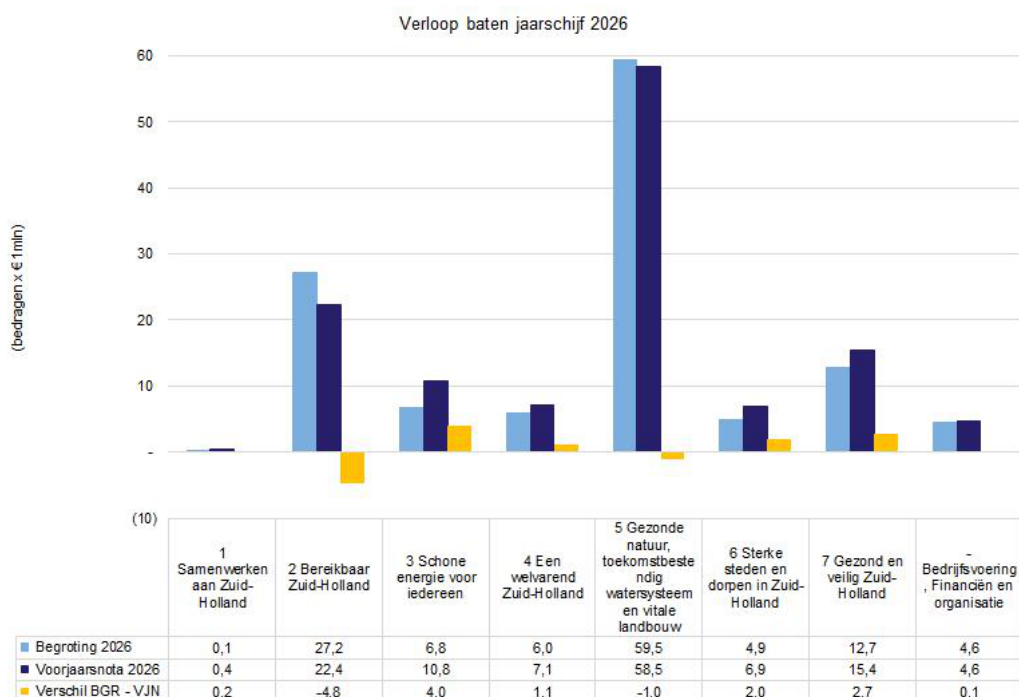
Toelichting:

Bovenstaande visualisatie laat zien hoe het lastenbudget van 2026 is opgebouwd:

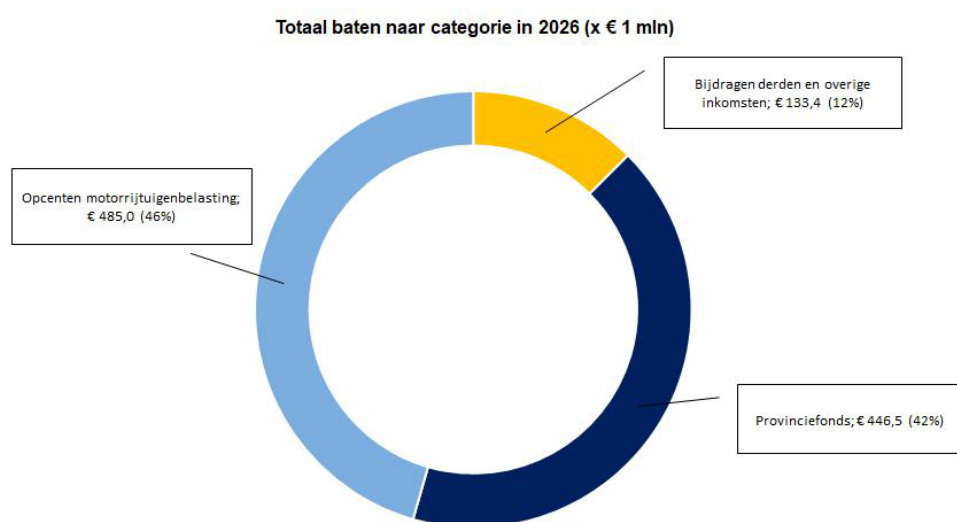
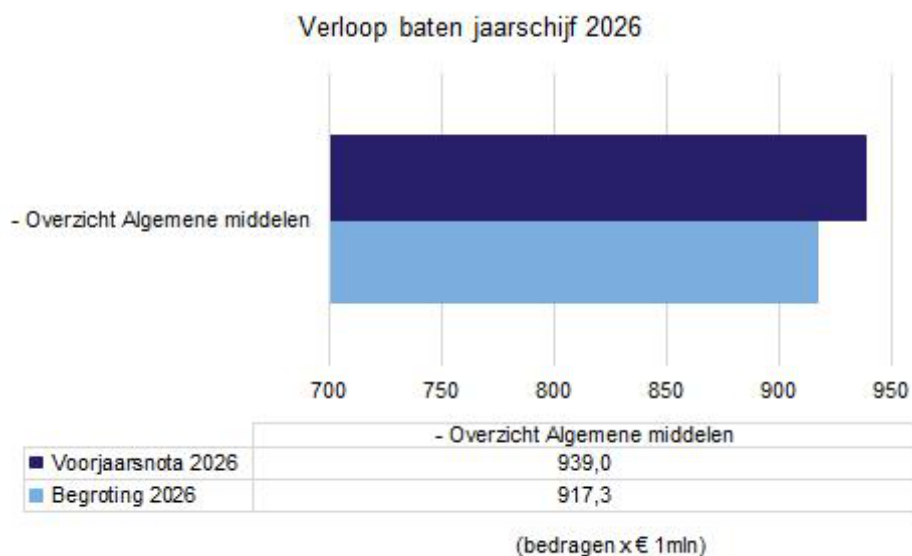
- **Arbeidskosten:** dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [Paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- **Kapitaallasten:** dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- **Reservemutaties:** dit gaat om het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves.
- **Overige lasten:** dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën. Dit gaat onder meer om uitgaven voor dagelijks onderhoud, externe inhuur, beleidsmatige onderzoeken, software licenties, stortingen in voorzieningen, afwaarderingen van aangekochte gronden, te betalen belastingen, gas/water/licht en verschillende overige uitgaven.

Baten

Verloop baten Ambitie 1-7 en Bedrijfsvoering, financiën en organisatie

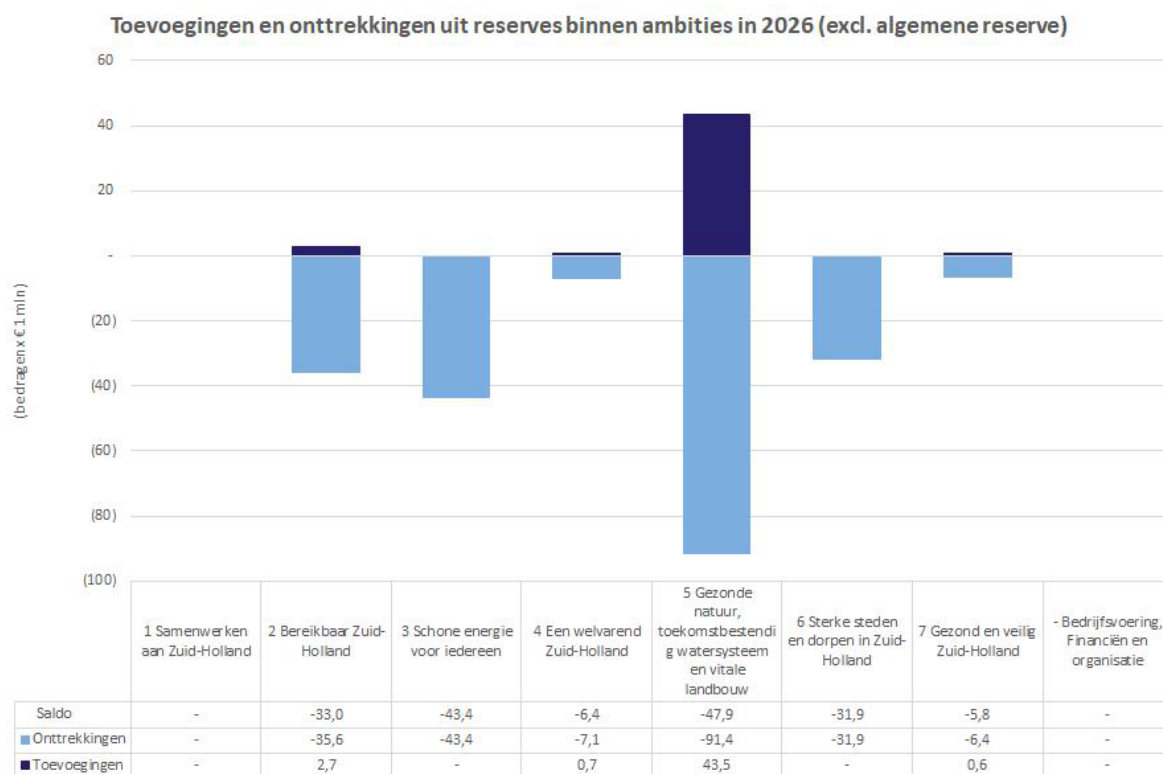
Verloop baten Algemene middelen

Toelichting:

De bovenstaande cijfers gaan over jaarschijf 2026. Ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting 2026 nemen de baten in de Voorjaarsnota 2026 toe met € 25,9 miljoen. Deze toename komt vooral door de meeropbrengsten Provinciefonds, opcenten op de motorrijtuigenbelasting en specifieke opbrengsten in de overige ambities behalve de ambitie 2. Ambitie 2 laat een daling zien van de specifieke opbrengsten.

Reserves (exclusief Algemene reserve)

Toelichting:

Dit overzicht laat zien welke toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves (exclusief Algemene reserve) er zijn binnen de ambities. De inzet van reserves per ambitie zorgt voor een ophoging van vooral de lasten. Er worden meer lasten begroot dan er baten binnenkomen. Dat verschil wordt gedekt vanuit de inzet van reserves.

Ambities

Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 1-1 Krachtig openbaar bestuur

Het beleidsdoel Krachtig openbaar bestuur is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 1-1-1 Sterke decentrale overheden

Wat willen we bereiken?

Sterke decentrale overheden zijn essentieel voor het uitvoeren van wettelijke taken en het bereiken van (gezamenlijke) doelen voor de leefomgeving. Daarom werkt de provincie Zuid-Holland samen met andere overheden aan het behoud en de versterking van de kwaliteit van het openbaar bestuur. De provincie zet daarvoor een mix van maatregelen in: (financieel) toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, begeleiden bij schaalvergroting en/ of herindeling, versterken van gemeenten, netwerken en regio's, faciliteren van onderzoek en kennisdeling.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 1-1-2 Daadkrachtig provinciaal bestuur

Wat willen we bereiken?

Het bestuur en de provinciale organisatie zijn weerbaar, betrouwbaar, transparant, legitiem en handelen integer. De kwaliteit van beleid en de taakuitvoeringen zijn structureel op orde, het bestuur is weerbaar tegen ondermijning en oneigenlijke druk en er wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden van digitalisering. Het

omgevingsbeleid en participatie worden vormgegeven en uitgevoerd. Door samenwerking internationaal, nationaal en binnen het Interprovinciaal Overleg (IPO) gaat Zuid-Holland strategische allianties aan. Daartoe werkt de provincie aan het vormgeven, coördineren en uitvoeren van beleid, public affairs en lobby.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Expertisecentrum Participatie

In navolging van het Statenbesluit 7747, september 2025, organiseert Gedeputeerde Staten (GS) in 2026 twee burgerberaden met onderwerpen 'Woningbouw' en 'Mobiliteit'. Het GS besluit 10 februari 2026, betreft de uitvoering van een eerste middelgroot burgerberaad, met onderwerpkeuze Toekomstbestendige wijken voor iedereen: kindvriendelijk, vitaal en inclusief. Het gaat hierbij om het uitnodigen van een representatieve groep inwoners, met wie, in 4 bijeenkomsten wordt toegewerkt naar een Burgerakkoord. Dit Burgerakkoord overhandigen zij aan Provinciale Staten. De start met een tweede met deelonderwerpkeuze 'sociale veiligheid OV/Haltes', volgt in de zomer van 2026, met een kleinschalige aanpak.

Digitaal bestuur

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Regie omgevingsbeleid

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Weerbaar bestuur en organisatie

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 1-1-3 Openbaar bestuur

Wat willen we bereiken

Provinciale Staten (PS) streven ernaar om als hoogste bestuursorgaan in Zuid-Holland laagdrempelig en transparant beleid vast te stellen en haar controlerende, volksvertegenwoordigende en kaderstellende rol uit te voeren. Gedeputeerde Staten (GS) zijn het dagelijks bestuur van de provincie. Na de verkiezingen sluiten de politieke partijen die een coalitie willen vormen, een coalitieakkoord. Gedeputeerde Staten voeren het coalitieakkoord uit door beleidsvoorstellen voor besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen.

De Commissaris van de Koning (CdK) is voorzitter van zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten. In deze rol draagt de commissaris zorg voor de kwaliteit van de besluitvorming van zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten. De commissaris vervult een verbindende rol tussen de beide organen en ziet toe op de samenhang, continuïteit en voortgang van het gevoerde beleid en een goede sfeer.

Wat gaan we doen om dit te realiseren

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Het beleidsdoel Sterke samenleving is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 1-2-1 Maatschappelijke ontwikkelingen

Wat willen we bereiken

De provincie wil inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen ten dienste van bestaand of nieuw beleid. We volgen en duiden de ontwikkelingen in de samenleving en voorzien de organisatie van de juiste kennis en handvatten. De organisatie wil effectief gebruik kunnen maken van deze kennis en actief werken aan de eigen strategische kennispositie. Ook deelt de provincie deze informatie met derden, ten dienste van de opgaven waar wij in Zuid-Holland aan werken, al dan niet voorzien van handelingsperspectief.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

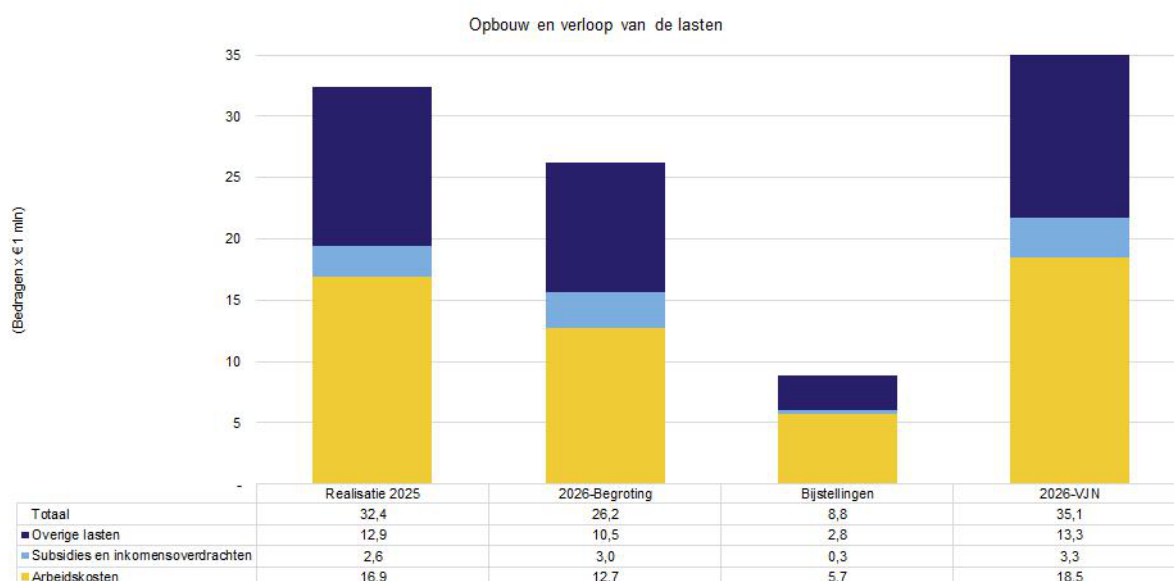
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 1-1 Krachtig openbaar bestuur						
1-1-1 Sterke decentrale overheden	3.219	434	3.653	3.168	3.097	2.860
1-1-2 Daadkrachtig Provinciaal bestuur	15.246	6.325	21.572	16.411	15.673	15.531
1-1-3 Openbaar Bestuur	6.053	1.511	7.565	7.362	6.368	6.356
Totaal beleidsdoel 1-1	24.518	8.271	32.789	26.940	25.137	24.746
Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving						
1-2-1 Maatschappelijke ontwikkelingen	1.722	562	2.284	2.056	2.082	2.071
Totaal beleidsdoel 1-2	1.722	562	2.284	2.056	2.082	2.071
Totaal Lasten	26.240	8.833	35.073	28.997	27.219	26.818
Baten						
Beleidsdoel 1-1 Krachtig openbaar bestuur						
1-1-2 Daadkrachtig Provinciaal bestuur	-135	-230	-365	-263	-135	-135
Totaal beleidsdoel 1-1	-135	-230	-365	-263	-135	-135
Totaal Baten	-135	-230	-365	-263	-135	-135
Saldo lasten en baten Ambitie 1	26.105	8.603	34.708	28.734	27.084	26.683

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 1-1 Krachtig openbaar bestuur

Claim Regie Omgevingsbeleid € 0,5 miljoen (n) Nieuw besluit

Regie Omgevingsbeleid is sinds 2023 een structurele wettelijke taak vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Omgevingswet is geïmplementeerd zonder geld vanuit het Rijk, waardoor de provincie een nieuwe taak uitvoert zonder extra middelen. De werkzaamheden voor de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet zijn intensiever dan op voorhand begroot, waardoor € 0,5 miljoen aan aanvullende middelen benodigd is voor materiële lasten. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Vrijval middelen Bestuur € 0,1 miljoen (v) Bestaand beleid

Bij nadere beoordeling van uitvoerbaarheid van opdrachten of activiteiten die plaats zouden vinden in 2026 is een incidentele vrijval mogelijk, het betreft verschillende onderwerpen:

- Financieel toezicht en archiefinspectie
- Relatie provincie en regio's
- Bestuurlijke vernieuwing
- Subsidieregeling intergemeentelijke samenwerking

Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.

Claim Burgerberaad € 0,5 miljoen (n)	Nieuw besluit
Voor 2026 en 2027 zijn middelen toegekend voor het uitvoeren van twee burgerberaden. Het betreft een opdracht vanuit PS aan GS. Bij Statenbesluit 7747 heeft PS tot het organiseren van twee burgerberaden besloten, hiervoor is € 0,6 miljoen beschikbaar. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Beklemming Jaarrekening 2025: Provinciale Regietafels € 2,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
Provinciale regietafels (PRT's) hebben een taak bij de verdeling van de opvangplekken in het kader van de Spreidingswet. Om de PRT's hierbij te steunen, ontvangt de provincie Zuid-Holland via een decentrale uitkering van het Rijkneen bedrag van € 2,6 miljoen, hiervan is € 0,4 miljoen ter dekking van personele inzet. In 2025 is € 0,9 miljoen niet aangewend en beschikbaar voor 2026. Vanuit deze middelen wordt € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld aan Wonen voor asielopvang. Dekking vanuit bijdrage van het Rijk.	

Claim Nationaal Archief € 0,1 miljoen (n)	Nieuw besluit
De provinciale begroting houdt geen rekening met indexatie en verhoging van de bijdrage als onderdeel van de dienstverleningsovereenkomst voor het Nationaal Archief. Het betreft een vaste financiële bijdrage die sinds 2012 niet geïndexeerd is. In 2026 is een verhoging van € 0,1 miljoen noodzakelijk om de huidige kosten, inclusief het extra archief, te dekken. Vanaf 2027 en verder wordt hier rekening mee gehouden in de stelpost prijscompensatie. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Digitaal bestuur € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid
Vanuit het EU Interreg Norwegian funds wordt een bedrag van € 0,2 miljoen verwacht als bijdrage in het EU project Better governance for trustworthy AI (BETTI). De middelen worden over 2026 en 2027 verdeeld. Dekking vanuit het Rijk.	

Bijdrage voor Jubileumfonds Koningspaar € 0,25 miljoen (n)	Nieuw besluit
In het kader van het 25-jarig huwelijksjubileum van het Koningspaar wordt een landelijk Jubileumfonds opgericht door het Oranje Fonds. Gedeputeerde Staten (GS) hebben de intentie uitgesproken om € 0,25 miljoen beschikbaar te stellen in de vorm van een incidentele subsidie. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Apparaatslasten € 5 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie Paragraaf Arbeidscapaciteit.	

Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving

Apparaatslasten € 0,6 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie Paragraaf Arbeidscapaciteit.	

Toelichting baten

Beleidsdoel 1-1 Krachtig openbaar bestuur

Aanwending verschillende OVP's € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid
Het Rijk en Europese Unie stelden voor verschillende onderwerpen middelen ter beschikking aan de provincie in 2025 of eerder. De middelen worden bij Voorjaarsnota ter begroting gebracht: • Bijdrage in het EU project BETTI (€ 0,1 miljoen) • Bijdrage asielopvang (Regietafels) (€ 0,1 miljoen)	

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 1](#).

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen

Het beleidsdoel Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 2-1-1 Stimuleren transitie naar duurzaam, veilig en slim personenvervoer

Wat willen we bereiken?

De provincie wil dat iedereen zijn bestemming kan bereiken op makkelijke, snelle, veilige en duurzame wijze. De provincie streeft daarbij naar een toekomstbestendig Zuid-Holland.

Door groei van de bevolking en economie wordt het steeds drukker op wegen en fietspaden. Bovendien moet er de komende jaren veel onderhoud aan wegen en bruggen gedaan worden wat voor hinder gaat zorgen. De provincie zet zich - samen met andere overheden - in om deze overlast en de files te minimaliseren, bijvoorbeeld in het samenwerkingsverband Zuid-Holland Bereikbaar.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen streeft de provincie naar nabijheid van wonen, werken, voorzieningen en goed openbaar vervoer zodat veel bestemmingen binnen 15 minuten te bereiken zijn, voor wie het kan en wil lopend of op de fiets, maar ook met openbaar vervoer en de auto. Ook in landelijk gebied streven we naar nabijheid van voorzieningen om de leefbaarheid te bestendigen, zeker daar blijft bereikbaarheid per auto een belangrijke rol spelen.

De grote woningbouwopgave is erbij gebaat om lopen en fietsen vanaf de ontwerpfase een prominente rol toe te kennen omdat actieve mobiliteit weinig ruimte per verplaatsing inneemt. Door de snelle opkomst van de elektrische fiets gaan meer mensen vaker en verder fietsen en de provincie stimuleert dat graag verder. Terwijl de meeste mensen thuis een fiets hebben, ontbreekt de mogelijkheid om te fietsen meestal na een reis met het openbaar vervoer. Daarom zet de provincie in op deelfietsen voor het laatste stukje van een reis. De provincie vindt ieder verkeersslachtoffer er één te veel en streeft naar elk jaar minder verkeersslachtoffers en nul verkeersslachtoffers in 2050. De provincie werkt samen met andere wegbeheerders en organisaties aan een veilige infrastructuur en stimuleert verkeersveilig gedrag door middel van educatie en voorlichting. De provincie onderhoudt contact met politie en het Openbaar Ministerie (OM) over adequate handhaving. Ruimte en middelen voor nieuwe infrastructuur zijn beperkt. De provincie kijkt daarom naar de mogelijkheden van nieuwe, digitale en innovatieve (data-)oplossingen om (vaar)wegen en fietspaden en openbaar vervoer nog beter te benutten.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Bereikbaarheid door nabijheid

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Schonere mobiliteit

Aanleiding

Gemeente Rotterdam werkt aan de aanbesteding van de Concessie openbare laaddiensten elektrisch vervoer voor Zuidwest Nederland (hierna: de concessie) voor de uitrol van publieke laadinfrastructuur in Zuidwest Nederland. Vanuit de gezamenlijke ambitie om te komen tot een betaalbaar, toekomstbestendig en uniform publiek laadnetwerk werkt gemeente Rotterdam hierbij samen met de NAL-regio Zuidwest, bestaande uit de provincies Zuid-Holland en Zeeland. Gemeente Rotterdam treedt op als aanbestedende dienst namens 42 deelnemende gemeenten. De NAL-regio Zuidwest verzorgt inhoudelijke ondersteuning en coördinatie richting de deelnemende gemeenten vanuit haar rol binnen de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur. De concessie voorziet in de plaatsing van ongeveer 22.000 publieke laadpalen in de komende vijf jaar.

Per 1 juli 2026 treedt het nieuwe prioriteringskader van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) volledig in werking. Vanaf dat moment worden aanvragen voor publieke laadpalen aangemerkt als niet-prioritair. Nieuwe aanvragen voor netaansluitingen komen daardoor op een wachtrij terecht, waarbij wachttijden kunnen oplopen tot meerdere jaren. Daarbij komt het feit dat de aanbesteding van de concessie vertraging opgelopen door juridische procedures. Hierdoor is vóór 1 juli 2026 nog geen concessiehouder beschikbaar die netaansluitingen kan aanvragen. Zonder aanvullende maatregelen kan de uitrol van publieke laadinfrastructuur voor langere tijd stilvallen of ernstig vertragen.

Provincie Zuid-Holland acht dit beleidsmatig onwenselijk. Aan dit oordeel liggen diverse overwegingen ten grondslag, waarbij nadrukkelijk in breder perspectief is gekeken naar de samenhang tussen mobiliteit, wonen, energie en het gebruik van schaarse netcapaciteit. Publieke laadinfrastructuur is noodzakelijk voor de uitvoering van de mobiliteitstransitie, de groei van elektrisch personenvervoer en de werking van zero-emissiezones. Daarnaast zijn publieke laadvoorzieningen van belang voor inwoners zonder eigen oprit of parkeervoorziening. Zonder voldoende publieke laadmogelijkheden ontstaat het risico dat elektrisch rijden minder toegankelijk wordt, met name in stedelijke gebieden en sociale woonwijken.

Voorstel en uitwerking

Het voorstel is daarom om vóór 1 juli 2026 proactief netaansluitingen aan te vragen voor toekomstige laadlocaties binnen het gebied van de concessie. Daarmee maakt Provincie Zuid-Holland het mogelijk om de drempels voor de uitrol van netbewuste publieke laadinfrastructuur te verlagen. De aansluitingen worden na gunning van de concessie overgedragen aan de toekomstige concessiehouders. Hierbij is bewust gekozen voor een beperkte en proportionele invulling. Op advies van Stedin wordt uitgegaan van ongeveer één jaar vooruit aanvragen, oftewel 3.220 netaansluitingen. Daarbij geldt dat de impact op het elektriciteitsnet relatief beperkt is doordat:

- De aansluitingen geografisch verspreid worden over 42 gemeenten;
- De laadpalen (op grote schaal) netbewust aangestuurd worden;
- De concessie slim- en netbewust laden, maar ook ondersteuning van bi-directioneel laden voorschrijft.

Om deze aanvragen tijdig te kunnen doen is gekozen voor een constructie waarbij gemeente Rotterdam formeel optreedt als aanvrager van de netaansluitingen. Rotterdam is reeds aanbestedende dienst namens de deelnemende gemeenten en beschikt al over de benodigde mandaten, volmachten en machtigingen vanuit de deelnemende gemeenten. Door deze werkwijze kan binnen de beschikbare tijd juridisch uitvoerbaar en uniform gehandeld worden.

De provincie Zuid-Holland verstrekt hiervoor een tijdelijke voorfinanciering aan gemeente Rotterdam, juridisch vastgelegd in een lening-overeenkomst met een looptijd van maximaal twee jaar. Toekomstige concessiehouders zijn, na definitieve gunning van de concessie, verplicht de aangevraagde netaansluitingen binnen één jaar over te nemen en de gemaakte kosten, inclusief rente en administratieve lasten, terug te betalen. Daarmee faciliteert de provincie tijdelijk een publiek belang, zonder structureel financieel bij te dragen aan de uitrol van laadinfrastructuur.

Slimmere mobiliteit & digitalisering

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Stimuleren bewust mobiliteitsgedrag

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Vaker en verder fietsen door meer mensen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Veilig gedrag in het verkeer

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Bevorderen Lopen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 2-1-2 Adequaate en duurzame aanbod openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

De provincie wil een gezonde, sociale en duurzame leefomgeving voor haar inwoners met vitale en goed bereikbare steden en dorpscentra waar het fijn werken, wonen, recreëren is. Zuid-Holland streeft naar een toekomstbestendig Zuid-Holland met goed openbaar vervoer.

De provincie realiseert, samen met de MRDH, een adequaat aanbod van Openbaar Vervoer zonder uitstoot van schadelijke stoffen zoals CO₂, stikstof en fijnstof in het vervoergebied van de provincie Zuid-Holland. Het moet snel, betrouwbaar en beschikbaar zijn en is daarmee waar mogelijk een volwaardig alternatief voor de auto. De

provincie wil dat dit snel, frequent, betrouwbaar, beschikbaar en betaalbaar is en samen met lopen, de fiets en deelvervoer een reis van deur tot deur mogelijk maakt.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 2-1-3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer

Wat willen we bereiken?

Het vervoer van goederen dient zo efficiënt en schoon mogelijk plaats te vinden en bij te dragen aan de bereikbaarheid, economische ontwikkeling en leefbaarheid. Daarbij vindt de provincie het benutten van de verschillende modaliteiten weg, water, spoor en buisleidingen van groot belang. De provincie streeft naar een bewuste keuze en stimuleert meer vervoer per spoor en vervoer over water. En ook schoon vervoer zonder onnodige emissies. De provincie kijkt hierbij ook grensoverschrijdend naar internationale goederencorridors.

De provincie wil vervoersmodaliteiten en goederenstromen in samenhang met ruimtelijke ontwikkelingen organiseren en uitwerken, van stedelijke en regionale distributie tot multimodale (inter-) nationale goederencorridors.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 2-1-4 Voorbereiding provinciale infrastructuurprojecten en -subsidies (PZI)

Wat willen we bereiken?

Om ervoor te zorgen dat de provincie Zuid-Holland voor iedereen bereikbaar is en blijft op een duurzame en veilige manier legt de provincie ook nieuwe provinciale infrastructuur aan en verbetert bestaande provinciale infrastructuur. Of een infrastructurele ingreep passend en nodig is wordt bepaald door onderzoek te doen naar oorzaken en mogelijk maatregelen. Hierbij wordt integraal gekeken of lopen, fietsen, OV en deelvervoer ook een bijdrage aan de oplossing kunnen leveren. Daarnaast draagt de provincie bij aan projecten van anderen door middel van advisering en/of een financiële bijdrage. Verkeersveiligheid en duurzaamheid zijn standaard elementen in de voorbereiding van projecten.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 2-1-5 Realisatie provinciale infrastructuurprojecten (PZI)

Wat willen we bereiken?

Om de bereikbaarheid op peil te houden legt de provincie ook nieuwe infrastructuur aan of verbetert bestaande infrastructuur. Deze projecten worden gerealiseerd op basis van een besluit waarin de inhoudelijke scope, planning en het financieel kader zijn vastgelegd.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 2-1-6 Duurzame, stille en nieuwe luchtvaart

Wat willen we bereiken?

De zogenaamde kleine- en recreatieve luchtvaart kan (geluid)overlast geven of tot verstoring van natuur leiden. De provincie gaat over de locaties waar luchtvaart mag starten en landen, met uitzondering van Rotterdam The

Hague Airport, en de provincie kan daarvoor regels opstellen. De provincie gaat niet over waar en hoe er gevlogen wordt; dit valt onder de bevoegdheid van het Rijk.

De provincie wil hiernaast dat de overlast van Schiphol en Rotterdam The Hague Airport (RTHA) zoveel mogelijk beperkt wordt. Dit gaat om geluidhinder, uitstoot van (ultra)fijnstof, stikstof en CO₂. Tegelijkertijd wil de provincie dat Schiphol zijn positie als belangrijke internationale luchthaven kan behouden en zijn netwerk van internationale verbindingen kan versterken. Voor RTHA wil de provincie dat de luchthaven zijn positie als zakelijke luchthaven kan behouden.

De provincie oefent invloed uit op de besluitvorming door de minister van Infrastructuur en Water- staat (I&W) en de Tweede Kamer over de toekomstige ontwikkeling van beide luchthavens. Voor Schiphol gaat dit via de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS; een samenwerkingsverband van vier provincies en een veertigtal gemeenten rondom Schiphol) en bij RTHA via de Bestuurlijke Regiegroep RTHA (BRR; een samenwerkingsverband van de provincie en drie gemeenten).

De provincie wil dat binnen de geluidcontouren rondom Schiphol en RTHA terughoudend wordt omgegaan met nieuwe woningbouw om nieuwe geluidgehinderden zoveel mogelijk te voorkomen. Echter binnen de regels wil de provincie dat kleinschalige woningbouw mogelijk moet kunnen zijn indien dit de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid ten goede komt. Daartoe heeft de provincie regels gesteld in de Omgevingsverordening.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Het beleidsdoel Goed functionerende provinciale infrastructuur is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 2-2-1 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Wat willen we bereiken?

De fietspaden, bermen, wegen, vaarwegen, bruggen en sluizen en verkeerssystemen worden sober, doelmatig en duurzaam onderhouden met zo min mogelijk overlast. Beheer en onderhoud houdt de provincie daarmee boven het aansprakelijkheidsniveau en laten we zo efficiënt mogelijk plaatsvinden. Op dit moment doet de provincie dit op een manier met zo min mogelijk kosten, uitstoot en overlast voor de vaarweg- en weggebruiker en omgeving. Tijdens de werkzaamheden wordt het belang van de fietser en voetganger zwaar meegewogen. Er wordt ingezet op innovaties bij werkzaamheden om naast de kosten te beperken ook de uitstoot te verminderen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

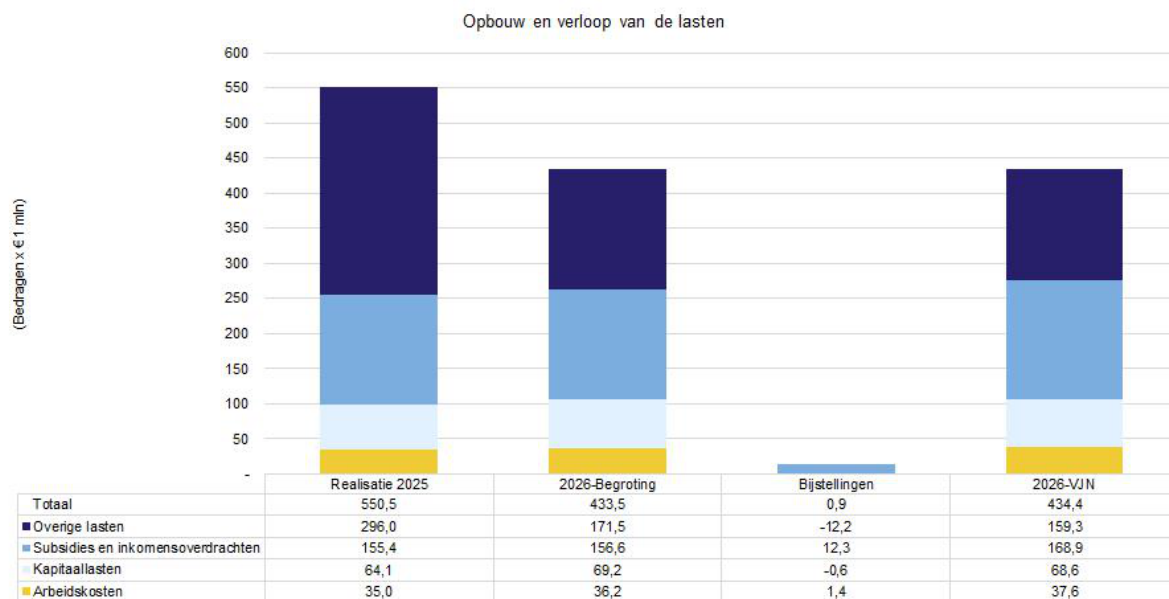
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen						
2-1-1 Stimuleren transitie naar duurzaam, veilig en slim personenvervoer	11.622	462	12.084	11.477	11.128	11.063
2-1-2 Adequaar en duurzaam aanbod openbaar vervoer	158.841	5.360	164.201	178.101	189.053	168.240
2-1-3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer	3.358	23	3.381	4.769	3.133	2.740
2-1-4 Voorbereiding provinciale infrastructuurprojecten en -subsidies (PZI)	17.362	3.928	21.290	27.115	23.584	32.118
2-1-5 Realisatie provinciale infrastructuurprojecten (PZI)	31.858	-3.789	28.069	31.618	38.237	43.897
2-1-6 Duurzame, stille en nieuwe luchtvaart	1.157	343	1.500	1.115	1.028	1.272
Totaal beleidsdoel 2-1	224.198	6.328	230.526	254.195	266.162	259.331

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Beleidsdoel 2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur						
2-2-1 Beheer en onderhoud op orde en duurzaam	209.252	-5.423	203.830	202.450	202.381	195.133
Totaal beleidsdoel 2-2	209.252	-5.423	203.830	202.450	202.381	195.133
Totaal Lasten	433.451	905	434.355	456.645	468.543	454.464
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen						
2-1-1 Stimuleren transitie naar duurzaam, veilig en slim personenvervoer	-1.470	-381	-1.851	-1.250	-1.255	-1.255
2-1-2 Adequaate en duurzaam aanbod openbaar vervoer	-4.108	-251	-4.359	-15.557	-13.587	-4.168
2-1-3 Duurzaam en efficiënt goederenvervoer	0	-150	-150	-15	-85	0
2-1-4 Voorbereiding provinciale infrastructuurprojecten en -subsidies (PZI)	0	-425	-425	-820	-500	-1.383
2-1-6 Duurzame, stille en nieuwe luchtvaart	0	-100	-100	0	0	0
Totaal beleidsdoel 2-1	-5.578	-1.307	-6.885	-17.642	-15.427	-6.806
Beleidsdoel 2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur						
2-2-1 Beheer en onderhoud op orde en duurzaam	-21.613	6.123	-15.490	-20.320	-23.547	-18.039
Totaal beleidsdoel 2-2	-21.613	6.123	-15.490	-20.320	-23.547	-18.039
Totaal Baten	-27.191	4.816	-22.375	-37.962	-38.975	-24.846
Saldo lasten en baten Ambitie 2	406.259	5.721	411.980	418.684	429.569	429.618

Toelichting Lasten

In Bijlage 3 Wijzigingen Ambitie Bereikbaar Zuid-Holland bij de Kadernota 2027 leggen we de belangrijkste wijzigingen voor bereikbaarheid uit.

Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen

Openbaar vervoer € 2,7 miljoen (n)	Bestaand beleid
De uitgaven voor openbaar vervoer stijgen door de proef OV kortingsproduct Minima. In 2025 zijn nog geen uitgaven geweest. Dit budget is bij de jaarrekening beklemd. De proef start in 2026 en loopt t/m 2029. Daarnaast wijzigt de inzet van de Bikker gelden in de concessie Drechtsteden Molenlanden Gorinchem. Er is minder budget nodig, vrijval naar de algemene middelen. Hierdoor komt in latere jaren weer ruimte voor nog nader te bepalen maatregelen om de kwaliteit van het openbaar vervoer te verbeteren. In 2025 is besloten om een boete op te leggen aan Qbuzz voor vermijdbare hinder, rituitval en punctualiteit bij de implementatie van de concessie Zuid-Holland Noord. In de PS vergadering van 29 januari 2025 is toegezegd om de boete te investeren in de concessie zodat de middelen ten gunste komen van de reizigers. Deze boete is in 2025 volledig geïnd en wordt deels in 2026 en 2027 opgevoerd als budget voor nog nader te bepalen maatregelen. Ten slotte zijn een drietal concessie opnieuw berekend. De bijdrage Zuid-Holland Noord valt hoger uit door prijsontwikkeling. Daarentegen worden de bijdragen voor de Hoekse Waard Goeree Overflakkee en de Waterbus lager. Bij de Jaarrekening 2025 is een deel van de niet uitgeven middelen voor openbaar vervoer beklemd.	

Onderzoeksagenda en beleidsuitwerking € 0,4 miljoen (n)	Bestaand beleid
De uitgaven voor verschillende onderzoeken en beleidsuitwerkingen stijgen. De dekking komt vanuit extra inkomsten bijdragen van partners en het Rijk (SPUK). Zie ook baten	

Goederenvervoer en Regionale aanpak laadinfra € 0,6 miljoen (n)	Bestaand beleid
De uitgaven voor goederenvervoer nemen toe door een drietal subsidies die in 2026 worden verleend. De dekking komt ten laste van de reserve bereikbaarheid. Daarnaast zijn er ook extra uitgaven voor de Regionale aanpak Laadinfrastructuur. Deze worden gedekt door extra inkomsten. Zie ook baten.	

Subsidies Uitvoeringsprogramma Samen verder fietsen € 1,3 miljoen (n)	Bestaand beleid
Door het besluit bij de Najaarsnota 2025 om bijdragen aan derden van minder dan € 2,5 miljoen niet meer te activeren worden verschillende investeringen omgezet naar exploitatie. De investeringskredieten vallen daarbij vrij. Voor een aantal omzettingen was al budget gereserveerd in de reserve bereikbaarheid. Ook de inkomsten op de voormalige investeringen worden omgezet naar exploitatie. Zie ook baten.	

Projecten initiatieffase en subsidies € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
Het jaarlijks beschikbare budget voor initiatiefprojecten uit het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur is verdeeld over de verschillende projecten. Daarnaast zijn een deel van de uitgaven voor de Snelfietsroute Algerbrug doorgeschoven naar 2026.	

Apparaatslasten € 2,9 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie Paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Kapitaallasten € 1,7 miljoen (v)	Bestaand beleid
Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten. Dekking ten gunste van het begrotingsaldo.	

Beleidsdoel 2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Beheer en Onderhoud infra en vaarwegen € 4,1 miljoen (v)	Bestaand beleid
De jaarlijkse kosten van het planmatig onderhoud dekken wij uit voorzieningen. Ze zijn er om pieken en dalen in het onderhoudsprogramma Beheer en Onderhoud op te vangen. Daarnaast doen we bij planmatig onderhoud werkzaamheden voor derden. Bijstelling in planmatig onderhoud betekend ook dat de werkzaamheden voor derden verschuiven. Dit leidt tot bijstelling van lasten en ook de bijbehorende baten, zie baten 2-2.	

Beklemmingen 2025 - Crisissituatie Valkenburgse Meer € 0,2 miljoen (n) en Bruggen zijn geen zoonanbidders € 0,3 miljoen (n), totaal € 0,5 miljoen (n)	Bestaand beleid
- De oever van het Valkenburgse Meer is in 2025 gedeeltelijk ingestort. Hierdoor ontstond een onveilige situatie. Hoewel het veiligstellen van het Valkenburgse Meer in 2025 is afgerond, loopt het onderzoek en de juridische afhandeling richting de omliggende ondernemers, alsmede richting de zandwinnaar nog door in 2026. <i>(NB. De oever is geen onderdeel van de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland; het hoort bij de ambitie Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw.)</i> - Voor het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak voor het uitrusten van een aantal vitale en kwetsbare bruggen in provinciaal beheer met vaste, op afstand bedienbare of lokaal eenvoudig inzetbare koelingsinstallaties, is in de voorjaarsnota 2025 budget beschikbaar gesteld. Dit ter voorkoming van het niet kunnen sluiten van bruggen tijdens zomerse hitte. Het budget kwam echter te laat om nog maatregelen voor de zomer 2025 te kunnen treffen. In 2026 wordt nu onderzocht voor welke bruggen het budget in kan worden gezet.	

Omzetten inhuur brugbediening naar vaste formatie € 1,1 miljoen (v)	Bestaand beleid
Besloten is om per 2026 personeel voor brugbediening uit te breiden. Hierdoor is minder inhuur van personeel nodig. Een bedrag van € 1,1 miljoen wordt budgetneutraal omgezet van materieel-inhuurbudget naar apparaatslasten (zie toelichting bij apparaatslasten).	

Overig € 0,3 miljoen (v)	Bestaand beleid
Betreft de optelsom van verschillende kleine mutaties.	

Apparaatslasten € 1,5 miljoen (v)	Bestaand beleid
Zie voor een toelichting paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Kapitaallasten € 1,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.	

Toelichting baten

In Bijlage 3 Wijzigingen Ambitie Bereikbaar Zuid-Holland bij de Kadernota 2027 leggen we de belangrijkste wijzigingen voor bereikbaarheid uit.

Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen

Openbaar vervoer € 0,3 miljoen (v)	Bestaand beleid
De bijdrage van de Drechtsteden voor de Waterbus is een aantal jaren geleden verhoogd. Dit was echter nog niet aangepast in de begroting. Dat gebeurt nu alsnog (structureel).	

Onderzoeksagenda en beleidsuitwerking € 0,4 miljoen (v)	Bestaand beleid
De uitgaven voor verschillende onderzoeken en beleidsuitwerkingen stijgen. De dekking komt vanuit extra inkomsten bijdragen van partners en het Rijk (SPUK). Zie ook inkomsten	

Goederenvervoer en Regionale aanpak laadinfra € 0,4 miljoen (v)	Bestaand beleid
De uitgaven voor goederenvervoer nemen toe door een drietal subsidies die in 2026 worden verleend. De dekking komt ten laste van de reserve bereikbaarheid. Daarnaast zijn er ook extra uitgaven voor de Regionale aanpak Laadinfrastructuur. Deze worden gedekt door extra inkomsten. Zie ook lasten.	

Luchtvaart € 0,1 miljoen (v)	Bestaand beleid
In 2025 is een bijdrage ontvangen voor het uitwerken van beleid rond drones. De uitgaven zijn echter niet in 2025 gedaan waardoor de inkomst op de balans is gezet. De uitgaven worden wel in 2026 gedaan met als dekking de inkomsten op de balans.	

Subsidies Uitvoeringsprogramma Samen verder fietsen € 0,1 miljoen (v)	Bestaand beleid
Door het besluit bij de Najaarsnota 2025 om bijdrage aan derden van minder dan € 2,5 miljoen niet meer te activeren worden verschillende investeringen omgezet naar exploitatie. Ook de inkomsten op de voormalige investeringen worden omgezet naar exploitatie. Zie ook uitgaven.	

Beleidsdoel 2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Verkoop steunpunten on hold € 2,1 miljoen (n)	Nieuw beleid
De ingeplande verkoop van een aantal steunpunten in 2026, 2028 en 2029 gaat niet door. Dit heeft geen prioriteit meer vanwege capaciteitsproblemen bij Vastgoed.	

Beheer en Onderhoud infra en vaarwegen € 4 miljoen (n)	Bestaand beleid
In 2026 voeren we voor € 4 miljoen minder werkzaamheden uit voor anderen (zie toelichting lasten). Hier staan minder baten tegenover.	

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen						
Bereikbaarheid	2.663	0	2.663	4.553	4.988	3.846
Totaal beleidsdoel 2-1	2.663	0	2.663	4.553	4.988	3.846
Totaal Lasten	2.663	0	2.663	4.553	4.988	3.846
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen						
Bereikbaarheid	-25.912	1.125	-24.787	-24.270	-17.765	-7.350
Investeringsagenda 2026-2030	0	-10.500	-10.500	0	0	0
Totaal beleidsdoel 2-1	-25.912	-9.375	-35.287	-24.270	-17.765	-7.350
Beleidsdoel 2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur						
Bereikbaarheid	-600	271	-329	-3.607	-135	-1.200
Totaal beleidsdoel 2-2	-600	271	-329	-3.607	-135	-1.200
Totaal Baten	-26.512	-9.104	-35.616	-27.877	-17.900	-8.550
Saldo lasten en baten Ambitie 2	-23.850	-9.104	-32.954	-23.324	-12.912	-4.704

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 2](#).

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 3-1 Energietransitie

Het beleidsdoel Energietransitie is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 3-1-1 Duurzame opwek elektriciteit

Wat willen we bereiken?

We werken samen met onze RES-partners en houden ons aan de gemaakte afspraken om in 2030 6,3 tot 6,8 TWh voor Zuid-Holland te realiseren met grootschalige zon- en windenergie. Deze afspraken zijn gemaakt in 7 Zuid-Hollandse RES'en (Regionale Energiestrategieën) opgesteld en door Provinciale Staten, 50 gemeenteraden en 5 verenigde vergaderingen van waterschappen vastgesteld;

- Om duurzame elektriciteit op te wekken stimuleren wij allereerst zonnepanelen op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden. We stimuleren bedrijven en coöperaties om zonnepanelen te plaatsen volgens de zonneladder, waarbij we inzetten op meervoudig ruimtegebruik;
- Voor windenergie willen we de zoekgebieden in de RES uitwerken naar concrete zoeklocaties en deze tot realisatie te brengen, desnoods met inzet van het provinciaal instrumentarium;

We streven naar heldere en navolgbare besluitvormingsprocessen zodat inwoners en andere betrokkenen kunnen meepraten en meedenken over en meewerken aan de realisatie van de duurzame opwek elektriciteit.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 3-1-2 Lokale initiatieven en inclusieve energietransitie

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een percentage van minimaal 50% lokaal eigendom van energieproductie in Zuid-Holland. Daarmee willen wij lokale betrokkenheid en eigenaarschap bij energieprojecten stimuleren en zorgen dat de omgeving meedeelt in de voordelen van energieproductie van eigen bodem. We verwachten dat dit ook bijdraagt aan de participatie bij en het draagvlak van energieprojecten.

Wij zetten ons in om de energietransitie toegankelijker te maken voor doelgroepen die niet vanzelf meekomen en hard geraakt worden door de hoge energiekosten.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

- We zetten (onafhankelijke) maatschappelijke initiatievencoaches in die helpen om het onbenutte potentieel van gemeenschapskracht in beeld te krijgen en aan te boren, in verbinding met interne organisatie.
- We initiëren een regionaal netwerk van gemeenten en maatschappelijke initiatieven met wie we onze aanpak verder invullen en vormgeven.

Lokaal eigendom

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Stimuleren lokale initiatieven

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 3-1-3 Warmte transitie in de gebouwde omgeving en glastuinbouw

Wat willen we bereiken?

De provincie streeft ernaar het gebruik van aardgas te verminderen door energiebesparing en door warmtebronnen in onze eigen provincie te benutten. Daarbij werken we aan de landelijke doelstellingen voor een klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050 en een klimaatneutrale glastuinbouw in 2040. In lijn met het Klimaatakkoord verlagen we de CO₂-uitstoot in 2030 met 40% ten opzichte van de actuele uitstoot.

- We willen het beleid van het Rijk en gemeenten verbinden op het gebied van de warmtetransitie.
- We versterken de gemeentelijke regierol voor de warmtetransitie en zorgen voor onderlinge verbinding tussen gemeenten.
- We versnellen bovenlokale warmtenetwerken en willen deze in publieke handen geven.
- We stimuleren innovaties op het terrein van lokale en regionale energieopslag.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 3-1-4 Klimaatneutrale en circulaire industrie en onderzoek kernenergie

Wat willen we bereiken?

We leveren een bijdrage aan de nationale doelen om in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken en in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren;

Onze bijdrage richten wij specifiek op de Zuid-Hollandse industrie. Een groot deel van de nationale opgave ligt in de provincie Zuid-Holland en dan met name in het Haven Industrieel Complex (HIC) in Rotterdam: ruim 30 procent van alle industriële CO₂-uitstoot in Nederland is afkomstig uit provincie Zuid-Holland.

We stimuleren de Zuid-Hollandse industrie met het behalen van de voor de sector industrie vastgestelde NOx-emissiereductiedoel van 38% in 2030 ten opzichte van 2019.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 3-1-5 Duurzaam energiesysteem

Wat willen we bereiken?

De energie-infrastructuur is de slagader van het toekomstige duurzame energiesysteem. We willen een slim en efficiënt energiesysteem dat beschikbaar is voor maatschappelijke opgaven in Zuid-Holland. We willen versnelling van de ontwikkeling en de ruimtelijke inpassing van elektriciteits-, groene waterstof- en warmtenetten.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

- Start met het onderzoek naar de potentie voor geothermie en het versterken van energiegemeenschappen.
- Voorbereidingen worden getroffen voor het opstarten van een vliegende brigade om in te zetten bij grote uitbreidingen van de energie-infrastructuur die nodig zijn om uit netcongestie te komen.

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK)

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 3-1-6 Kernenergie

Wat willen we bereiken?

Zuid-Holland is een energie-intensieve provincie en voor de energietransitie van de bebouwde omgeving en de industrie is een ruime en betrouwbare beschikbaarheid van CO₂ neutrale energie van levensbelang. De provincie sluit daarom op voorhand geen enkele CO₂-emissievrije techniek uit.

De energiemix van de toekomst vraagt om stabiele, duurzame en betrouwbare bronnen. Kernenergie kan een bijdrage leveren aan deze toekomstige energiemix. Daarnaast kan het de afhankelijkheid van fossiele import buiten Europa verminderen. De provincie wil de potentie van kernenergie in de energiemix binnen de provincie verder onderzoeken en verkennen. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar kleine kerncentrales (SMR's).

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

- In de Decembercirculaire 2025 heeft het Rijk via een decentralisatie uitkering een budget beschikbaar gesteld voor onderzoeken naar de regionale (technische) potentie van SMR's, de inpassing in het regionale energiesysteem, maatschappelijk draagvlak en informatievoorziening en verkennend onderzoek voor locatiekeuzes. In deze voorjaarsnota wordt dit bedrag, samen met het eerdere beschikbare budget voor de onderzoeken naar de 2 nieuwe grote kerncentrales en het bedrag dat uw Staten beschikbaar hebben gesteld voor de ondersteuning van de Zuid-Hollandse gemeenten op dit dossier, opgevoerd in de begroting 2026. De werkzaamheden voor zowel het potentieonderzoek SMR's als de twee grote kerncentrales zijn in 2025 gestart en het zwaartepunt van de werkzaamheden van deze onderzoeken valt in dit lopende begrotingsjaar. Concreet gaat het om de volgende werkzaamheden:
- Een potentie-onderzoek naar de plaatsing van small modulair reactors in de provincie Zuid-Holland in samenwerking met de Zuid-Hollandse gemeenten die hiervoor open staan.
- Het openstellen van een subsidieregeling voor Zuid-Hollandse gemeenten ter ondersteuning van de kosten van simulaties, locatieonderzoek en participatie.

- In samenwerking met betrokken gemeenten de gevolgen onderzoeken van de mogelijke nieuwbouw van twee nieuwe grote kerncentrales op de 2e Maasvlakte. Dit ondanks het feit dat de voorkeurslocatie van het Rijk, Zeeland ons een logischere keuze lijkt.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

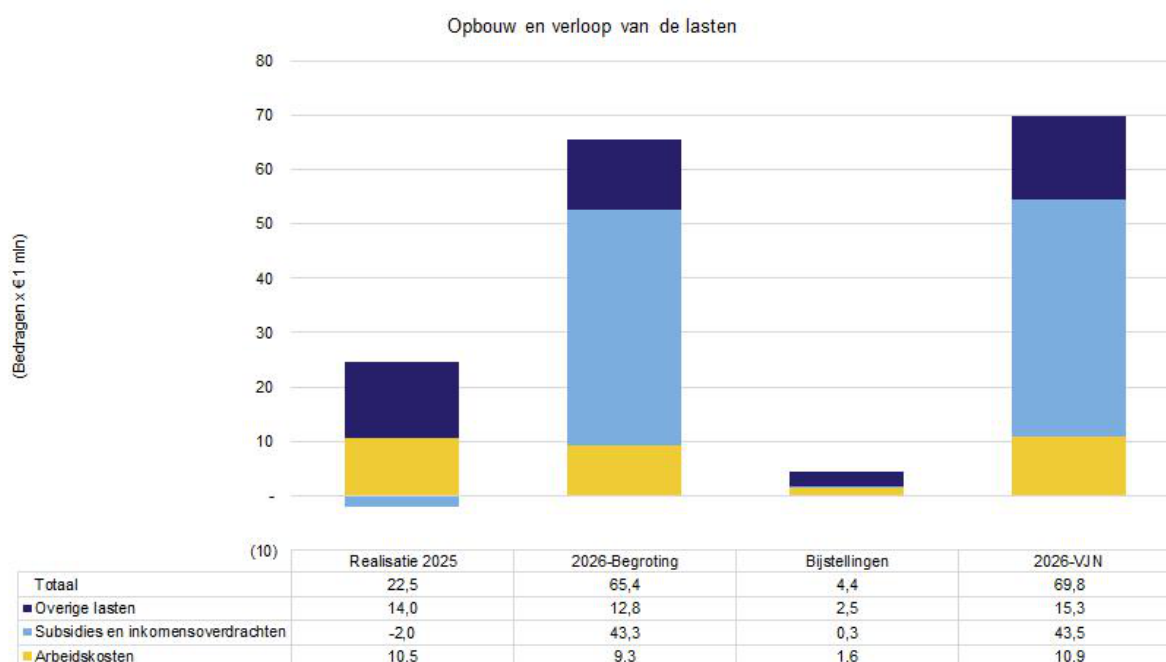
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 3-1 Energietransitie						
3-1-1 Duurzame opwek elektriciteit	11.408	-546	10.862	10.955	8.036	5.078
3-1-2 Lokale initiatieven en inclusieve energietransitie	2.004	1.512	3.515	3.582	3.994	3.787
3-1-3 Warmte transitie in de gebouwde omgeving en glastuinbouw	44.673	312	44.986	34.066	8.300	2.281
3-1-4 Klimaatneutrale en circulaire industrie	3.179	1.874	5.053	4.661	5.489	4.481
3-1-5 Duurzaam energiesysteem	3.957	581	4.537	6.417	4.429	4.412
3-1-6 Kernenergie	200	642	842	600	200	200
Totaal beleidsdoel 3-1	65.421	4.374	69.796	60.281	30.448	20.238
Totaal Lasten	65.421	4.374	69.796	60.281	30.448	20.238
Baten						
Beleidsdoel 3-1 Energietransitie						
3-1-1 Duurzame opwek elektriciteit	-3.682	-317	-3.999	-1.633	0	0
3-1-2 Lokale initiatieven en inclusieve energietransitie	0	-700	-700	0	0	0
3-1-3 Warmte transitie in de gebouwde omgeving en glastuinbouw	-448	-1.710	-2.157	0	0	0
3-1-4 Klimaatneutrale en circulaire industrie	0	-500	-500	0	0	0
3-1-5 Duurzaam energiesysteem	-2.652	-798	-3.450	-1.497	0	0
Totaal beleidsdoel 3-1	-6.782	-4.025	-10.807	-3.130	0	0
Totaal Baten	-6.782	-4.025	-10.807	-3.130	0	0
Saldo lasten en baten Ambitie 3	58.639	350	58.989	57.151	30.448	20.238

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 3-1 Energietransitie

Kernenergie € 0,6 miljoen (n) Bestaand beleid

In 2025 is bij voorjaarsnota middels een amendement € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld voor nader onderzoek naar kernenergie. Het amendement dat voorziet in een subsidieregeling voor gemeenten waar onderzoek wordt gedaan naar potentiële mogelijkheden van Small Modular Reactor (SMR's) is nog niet opgesteld. Geschat wordt dat een deel door gemeenten in 2027 wordt uitgevoerd (€ 0,4 miljoen)

In de Septembercirculaire 2025 heeft het Rijk € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld voor onderzoeken naar de bouw van kerncentrales. Vanuit een projectprocedure worden mogelijke locaties onderzocht op geschiktheid in de provincies Groningen en Zuid-Holland. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) vindt het belangrijk dat voor een zorgvuldige procedure de belangen en zorgen van stakeholders en inwoners van deze locaties hierin een plek krijgen. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Energie- en klimaatbeleid € 4,1 miljoen (n)	Bestaand beleid

Het Rijk geeft provincies en gemeenten geld voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid: de zogenoemde CDOKE-regeling (rijksregeling Capaciteit decentrale overheden klimaat en energie). Dit geld is voor alle energie prestaties onder ambitie 3.1 in te zetten, zoals opwek, warmte, energie-infrastructuur en energiehubbs. Voor 2026 was € 6,1 miljoen begroot voor de uitvoering van het beleid, echter door intensivering van de inzet van medewerkers is een bijstelling van de begroting noodzakelijk. Fasering via OVP CDOKE.

Investeringsagenda: netcongestie € 1,3 miljoen (n)	Bestaand beleid

Door het tekort aan netcapaciteit stagneren woningbouw, verduurzaming en bedrijfsontwikkeling in Zuid-Holland. Met deze investering, verspreid over vier jaar, kan de provincie sneller nieuwe energie-infrastructuur realiseren en projecten vlot trekken. Dit is urgent omdat vrijwel de hele provincie sinds 2024 met netcongestie te maken heeft en in sommige gebieden de situatie al in 2026 kritisch wordt. De investering van € 16,6 miljoen maakt snellere bouw van nieuwe energie-infrastructuur mogelijk en stimuleert slimmer stroomgebruik en praktijkpilots voor net-oplossingen. Dekking ten laste van reserve Investeringsagenda 2026-2030.

Overdimensionering warmteleiding: € 1,1 miljoen (v)	Bestaand beleid

Conform het subsidie besluit 2025/00859 wordt de subsidie voor het project "Overdimensionering warmteleiding Bleiswijk Zuidplaspolder" aangepast als kasritme in de begroting 2027 t/m 2030. Vertraging in het project is oorzaak van deze aanpassing. Fasering via het begrotingssaldo.

Investering in gemeenschapskracht € 0,4 miljoen (n)	Bestaand besluit

Om provinciale doelen sneller te realiseren en brede welvaart te vergroten, moet het onbenutte potentieel van maatschappelijke initiatieven worden aangeboord, aangezien provinciale doelen zonder deze inzet verder uit zicht raken. Door intensivering van bestaand beleid en inzet van (onafhankelijke) maatschappelijke initiatievencoaches, wordt de provincie net zo vaardig in samenwerking met gemeenschappen als met het bedrijfsleven. Dit versnelt de realisatie van provinciale doelen in de breedte en bouwt aan vertrouwen en een weerbare samenleving. Dit voorstel werd niet opgenomen in de investeringsagenda. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Reserve lastneming subsidie opgave Energie: € 1,4 miljoen (n)	Bestaand beleid

Het betreft de raming van de lasten met betrekking tot in de jaarrekening 2025 in de egaliseringsreserve subsidies gestorte bedragen. De projecten Botlek Stoomintegratie, FME Fieldlab en CO₂ Noukoop en Tinte-Vierpolders zijn hier onderdeel van. Daarnaast wordt een bedrag van € 0,2 miljoen als doorschuif uit 2025 voor het project TNO-Flie ter begroting gebracht als gevolg van vertraging in het project, veroorzaakt door eerdere problemen met het vinden van de een juiste locatie en netcongestie. Dekking uit egaliseringsreserve Lastneming subsidies.

Apparaatslasten € 2,3 miljoen (v)	Bestaand beleid

Voor toelichting zie [Paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Toelichting baten

Beleidsdoel 3-1 Energietransitie

Spuk CDOKE € 4 miljoen (v)	Bestaand beleid

Bij de lasten legden we uit dat de rijksregeling Capaciteit decentrale overheden klimaat en energie (CDOKE) hogere baten heeft. Die baten worden gedekt uit deze specifieke uitkering en worden deels later ingezet via een OVP. Dekking ten laste van de CDOKE.

Toelichting lasten Meerjarenraming 2027-2029

Beleidsdoel 3-1 Energietransitie

Netcongestie € 4,7 miljoen (2027), € 4,3 miljoen (2028), € 3,8 miljoen (2029), € 2,5 miljoen (2030)	Bestaand beleid

Door het tekort aan netcapaciteit stagneren woningbouw, verduurzaming en bedrijfsontwikkeling in Zuid-Holland. Met deze investering, verspreid over vier jaar, kan de provincie sneller nieuwe energie-infrastructuur realiseren en projecten vlot trekken. Dekking ten laste van reserve Investeringsagenda 2026-2030.

CDOKE BFU € 3,4 miljoen (2027) en € 2,9 miljoen (2028)	Nieuw beleid

Voor de inzet van personeelscapaciteit op de provinciale doelen voor energietransitie zijn de afgelopen jaren tijdelijke gelden ontvangen van het ministerie voor Klimaat en Groene Groei (KGG), genaamd 'CDOKE-middelen'. Vanaf 2027 worden deze tijdelijke middelen vervangen door een langjarige Bijzondere Fonds Uitkering (BFU), beoogd t/m 2040. In het overgangsjaar 2026 worden hiervoor alvast middelen (€ 6,3 miljoen) aan de provincie verstrekt. Deze middelen zetten we in vanaf 2027 en 2028. Fasering via het begrotingsaldo

Investering in gemeenschapskracht € 0,7 miljoen (structureel vanaf 2027)	Bestaand besluit

Om provinciale doelen sneller te realiseren en brede welvaart te vergroten, moet het onbenutte potentieel van maatschappelijke initiatieven worden aangeboord, aangezien provinciale doelen zonder deze inzet verder uit zicht raken. Door intensivering van bestaand beleid en inzet van (onafhankelijke) maatschappelijke initiatievencoaches, wordt de provincie net zo vaardig in samenwerking met gemeenschappen als met het bedrijfsleven. Dit versnelt de realisatie van provinciale doelen in de breedte en bouwt aan vertrouwen en een weerbare samenleving. Dit voorstel werd niet opgenomen in de investeringsagenda.

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten						
Beleidsdoel 3-1 Energietransitie						
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0	-1.168	-1.168	0	0	0
Investeringsagenda 2026-2030	0	-1.340	-1.340	-4.650	-4.330	-3.800
Warmteleiding Warmtelinq	-40.850	0	-40.850	-29.990	-5.122	0
Totaal beleidsdoel 3-1	-40.850	-2.508	-43.358	-34.640	-9.452	-3.800
Totaal Baten	-40.850	-2.508	-43.358	-34.640	-9.452	-3.800
Saldo lasten en baten Ambitie 3	-40.850	-2.508	-43.358	-34.640	-9.452	-3.800

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 3](#).

Ambitie 4 Een welvarend Zuid-Holland

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat

Het beleidsdoel Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie economie

Wat willen we bereiken?

Nederland, en hiermee dus ook Zuid-Holland, is een kenniseconomie. Innovatie is een essentieel onderdeel van zo'n economie. Het stimuleren van innovatie doet de provincie door kennisontwikkeling en kennisdeling tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden te stimuleren. Denk aan samenwerkingsverbanden bewerkstelligen, digitale technologieën helpen ontwikkelen en onderzoeksprojecten financieren om toepassing van innovatie mogelijk te maken.

De economie staat onder druk omdat deze nog sterk leunt op fossiele en analoge productieprocessen. Tegelijkertijd staat de provincie voor tal van uitdagingen, op het gebied van stikstof, klimaat, human capital, schone en betaalbare energie, en een gezonde en inclusieve leefomgeving. De provincie helpt de transitie naar een duurzame en digitale economie te versnellen door in te zetten op innovatie. Hiermee wordt de economie toekomstbestendig gemaakt.

Verschillende beleidsmaatregelen zijn ingericht om aan bovenstaande doelen een bijdrage te leveren.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

De provincie Zuid-Holland zet zich samen met haar partners zoals Rijksoverheid, gemeenten en kennisinstellingen in voor de ontwikkeling van een sterk regionaal innovatie-ecosysteem via haar Regionale Ontwikkelingsmaatschappij InnovationQuarter. Deze organisatie vervult al 11 jaar een belangrijke rol bij het aanjagen van innovatie, het ondersteunen van ondernemerschap en het versterken van strategische sectoren binnen de regio.

Op 25 februari 2026 hebben Provinciale Staten € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het ondersteunen van het innovatief MKB. Deze middelen dragen bij aan vroege fase- en vervolgfianciering van startups en scale-ups. Hiermee wordt voorzien in financiering waar de markt nog onvoldoende in voorziet. In een periode van toenemende internationale concurrentie en economische onzekerheid is deze bijdrage van belang. Zonder deze impuls bestaat het risico op vertraging in vervolginvesteringen, vertrek van bedrijven en afnemende concurrentiekracht van de regio.

De middelen worden over de volgende fondsen van InnovationQuarter verdeeld:

- UNIIQ – vroegefasefinanciering (startups tot ongeveer € 350.000, =)
- IQ Capital – vervolgfase (bedrijven die doorgroeien naar scale-up)

De bijdrage betreft een incidentele provinciale investering met een revolverend karakter voor een lange termijn horizon. Hiermee wordt een balans nagestreefd tussen directe economische impact, risicobeheersing en strategische flexibiliteit. Voorgesteld wordt om de middelen in twee tranches beschikbaar te stellen:

- Tranche 1 – UNIIQ: € 4,5 miljoen;
- Tranche 2 – IQ Capital: € 25,5 miljoen.

Tranche 1 – UNIIQ

De bijdrage wordt versterkt via een subsidieverlening. Deze subsidieverlening zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 worden beschikt.

Tranche 2 – IQ Capital

De bijdrage wordt vormgegeven als een kapitaalstorting. Deze storting is gekoppeld aan de herwaardering van de aandelen, zodat de partners gelijktijdig kunnen storten. Naar verwachting vindt dit traject plaats in het eerste of tweede kwartaal van 2027.

Innovatie infrastructuur versterken door de ontwikkeling van campussen en fieldlabs te versnellen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Innovatie stimuleren binnen specifieke clusters

Defensie/Dual-use

Het bestuurlijk in 2025 toegekende budget van €1,5 mln voor Defensie/Dual Use wordt deels in 2026 ingezet voor activiteiten vallend binnen het provinciale programma Defensie en Dual Use. Het resterende deel wordt naar verwachting in 2027 ingezet. Deze inzet is overeenkomstig de bestuurlijke besluitvorming en is als zodanig financieel verwerkt.

Innovatie stimuleren in het midden- en kleinbedrijf (MKB)

Een van de instrumenten die de provincie inzet om de innovatie-infrastructuur te versterken is de subsidieregeling MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT). Het is een subsidieregeling van het Rijk en de provincies, bedoeld om innovatie bij het midden- en kleinbedrijf (MKB) te stimuleren. De regeling ondersteunt MKB-ondernemingen bij:

- het ontwikkelen van nieuwe producten, diensten of processen;
- het verminderen van risico's in de vroege fasen van innovatie;
- samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen.

In 2025 is bij de MIT-openstelling sprake geweest van een overschot van € 2 mln. Hiervan is € 1 mln afkomstig van het Rijk. Dit bedrag zal op een later moment worden terugbetaald. Het resterende bedrag van € 1 mln, afkomstig uit de provinciale begroting, wordt via de Voorjaarsnota toegevoegd aan de post cofinanciering EFRO en blijft daarmee beschikbaar voor de ondersteuning van innovaties binnen het innovatieve MKB.

Stimuleren Europese netwerken

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Strategische samenwerking om een innovatieve economie te stimuleren

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Versterken van netwerken gericht op kennis en innovatie

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-1-2 Transitie van de tuinbouwketen

Wat willen we bereiken?

De provincie Zuid-Holland versnelt de transitie naar een toekomstbestendig en duurzaam tuinbouw- cluster om de toppositie te behouden. De provincie zet in op het clusteren en concentreren van de glastuinbouw, met aandacht voor de internationale concurrentiepositie en het behouden van voldoende ruimte voor glastuinbouw als economisch cluster. Dit is een tuinbouwketen met minder schadelijke uitstoot naar bodem, lucht en water. En een internationaal concurrerende tuinbouwketen, waar bedrijven een gezond verdienmodel hebben.

De provincie zet hiervoor een mix van instrumenten in: versterken van netwerken, financiële bijdragen, ruimtelijk beleid, regelgeving, dataverzameling en monitoring.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-1-3 Transitie van het havenindustriële complex

Wat willen we bereiken?

Het Havenindustriële complex (HIC) bestaat uit een groot industrieel complex, een logistieke hub en een maritiem cluster en is van groot belang voor de economie. Het HIC verkeert in een energietransitie, een grondstoffentransitie en een digitale transitie. De provincie Zuid-Holland wil deze transities en dit moderniseringsproces faciliteren en versnellen in samenwerking met mede overheden, Havenbedrijf Rotterdam, (vertegenwoordiging van) bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. De provincie gaat daarvoor innovaties ondersteunen en duurzame investeringen stimuleren, organiserend vermogen van netwerken en samenwerkingsverbanden versterken en bijdragen aan het op orde brengen van randvoorwaarden. Dit doet de provincie met de inzet van haar economisch- en innovatie instrumentarium, haar ruimtelijk instrumentarium, haar taken op het gebied van infrastructuur en milieu en de lobby en samenwerking in Brussel en bij het Rijk.

De provincie zet zich als onderdeel van deze beleidskeuze ook in voor het behoud, de versterking en de verduurzaming van het Zuid-Hollandse maritieme cluster. De provinciale inzet komt grotendeels inhoudelijk voort uit de Regionale Maritieme Agenda en draagt bij aan de nationale Sectoragenda Maritieme Maakindustrie.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Via de investeringsagenda is 4,6 mln ter beschikking gesteld aan de NOVEX haven, waarvan 1 mln direct in 2026 wordt besteed. Zonder provinciale inzet komen afspraken met Rijk en regio voor dit onderwerp niet goed genoeg van de grond, lopen investeringen mogelijk vertraging op en verliest het project aan geloofwaardigheid bij marktpartijen. Vanaf 2026 versnellen we de verkenning en planuitwerking voor dit onderwerp. De provincie kan als co-trekker samen met het Rijk de programmatische coördinatie, afstemming met partners en uitvoering van gezamenlijke werkzaamheden organiseren. Hierdoor worden keuzes over ruimte en leefomgeving sneller gemaakt en komt de transitie naar een duurzaam, circulair en klimaatneutraal haven-industrieel complex dichterbij.

Beleidsprestatie 4-1-4 Digitale economie

Wat willen we bereiken?

De provincie wil de digitale transitie van de economie versnellen zodat de provincie zich digitaal innovatief kan blijven profileren. De digitale transitie is nodig om de concurrentiepositie te handhaven, efficiëntiewinsten te halen in een krappe arbeidsmarkt en om de circulaire en energie transitie te ondersteunen. Om de Zuid-Hollandse concurrentiepositie te handhaven, is het van belang dat ieder- een kan meekomen in de digitale transitie, ook mensen en ondernemers voor wie digitalisering niet vanzelfsprekend is.

Om dit te bereiken richt de provincie zich op digitale vaardigheden van inwoners en het midden- en kleinbedrijf (MKB). De provincie heeft in het bijzonder aandacht voor participatie, digitale geletterdheid, diversiteit en inclusie. Dit doet de provincie om ervoor te zorgen dat iedereen kan mee- komen in de digitale transitie. De digitale transitie vergt andere vaardigheden en kennis, de provincie wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk burgers en ondernemers kunnen meedoen om een armoedeval en uitsluiting te voorkomen, wat weer ten goede komt aan een sterke economie en de brede welvaart die de provincie nastreeft. De provincie probeert rond deze onderwerpen kennis en bewustzijn te verspreiden samen met haar partners: zoals gemeenten en onderwijsinstellingen, via festivals, trainingen, workshops en subsidies.

Er is hierbij aandacht voor de ethische vraagstukken rondom digitalisering, met bijzondere aandacht voor een van de grootste uitdagingen van dit decennium, het tekort aan arbeidskrachten in alle sectoren.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-1-5 Circulair Zuid-Holland

Wat willen we bereiken?

De provincie wil een volledige circulaire samenleving in Zuid-Holland bereiken in 2050 met als tussendoel 50% minder verbruik van primaire fossiele grondstoffen, mineralen en metalen in 2030. De provincie zet in op verschillende inhoudelijke thema's waar de provincie impact kan maken. Dit doet de provincie met een transitieaanpak in samenwerking met medeoverheden, bedrijven, kennisinstellingen en andere organisaties en groepen die aan de transitie bijdragen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Voor de Investeringsagenda die begin 2026 bestuurlijk is geaccordeerd, waren ook posten aangebracht die later zijn afgevallen. De afgevallen posten worden nu opgevoerd bij Voorjaarsnota. Bij 4-1-5 Circulair is dat € 1 miljoen Ruimte voor Circulair (waarvan € 0,2 miljoen in 2026). In 2026 zal er verder worden gewerkt om de randvoorwaardelijke ruimte voor de circulaire transitie te borgen, waarvoor deze (proces)geldten noodzakelijk zijn. Samen met de regio's beogen we tot gedragen ruimtelijk-circulaire strategieën te komen. Daarnaast willen we samen met partners ruimte reserveren voor circulaire hubs. Tot slot ontwikkelen we kennis en beïnvloeden we beleid om te zorgen voor structurele inbedding van ruimte voor circulair in gemeentelijk, provinciaal en rijksbeleid.

Samen bouwen aan een circulair Zuid-Holland

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-1-6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen

Wat willen we bereiken?

De provincie streeft naar een welvarend en krachtig Zuid-Holland met ruimte voor ondernemerschap. Een goed vestigingsklimaat met concurrerende, toekomstbestendige bedrijventerreinen, vitale, krachtige en aantrekkelijke stads- en dorpscentra en een sterke kantorenmarkt dragen daaraan bij. Het gaat daarbij om voldoende werklocaties van de juiste kwaliteit en op de juiste plek. De provincie zet daarom in op:

- Concurrerende en toekomstbestendige bedrijventerreinen;
- Concentratie en bundeling van nieuwe detailhandel primair in de centra van wijken, dorpen en steden;
- Juiste kantoor op de juiste plek;
- Selectief vestigingsbeleid voor grote ruimtevragers.

De provincie zet hiervoor verschillende instrumenten in zoals het opstellen van ruimtelijke regels, maar ook door flankerend beleid via subsidieregelingen, het delen van kennis en informatie, onderzoek, het organiseren van netwerken en het inzetten van ambassadeurs. De provincie past alle vier de vormen van overheidssturing uit het NSOB-kwadrantenmodel voor overheidssturing toe omdat de huidige vraagstukken vragen om meer dan (ruimtelijke) regels alleen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

In het kader van beter benutten bedrijventerreinen is er vanuit de investeringsagenda € 10 miljoen toegevoegd aan het toekomstige 'bedrijfsverplaatsingsfonds'. GS zal in een separaat plan provinciale staten informeren over het 'bedrijfsverplaatsingsfonds'.

Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-1-7 Human capital

Wat willen we bereiken?

De aanwezigheid van voldoende en goed geschoold personeel is een belangrijke randvoorwaarde voor een goed functionerende regionale economie en het slagen van de maatschappelijke transities (energie, circulair, digitalisering). Een arbeidspotentieel dat beschikt over de juiste kennis en vaardigheden, goed onderwijs om nieuwe instroom te realiseren en om bestaande werknemers bij en om te scholen, alsmede een goed werkende arbeidsmarkt zijn daarmee essentieel voor een krachtig Zuid-Holland.

Daarnaast is er een persoonlijk belang voor de mensen die het ‘menselijk kapitaal’ vormen. Waardevol werk versterkt namelijk de brede welvaart. Werk is tenslotte meer dan inkomen. Het vervult een belangrijke sociale en maatschappelijke functie, en voorziet in de mogelijkheid om je te kunnen ontplooiën, deel te kunnen nemen en bij te kunnen dragen aan de maatschappij.

De provincie draagt bij aan het versterken van human capital. Dit doet ze door samen met de Economic Board Zuid-Holland (EBZ) geïnitieerde Human Capital Agenda 2.0 Zuid-Holland (HCA) uit te voeren, waarin kwantitatieve doelstellingen zijn benoemd die nodig zijn om tot die gewenste situatie te komen. Een agenda die inmiddels door meer dan 100 partijen in Zuid-Holland is onderschreven. Daarnaast investeert de provincie in een programmteam, dat gedetacheerd is bij de EBZ, en zorgt ze met een provinciale subsidieregeling voor cofinanciering van concrete projecten.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 4-2 Erfgoed en Cultuur

Het beleidsdoel Erfgoed en cultuur is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 4-2-1 Erfgoed beschermen in de omgeving

Wat willen we bereiken?

De kern van het erfgoedbeleid van Zuid-Holland is het behoud van erfgoed door het beschermen, beleven en benutten van erfgoed. Deze beleidskeuze concentreert zich op het beschermen van het erfgoed in Zuid-Holland. Dit doet de provincie door:

- Behouden en versterken werelderfgoed (erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde);
- Behouden en verbeteren kroonjuwelen cultureel erfgoed;
- Garanderen van windvang en zicht op historische windmolens;
- In stand houden en verbeteren van de omgeving van landgoederen en kastelen of kasteelterreinen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

We werken met medeoverheden en maatschappelijke organisaties aan provinciale erfgoeddeals die cultuurhistorie, archeologie en cultuur verbinden met ruimtelijke opgaven. In 2026 komt een plan van aanpak en een erfgoeddeal. Ook wordt ingezet op behoud en beleefbaarheid van Werelderfgoed Kinderdijk.

Beleidsprestatie 4-2-2 Rijksmonumenten en historische molens in goede staat

Wat willen we bereiken?

Beschermen van erfgoed vormt de basis van waaruit de provincie werkt aan een beter beleefbaar en benut erfgoed, waaronder rijksmonumenten en historische molens. De provincie wil dat erfgoed voor de toekomst behouden blijft. Daarvoor stimuleert de provincie het restaureren en toekomstbestendig maken van rijksmonumenten en draagt ze zorg voor het onderhouden en laten draaien van historische windmolens.

Voor rijksmonumenten doet de provincie dit door het verlenen van subsidies, door de inzet van de aanjager voor herbestemming van rijksmonumenten, financieren van adviezen op maat voor herbestemming, inzet op verduurzaming en inspelen op klimaatverandering en het stimuleren van de werkgelegenheid en het vakmanschap in de restauratiebranche.

Onderhoud en laten draaien van historische windmolens stimuleert de provincie door het verlenen van subsidies voor (groot)onderhoud en door het beschikbaar stellen van draaipremies.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-2-3 Provinciale erfgoedlijnen zichtbaar en beleefbaar

Wat willen we bereiken?

De provincie wil de erfgoedlijnen ontwikkelen en beleefbaar maken en het erfgoed rondom de erfgoedlijnen behouden door bescherming, beleving en benutting. Dit gebeurt in samenwerking en afstemming met belanghebbende partijen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-2-4 Archeologie beschermen en zichtbaar

Wat willen we bereiken?

De provincie heeft de wettelijke taak om:

- Archeologische waarden ruimtelijk te beschermen (Erfgoedwet, Omgevingswet)
- Haar archeologische vondsten (provincie is eigenaar van een groot deel van wat er gevonden wordt) en bijbehorende documentatie deskundig te bewaren in een geschikt archeologisch depot en toegankelijkheid te bevorderen (Erfgoedwet, Omgevingswet)

De provincie zet zich in om archeologische vindplaatsen in stand te houden en te benutten bij ruimtelijke inpassingen in het landschap.

Bij archeologisch waardevolle terreinen proberen gemeenten en provincie versterking van de bodem zo veel mogelijk te voorkomen. Maar soms kan het niet anders, bijvoorbeeld bij de aanleg van een weg of brug. Dan wordt de betreffende vindplaats opgegraven. De resultaten van de opgraving worden gepubliceerd en de vondsten komen daarna in het provinciaal depot voor Bodemvondsten. De provincie zet zich in om deze vondsten actief uit te lenen en onderzoek te stimuleren.

De sites van de Romeinse Limes zijn als icoon van het derde venster van de Canon en Werelderfgoed toeristisch te vermarkten en een belangrijk aspect in de ruimtelijke bescherming als provinciale taak. De meeste archeologische vindplaatsen liggen echter verscholen in de bodem en vormen daar als het ware een bodemarchief dat je alleen via opgravingen bereikt. Deze onzichtbaarheid maakt ze extra kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die gepaard gaan met bodemingrepen. Het behoud van dit 'bodemarchief' vraagt dan ook continu aandacht en zorg. Als onderdeel van deze zorgplicht wil de provincie regionale archeologische thema's die onbelicht zijn samen met gemeenten beter naar voren brengen. Door het vergaren en delen van deze nieuwe kennis kan de provincie beter zorgen voor het rijke provinciale bodemarchief. Tevens zet de provincie zich in om het publiek actief te betrekken bij het verleden van de provincie door subsidieregeling.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Het papieren archief wordt verder gedigitaliseerd (gestart in 2025) en we werken toe naar de verhuizing van het archeologisch depot in 2029.

Beschermen, beleven en benutten van archeologische waarden

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 4-2-5 Cultuurparticipatie en bibliotheken

Wat willen we bereiken?

Het provinciaal cultuurbeleid richt zich op a) waarborging van de basisvoorziening cultuurparticipatie en b) ondersteuning van de openbare bibliotheken in Zuid-Holland. Hiertoe verstrekt de provincie boekjaarsubsidies aan enkele ondersteuningsinstellingen.

- a. De basisvoorziening cultuurparticipatie wordt ingevuld door de volgende vier ondersteunings- instellingen: Kunstgebouw, Jeugdtheaterhuis, Popunie en Stichting Educatieve Orkestprojecten. Deze instellingen werken op reguliere basis samen met onderwijsinstellingen. Het doel is dat meer kinderen en jongeren in aanraking komen met cultuur, dankzij kwalitatief goede en gespreide cultuurparticipatie en cultuureducatie. Daar waar mogelijk wordt aangesloten bij landelijke programma's van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zoals Cultuureducatie met Kwaliteit en Cultuurparticipatie.
- b. De ondersteuning van de openbare bibliotheken in Zuid-Holland wordt ingevuld door middel van een boekjaarsubsidie voor de provinciale ondersteuningsinstelling Probiblio. Probiblio voert de ondersteuningsactiviteiten voor de openbare bibliotheken uit. Het doel is dat iedereen in Zuid- Holland recht heeft op toegang tot informatie en cultuur, en dat op een laagdrempelige wijze.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

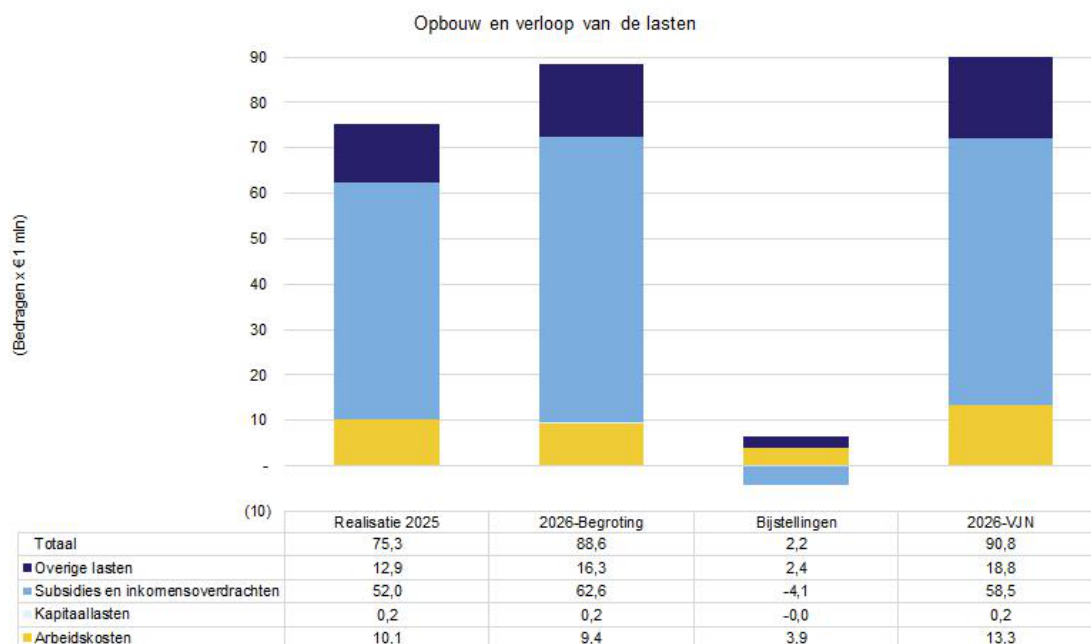
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat						
4-1-1 Innovatie economie	26.371	1.373	27.744	28.305	27.372	25.944
4-1-2 Transitie van de tuinbouwketen	2.955	9	2.963	2.862	2.840	2.831
4-1-3 Transitie van het havenindustriële complex	2.876	825	3.701	2.223	1.949	1.939
4-1-4 Digitale economie	2.488	197	2.685	2.275	1.577	1.569
4-1-5 Circulair Zuid-Holland	4.632	1.771	6.403	5.454	5.385	5.356
4-1-6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen	10.667	317	10.984	7.602	7.169	6.321
4-1-7 Human capital	3.411	48	3.459	3.080	1.838	1.531
Totaal beleidsdoel 4-1	53.400	4.539	57.939	51.801	48.129	45.492
Beleidsdoel 4-2 Erfgoed en Cultuur						
4-2-1 Erfgoed beschermen in de omgeving	2.497	-917	1.580	2.977	1.371	1.366
4-2-2 Rijksmonumenten en historische molens in goede staat	16.692	-2.072	14.620	15.770	11.509	10.472
4-2-3 Provinciale erfgoedlijnen zichtbaar en beleefbaar	4.794	199	4.993	4.312	4.395	4.390
4-2-4 Archeologie beschermen en zichtbaar	1.379	355	1.734	1.120	2.002	1.095
4-2-5 Cultuurparticipatie en bibliotheken	9.808	120	9.927	10.976	10.961	10.954
Totaal beleidsdoel 4-2	35.170	-2.316	32.854	35.156	30.238	28.278
Totaal Lasten	88.570	2.223	90.793	86.957	78.367	73.770

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat						
4-1-1 Innovatie economie	-4.719	-668	-5.387	-2.569	38	0
4-1-6 Toekomstbestendige ruimte voor ondernemen	-1.177	-400	-1.577	-466	-300	0
Totaal beleidsdoel 4-1	-5.896	-1.068	-6.964	-3.035	-262	0
Beleidsdoel 4-2 Erfgoed en Cultuur						
4-2-5 Cultuurparticipatie en bibliotheken	-88	0	-88	-88	-88	-88
Totaal beleidsdoel 4-2	-88	0	-88	-88	-88	-88
Totaal Baten	-5.984	-1.068	-7.052	-3.123	-350	-88
Saldo lasten en baten Ambitie 4	82.586	1.155	83.741	83.834	78.016	73.682

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat

Beklemmingen Jaarrekening 2025: verschillende beklemmingen € 0,9 miljoen (v) Bestand beleid

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2025 zijn beklemmingen opgevoerd. Bij dit beleidsdoel gaat het om een totaalbedrag van € 1,3 miljoen. In 2025 was sprake van vooral versnelde uitgaven van verschillende budgetten. In de Jaarrekening 2025 zijn deze middelen daarom negatief beklemd. Nu worden zij in de Voorjaarsnota 2026 van de budgetten 2026 afgehaald. Het gaat om:

- Breed MKB (€ 0,3 miljoen; n)
- EFRO/Interreg (€ 0,5 miljoen; v)
- Transitie haven (€ 0,7 miljoen; v)
- UHB (€ 0,4 miljoen; v)

In de Decemercirculaire is € 0,1 miljoen beschikbaar gesteld voor het Breed MKB. Dit wordt bij de voorjaarsnota ter begroting gebracht.

Ook zijn in 2025 bedragen gestort in de egalisatiereserve lastneming subsidies voor 2 incidentele subsidies Uniq en Glastuinbouw ter grootte van € 0,2 miljoen (n). Deze worden in 2026 onttrokken aan de egalisatiereserve. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo en ten laste van de egalisatiereserve Lastneming subsidies.

Defensie € 0,4 miljoen (n) Bestand beleid

Voor het onderwerp defensie en dual use is eind 2025 per amendement € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 0,75 miljoen in 2026. Daar bovenop wordt vanuit de reserve versterking economie € 0,35 miljoen in 2026 beschikbaar gesteld voor dit onderwerp. Dekking ten laste van de reserve Versterking economie.

Fasering EFRO € 1 miljoen (n) Bestand beleid

De spreiding van de EU- en rijksmiddelen voor innovatieprogramma's (EFRO) middelen over de komende jaren wordt in lijn gebracht met de nieuwste inzichten. Dekking ten laste van het begrotingssaldo en de reserve EFRO-Interreg.

Fasering Vroege Fase Financiering € 0,8 miljoen (v)	Bestaand beleid

Eind 2025 is de Vroege Fase Financieringsregeling beschikbaar aan InnovationQuarter als uitvoerder. InnovationQuarter is een investeringsfonds dat investeert in de meest vroege fase van innovatie. De beschikbare budgetten worden naar aanleiding van deze beschikking via de reserve over de komende 10 jaar gefaseerd volgens de planning rond InnovationQuarter. Dekking ten gunste van de reserve Versterking economie.

MIT € 1,1 miljoen (n)	Bestaand beleid

Op basis van de actuele inzichten wordt de budgetverdeling 2026-2029 van de MIT-subsidies aangepast over de jaren van de looptijd op basis van de verleende subsidies t/m 2025 en de verwachting van verleningen voor plafond 2026.

Daarnaast is er een bijstelling van de uitgaven van het rijksdeel/SPUK MIT vanwege de begin 2026 verleende R&D subsidies voor plafond 2025. Het plafond is niet volledig benut. In totaal gaat € 1 miljoen terug op de balans in de jaren 2026 t/m 2028.

Het rijksdeel van de MIT middelen komt vanaf 2026 met een Decentrale Uitkering in plaats van via een SPUK (totaal € 5 miljoen in 2026). Dit zal in de meicirculaire worden opgenomen. Om de openstelling van de subsidieregeling 2026 toch door te kunnen laten gaan, wordt het deel 2026 tijdelijk als baat te ramen in de eigen ambitie als nog te ontvangen bijdragen derden. Dit betreft € 1,55 miljoen.

Dekking via begrotingssaldo en deels ten laste van de baten.

Looptijdverlenging Leerpark Drechtsteden € 1,3 miljoen (v)	Bestaand beleid

De subsidieregeling voor Leerpark Drechtsteden heeft te maken met een verlenging van de looptijd tot en met 2027. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Fasering subsidie duurzame bedrijventerreinen € 0,4 miljoen (v)	Bestaand beleid

Voor de subsidieregeling Duurzame bedrijventerreinen wordt verwacht dat een gedeelte van de aanvragen aan het eind van het jaar zal binnenkomen en niet meer in 2026 van start kunnen gaan. Om deze reden worden middelen overgeheveld naar 2027. Fasering via het begrotingssaldo.

AfvalWater Zuiveringsinstallatie € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid

Een subsidie voor een AfvalWaterZuiverings Installatie (AWZI) wordt op dit moment gedekt met middelen uit de Greenports. Omdat dit voornamelijk een aangelegenheid van Water (ambitie 5) is, wordt het budget overgeboekt om controle op voortgang en uitvoering te centraliseren. Dekking ten gunste van Ambitie 5.

LifeScience & Health € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid

Het MedTech Innovatieprogramma betreft een subsidie vanuit het LSH Budget. De subsidie heeft betrekking op de samenwerking tussen YesDelft!, PLNT en het Erasmus MC en komt ten goede aan de uitvoering van het Zuid-Hollands MedTech Innovatieprogramma. Het is een regionaal initiatief dat technologische innovatie in de gezondheidszorg stimuleert, ondersteunt en versnelt. Dekking ten laste van de reserve LifeScience & Health.

Startup in Residence (SIR) € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid

In 2026 doen minder partijen mee met het SIR/Intergov programma. Om deze reden worden zowel de bijdragen van derden en het budget verlaagd. Dekking valt weg tegen een gelijke verlaging van de baten.

Fasering RNIZ € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid

De subsidieregeling Regionale Netwerken voor Innovatie in Zuid-Holland (RNIZ) loopt voor op het verwachte uitgavenpatroon. Om deze reden dient het budget geactualiseerd te worden. Fasering via het begrotingssaldo.

Fasering Campusregeling € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
De campusregeling loopt iets voor op het verwachte uitgavenpatroon. Om deze reden dient het budget geactualiseerd te worden. Fasering via het begrotingsaldo.	

Investeringsagenda Rotterdamse Haven € 1 miljoen (n)	Bestaand beleid
Vanuit NOVEX Rotterdamse haven wordt een onderzoek uitgevoerd naar oplossingen voor het ruimtegebruik in de haven én het verbeteren van de leefomgeving in de regio. Dit is nodig om de transitie van de haven te versnellen en tegelijk te zorgen voor een aangename leef- en werkomgeving. Onder andere effectiever gebruik in het bestaande havengebied en de mogelijkheden van zeewaartse uitbreiding van de Maasvlakte worden onderzocht. In de Investeringsagenda is hiervoor € 4,6 miljoen gereserveerd. De investering versnelt de verkenning en planuitwerking binnen NOVEX. Dit legt de basis voor concrete investeringen vanaf 2030, met een verbeterde balans tussen economische ontwikkeling en leefomgeving. Hiervan komt € 1 miljoen ten laste van het jaar 2026. Dekking ten laste van de reserve Investeringsagenda 2026-2030.	

Ruimte voor circulaire economie € 0,2 miljoen (n)	Nieuw besluit
Vanuit NOVEX Rotterdamse haven wordt een onderzoek uitgevoerd naar oplossingen voor het ruimtegebruik in de haven én het verbeteren van de leefomgeving in de regio. Dit is nodig om de transitie van de haven te versnellen en tegelijk te zorgen voor een aangename leef- en werkomgeving. Onder andere effectiever gebruik in het bestaande havengebied en de mogelijkheden van zeewaartse uitbreiding van de Maasvlakte worden onderzocht. In de Investeringsagenda is hiervoor € 4,6 miljoen gereserveerd. De investering versnelt de verkenning en planuitwerking binnen NOVEX. Dit legt de basis voor concrete investeringen vanaf 2030, met een verbeterde balans tussen economische ontwikkeling en leefomgeving. Dekking ten laste van het begrotingsaldo..	

Klimaatakkoord CDOKE € 0,4 miljoen (n)	Bestaand beleid
De (restant) middelen van Rijksbijdrage SPUK Klimaatakkoord (CDOKE) worden herverdeeld over 2026 en 2027 met als doel het gehele bedrag aan de balans te onttrekken. Dekking ten laste van de OVP CDOKE	

Apparaatslasten € 3,9 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Beleidsdoel 4-2 Erfgoed Cultuur en toerisme

Beklemmingen Jaarrekening 2025	Bestaand beleid
In de besluitvorming over de Jaarstukken 2025 zijn de beklemmingen vastgesteld. In 2025 was sprake van vooral lagere uitgaven van verschillende budgetten. Dat kwam door fasering uit 2025. In de Jaarrekening 2025 zijn deze middelen daarom beklemd, zodat ze ten laste kunnen komen van de beschikbare budgetten in 2026. Nu worden zij in de Voorjaarsnota 2026 ter begroting gebracht. Het betreft: • Erfgoedlijnen (€ 0,1 miljoen; v) • Amendement A852 Zuid-Hollands popmuziek (€ 0,1 miljoen; n) Ook zijn in 2025 bedragen gestort in de egalisatiereserve lastneming subsidies voor de volgende subsidies: • Restauratie Rijksmonumenten en Herbestemming (€ 0,4 miljoen; v) • Restauratie Rijksmonumenten en Kunstgebouw (€ 0,1 miljoen; v) • Incidentele subsidies (Huijs ten Donck en Tuin Landgoed De Tempel) (€ 0,4 miljoen; n) • Subsidieregeling Archeologie (€ 0,1 miljoen; n) Deze worden in 2026 onttrokken/toegevoegd aan de egalisatiereserve. Dekking ten laste van het begrotingsaldo en ten laste en ten gunste van de egalisatiereserve Lastneming subsidies.	

Claim archeologie digitaliseringsproject € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid

Voor het digitaliseringsproject ten behoeve van het archeologische depot was € 0,2 miljoen begroot in 2025. De voorbereidingen namen meer tijd in beslag waardoor de uitvoering vertraging heeft opgelopen en pas in 2026 zal plaatsvinden. Het betreft het digitaliseren van de papieren collectie. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Claim archeologisch depot verhuizing € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid

Bestuurlijk is besloten dat een nieuw depot moet komen ter vervanging van het huidige depot. Ter voorbereiding van de verhuizing van het archeologisch depot zullen middelen aangewend worden. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Cultuurperspectief	Bestaand beleid

In het najaar van 2025 is het Beleidsperspectief erfgoed en cultuur vastgesteld door GS. Dit wordt nu verwerkt in de begroting bij de Voorjaarsnota 2026. Betreft verschuivingen binnen Beleidsdoel 4-2

Entreegebied Kinderdijk € 1,5 miljoen (v)	Bestaand beleid

De incidentele middelen ter grootte van € 1,5 miljoen voor de herontwikkeling van het entreegebied Kinderdijk worden doorgeschoven van 2026 naar 2027. De begrotingssubsidie zal pas in de begroting 2027 worden opgenomen en uitvoer van het project start dus ook vanaf 2027. Fasering via het begrotingssaldo.

Fasering Restauratie projecten € 0,9 miljoen (v)	Bestaand beleid

Naar aanleiding van voortgangsrapportages en looptijdswijzigingen zijn voor enkele restauratie projecten de subsidie lasten verschoven van 2026 naar 2027/2028. Dit wordt verwerkt in de begroting. Fasering via het begrotingssaldo.

Apparaatslasten € 0,3 miljoen (v)	Bestaand beleid

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Toelichting baten

Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat

MIT € 1,1 miljoen (n)	Bestaand beleid

In 2026 is er een bijstelling van de uitgaven van het rijksdeel/SPUK MIT vanwege de begin 2026 verleende R&D subsidies voor plafond 2025. Het plafond is niet volledig benut en gaat in totaal € 1 miljoen terug de OVP in de jaren 2026 t/m 2028. Het rijksdeel van de MIT middelen komt vanaf 2026 met een Decentrale Uitkering in plaats van via een SPUK (totaal € 5 miljoen in 2026). Dit zal in de meicirculaire worden opgenomen. Om de openstelling van de subsidieregeling 2026 toch door te kunnen laten gaan, wordt het deel 2026 tijdelijk als baat te ramen in de eigen ambitie als nog te ontvangen bijdragen derden. Dit betreft € 1,55 miljoen. Dekking valt weg tegen de lasten.

Startup in Residence (SIR) € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid

In 2026 doen er minder partijen mee met de SIR/Intergov regeling. Om deze reden worden zowel de bijdragen van derden en het budget verlaagd. Dekking valt weg tegen een gelijke verlaging van de lasten.

Toelichting lasten Meerjarenraming 2027-2029

Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat

MIT € 0,9 miljoen (v)	Bestaand beleid
In 2026 is er een bijstelling van de uitgaven van het rijksdeel/SPUK MIT vanwege de begin 2026 verleende R&D subsidies voor plafond 2025. Het plafond is niet volledig benut en gaat in totaal € 1 miljoen terug de OVP in de jaren 2026 t/m 2028. Het rijksdeel van de MIT middelen komt vanaf 2026 met een Decentrale Uitkering in plaats van via een SPUK (totaal € 5 miljoen in 2026). Dit zal in de meicirculaire worden opgenomen. Om de openstelling van de subsidieregeling 2026 toch door te kunnen laten gaan, wordt het deel 2026 tijdelijk als baat te ramen in de eigen ambitie als nog te ontvangen bijdragen derden. Dit betreft € 1,55 miljoen. Dekking valt weg tegen de lasten.	

Startup in Residence (SIR) € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
In 2026 doen er minder partijen mee met de SIR/Intergov regeling. Om deze reden worden zowel de bijdragen van derden en het budget verlaagd. Dekking valt weg tegen een gelijke verlaging van de lasten.	

Spuk CDOKE € 0,4 miljoen (v)	Bestaand beleid
Bij de lasten legden we uit dat de rijksregeling Capaciteit decentrale overheden klimaat en energie (CDOKE) hogere baten heeft. Die baten worden gedekt uit deze specifieke uitkering en worden deels later ingezet via een OVP. Dekking ten laste van de CDOKE.	

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat						
Versterking economie	0	709	709	0	0	0
Totaal beleidsdoel 4-1	0	709	709	0	0	0
Totaal Lasten	0	709	709	0	0	0
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat						
Egalisatiereserve lastneming subsidies	-113	-206	-318	-110	-50	0
Interreg-cofinanciering EFRO	-1.326	-599	-1.925	-157	-106	-73
Investeringsagenda 2026-2030	0	-1.000	-1.000	-1.200	-1.200	-1.200
Life Sciences & Health	-225	-50	-275	-150	-150	0
Versterking economie	-1.994	453	-1.540	-1.285	-255	-255
Totaal beleidsdoel 4-1	-3.657	-1.401	-5.059	-2.902	-1.761	-1.528

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Beleidsdoel 4-2 Erfgoed en Cultuur						
Egalisatiereserve lastneming subsidies	-845	-1.171	-2.017	-1.557	-267	0
Totaal beleidsdoel 4-2	-845	-1.171	-2.017	-1.557	-267	0
Totaal Baten	-4.503	-2.573	-7.075	-4.459	-2.028	-1.528
Saldo lasten en baten Ambitie 4	-4.503	-1.864	-6.366	-4.459	-2.028	-1.528

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 4](#).

Ambitie 5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Het beleidsdoel Gezonde natuur is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 5-1-1 Nieuwe natuur realiseren

Wat willen we bereiken?

De provincie is wettelijk verantwoordelijk om specifieke soorten en habitats te beschermen en in de zogenoemde 'gunstige staat van instandhouding' te brengen conform de EU Vogel- en Habitatrichtlijn. Realisatie van natuur is hiervoor een belangrijk middel, waarbij de provincie wil bereiken dat een robuust netwerk van natuurgebieden ontstaat, bestaande uit kerngebieden en verbindings-zones daartussen. Buiten deze natuurgebieden wil de provincie een aantrekkelijk landschap en steden creëren waar, naast andere functies, ook ruimte is voor natuurwaarden. Voor de realisatie van natuur neemt de provincie regie en stelt zich op als verbinder tussen lokale partijen om te komen tot samenwerking.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten

Wat willen we bereiken?

De provincie wil de binnen haar provinciegrenzen van nature voorkomende plant- en diersoorten behouden. Dit realiseert zij door het faciliteren van natuurbeheer en kwaliteitsimpuls in natuur- gebieden en het planologisch beschermen ervan. In het landelijk en stedelijk gebied draagt de provincie zorg voor beheer- en stimuleringsmaatregelen ten behoeve van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) doelen, basiskwaliteit natuur en verdere versterking van agrarische natuur. De provincie heeft hiervoor 40 iconsoorten geselecteerd die kenmerkend zijn voor leefgebieden in Zuid-Holland en stimuleert maatregelen die het leefgebied van deze soorten versterken. Belangrijke weidevogelgebieden worden door de provincie planologisch beschermd, daarnaast stimuleert zij initiatieven voor verdere versterking van de kwaliteit. Houtopstanden kennen eveneens een planologische bescherming.

De provincie streeft naar een gezond evenwicht van faunapopulaties. Bij het beheren van dit even- wicht worden zorgvuldig de belangen van natuur en samenleving afgewogen. Waar nodig worden maatregelen getroffen, bijvoorbeeld ten behoeve van bescherming van flora en fauna, openbare veiligheid en volksgezondheid alsmede beperking van (landbouw)schade of andere wettelijke belangen. Daarnaast verleent de provincie tegemoetkomingen in geleden schade door natuurlijk in het wild levende en inheemse beschermde dieren. De provincie zet in op bestrijding en beheersing van de (invasieve) exoten door middel van preventie, eliminatie en beheer. Wanneer (invasieve) exoten inheemse beschermde flora en fauna schaden, al of niet in combinatie met schade aan de economie en/of de volksgezondheid, neemt de provincie maatregelen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 5-1-3 Natuurinclusieve transitie

Wat willen we bereiken?

De provincie wil natuur meenemen in al haar ruimtelijke ontwikkelingen, zodat biodiversiteit behouden en versterkt kan worden. Natuur stopt immers niet bij de grens van natuurgebieden. Natuurinclusieve ruimtelijke ontwikkeling draagt bij aan het oplossen van veel provinciale uitdagingen (bodemdaling, verzilting, verdroging, afname biodiversiteit). Ook is het een randvoorwaarde voor een voldoende sterk ecologisch systeem, zodat aan (inter)nationale afspraken (natuur, stikstof, klimaat, fijnstof) wordt voldaan.

Door biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema onderdeel van ons handelen te maken, werken we aan een aantrekkelijk, natuurinclusief en toekomstbestendig Zuid-Holland. Dan ontstaat zowel meer ruimte voor flora en fauna, als voor het oplossen van maatschappelijke problemen. De provincie wil met medeoverheden en kennisinstellingen het concept basiskwaliteit natuur verder ont- wikkelen om te natuurinclusieve transitie te bevorderen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 5-1-4 Stikstofreductie

Wat willen we bereiken?

De stikstofreductie, zowel van ammoniak als van stikstofoxiden, heeft als doel om de depositie van stikstof op de natuurgebieden te verminderen en daarmee bij te dragen aan natuurherstel. De provincie heeft een concrete reductiedoelstelling om de stikstofemissie te verminderen, met als doel een emissieplafond van 2,9 kiloton ammoniak per jaar in 2035 te bereiken.

Daarnaast is het voor de provincie belangrijk om maatschappelijke ontwikkeling mogelijk te blijven maken. Om de stikstofproblematiek op te lossen werkt de provincie samen met regionale partners.

Deze inzet wordt in het omgevingsprogramma verder uitgewerkt en verloopt langs de volgende lijnen:

- Ammoniak (NH₃) reductie voor natuurherstel;
- Stikstofoxiden (NO_x) reductie voor natuurherstel;
- Ontwikkelingen mogelijk houden middels vergunningverlening, waaronder helpen bij de legalisatie van PAS-melders.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Het beleidsdoel Toekomstbestendige landbouw is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 5-2-1 Toekomstbestendige en natuurinclusieve landbouw

Wat willen we bereiken?

De provincie ziet de waarde van een vitale landbouwsector en wil die waarde ook in de toekomst behouden. Daarom kiest de provincie ervoor om de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de landbouw te vergroten zodat deze ondanks toekomstige uitdagingen van waarde kan zijn.

We streven naar een divers en vitaal bestand aan agrariërs - hoogtechnologisch, natuurinclusief, multifunctioneel - zodat zij ook in de toekomstwaarde kunnen leveren voor voedselvoorziening, landschap, ecologie en hun sociale en economische rol in het landelijk gebied. De provincie gaat de sector stimuleren en faciliteren met kennis, netwerken en financiële middelen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Het beleidsdoel Leven met water is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 5-3-1 Waterveiligheid en wateroverlast

Wat willen we bereiken?

De provincie kiest voor een duurzaam en toekomstbestendig waterveiligheidsbeleid. Dit doet de provincie door primair in te zetten op preventie. Ondanks deze preventie kan een dijkdoorbraak niet geheel worden uitgesloten. Daarom worden er ter beperking van schade en slachtoffers bij een mogelijk optredende dijkdoorbraak ook maatregelen genomen in de ruimtelijke inrichting en rampenbeheersing. De combinatie van preventie, ruimtelijke inrichting en rampenbeheersing wordt meerlaagsveiligheid genoemd. Daarbij wordt ook gekeken naar de effecten van klimaatverandering zodat beleid en plannen duurzaam en toekomstbestendig zijn.

De provincie wil de kans op wateroverlast als gevolg van inundatie uit het regionaal watersysteem beperken en schade door wateroverlast voorkomen.

Voor buitendijkse gebieden in het benedenrivierengebied vraagt de provincie van gemeenten dat zij bij ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden een inschatting maken in de risico's van overstromingen.

De provincie heeft daarnaast meerdere wettelijke taken:

- Kaderstellend voor regionale waterkeringen. De provincie wijst regionale waterkeringen aan en normeert deze. Het beschermingsniveau (omgevingswaarde) van de genormeerde regionale waterkeringen is vastgelegd in de omgevingsverordening. Ook zijn termijnen vastgesteld waarop regionale waterkeringen aan dit beschermingsniveau moeten voldoen.
- Goedkeuring projectbesluiten (dijkversterkingsplannen). Dit geldt in ieder geval voor versterking van primaire waterkeringen (kust en dijken langs grote rivieren) welke in beheer zijn bij het waterschap. De projectbesluiten voor dijkversterkingen worden beoordeeld op het goed afgewogen meenemen van met name de landschappelijke, natuur- en cultuurwaarden (LNC-waarden).
- Maken, actualiseren en publiceren van overstromingsrisico- en overstromingsgevaarkaarten.
- Omgevingswaarden voor wateroverlast vastleggen in de verordening.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 5-3-2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid

Wat willen we bereiken?

De provincie wil een goede kwantiteit en kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Voor het realiseren van een goede waterkwaliteit volgt de provincie de systematiek van de Europese richtlijnen: de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Grondwaterrichtlijn en de Drinkwaterrichtlijn. Ten aanzien van zwemlocaties in oppervlaktewater geeft de provincie uitwerking aan de Zwemwaterrichtlijn: De provincie wil goed ingerichte en veilige zwemlocaties in oppervlaktewater.

De provincie wil de bronnen voor drinkwaterproductie en vitale drinkwaterinfrastructuur beschermen, zodat er altijd voldoende drinkwater beschikbaar is om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten te produceren. Gebruiksfuncties en het regionale watersysteem worden zodanig op elkaar afgestemd dat we weerbaar zijn tegen perioden van droogte of extreme neerslag en dat variaties in de aan- en afvoer van rivierwater kunnen worden opgevangen. Gebruiksfuncties worden voorzien van een passende waterkwaliteit uit oppervlaktewater zolang het doelmatig is. De provincie streeft zoveel mogelijk naar functiecombinaties die elkaar versterken, zoals drinkwater en natuur. Bij de aanwijzing van zwemwaterlocaties wordt rekening gehouden met de waterkwaliteit, veiligheid en hygiëne. Bij het vaststellen van waterkwaliteitsdoelen wordt rekening gehouden met de verschillende functies van oppervlaktewateren.

Voor het realiseren van een goede waterkwaliteit en -kwantiteit zoekt de provincie nadrukkelijk de samenwerking met andere partijen: niet alleen medeoverheden, maar ook drinkwaterbedrijven, terreinbeheerders, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Verdere uitwerking van het beleid voor mooi en schoon water is opgenomen in het regionaal waterprogramma.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

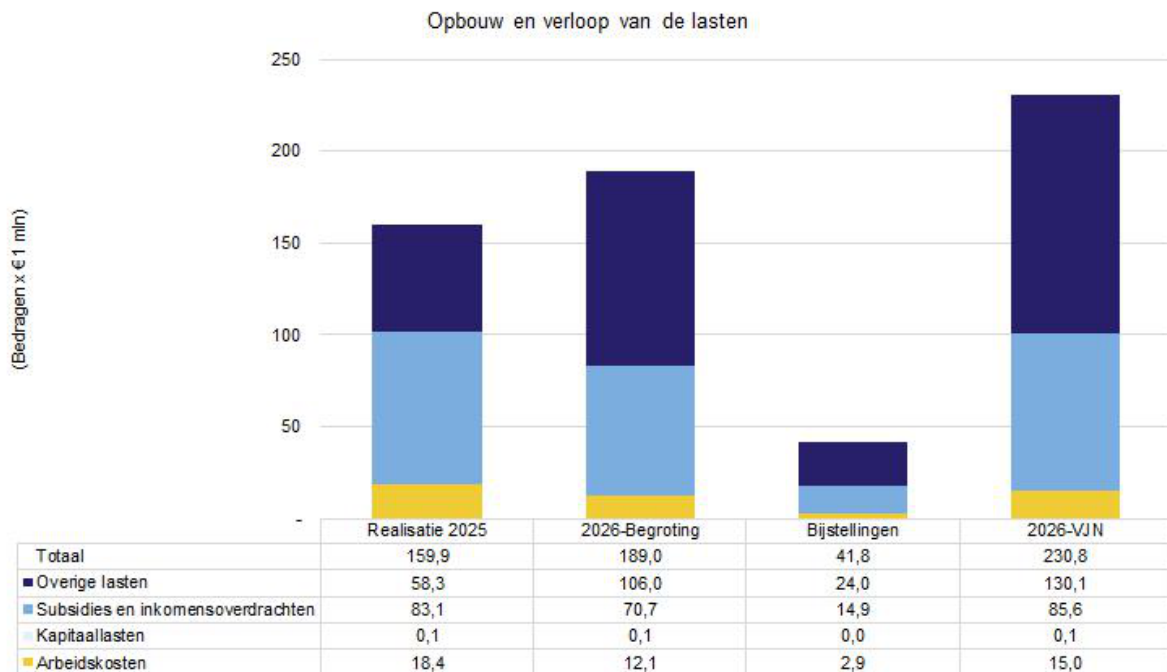
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Nieuwe natuur realiseren	86.340	18.420	104.760	126.193	104.914	32.874
5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten	59.756	17.127	76.883	65.947	67.935	66.251
5-1-3 Natuurinclusieve transitie	1.005	136	1.141	1.194	926	819
5-1-4 Stikstofreductie	6.578	149	6.727	7.235	5.899	4.787
Totaal beleidsdoel 5-1	153.679	35.832	189.512	200.570	179.674	104.730
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Toekomstbestendige en natuurinclusieve landbouw	24.940	3.470	28.410	21.586	19.820	17.818
Totaal beleidsdoel 5-2	24.940	3.470	28.410	21.586	19.820	17.818
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid en wateroverlast	2.841	-57	2.784	3.355	3.298	2.734
5-3-2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid	7.521	2.582	10.103	11.565	9.178	5.483
Totaal beleidsdoel 5-3	10.361	2.526	12.887	14.920	12.476	8.216
Totaal Lasten	188.981	41.828	230.809	237.076	211.971	130.765
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Nieuwe natuur realiseren	-43.610	4.513	-39.097	-55.539	-73.491	-16.855
5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten	-6.670	-1.101	-7.771	-1.991	-1.327	-1.327
5-1-4 Stikstofreductie	0	0	0	-840	-1.008	-252
Totaal beleidsdoel 5-1	-50.280	3.412	-46.868	-58.370	-75.826	-18.434
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Toekomstbestendige en natuurinclusieve landbouw	-8.742	-1.297	-10.039	-4.388	-3.177	-1.101
Totaal beleidsdoel 5-2	-8.742	-1.297	-10.039	-4.388	-3.177	-1.101
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid	-450	-1.098	-1.548	-1.421	-400	-400
Totaal beleidsdoel 5-3	-450	-1.098	-1.548	-1.421	-400	-400
Totaal Baten	-59.471	1.017	-58.454	-64.179	-79.404	-19.936
Saldo lasten en baten Ambitie 5	129.510	42.845	172.355	172.897	132.567	110.829

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Versterken natuur en landschapswaarden € 15,7 miljoen (n)	Bestaand beleid
• De subsidies voor boerenlandvogels, bos en bomen en soortenbeleid hebben een looptijdwijziging. Hiervoor zijn middelen van 2025 naar 2026 geschoven. Hierop zijn de lasten met € 3,3 miljoen bijgesteld. Dekking ten laste van het begrotingssaldo en reserve Groene Ambities. • De Europese Commissie heeft geconstateerd dat voor het beheerjaar 2023 van de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) een hoger eenheidsbedrag per hectare is vastgesteld dan gepland, hiervoor heeft Nederland een verlaging opgelegd gekregen. Omdat de provincies 'regelingseigenaar' zijn van het ANLb, wordt de verlaging aan de provincies doorbelast. Voor Zuid-Holland gaat het om € 0,8 miljoen waar het budget voor wordt opgehoogd. Dekking ten laste van het begrotingssaldo. • Medio 2026 volgen extra middelen vanuit het Rijk voor de ANLB, het ministerie heeft dit per brief bevestigd. Op basis hiervan heeft GS op 7 oktober 2025 besloten een subsidieregeling open te stellen. In de VJN wordt het budget opgehoogd naar € 7 miljoen in 2026 en € 7,3 miljoen in 2027 en 2028. Dekking ten laste van bijdrage derden (zie ook baten). • Vanuit het programma ZH-PLG (rijksmiddelen) wordt in 2026 een bedrag van € 4,6 miljoen begroot voor verschillende projecten voor bosuitbreiding en kwaliteitsimpuls op gebied van soortenbeleid. Dekking ten laste van rijksbijdrage ZH-PLG, zie ook baten.	

Natuurnetwerk Nederland € 3,7 miljoen (v)	Bestaand beleid
Door vertraging in de ruimtelijke ordeningsprocessen binnen het programma Natuur Netwerk Nederland (NNN) en de beperkte bereidheid van perceeleigenaren tot zelfrealisatie dan wel verkoop van de gronden is de (financiële) planning bijgesteld, waardoor de lasten in 2026 met € 3,7 miljoen lager zullen uitvallen. Dekking ten gunste van reserve Natuur Netwerk Nederland en Reserve Ontwikkelopgave natuur.	

ZH-PLG € 5 miljoen (n)	Bestaand beleid
Het Rijk heeft €188,25 miljoen toegekend voor de uitvoering van het ZH-PLG maatregelpakket dat de provincie Zuid-Holland heeft samengesteld. Vanuit de deelgebieden zijn verschillende meerjarige projecten gepland die starten in 2026. Voor het huidige jaar wordt de begroting omhoog bijgesteld met € 2,5 miljoen vanuit deze Rijksmiddelen, zie ook baten. Dit betreft aanvullingen op de staande begroting, waarin een deel van de projecten al is opgenomen. Een deel van de Rijksmiddelen wordt onder andere opdrachten begroot, waardoor dit overzicht niet allesomvattend is. In totaal is er voor € 9,1 miljoen begroot in 2026. In 2025 zijn een aantal subsidietrajecten opgestart. Deze trajecten hebben niet tot activiteiten geleid in dat jaar (zie jaarrekening 2025). Deze middelen (€ 3,7 miljoen) zijn beschikbaar gesteld voor 2026. Zoals ook met het Tweede Peilmoment gedeeld, kost het voorbereiden van gebiedsgerichte projecten voor uitvoering tijd. Veel projecten worden door partners uitgevoerd. De financiële middelen voor deze projecten stelt de provincie veelal via subsidies ter beschikking, maar dat instrumentarium is nog niet voor alle projecten passend. verschillende knelpunten bemoeilijken die uitvoering, zoals complexe vergunningverleningstrajecten, staatssteunvragen, beperkte uitvoeringscapaciteit en veranderende beleidskaders. De provincie is sterk lerende in de uitvoering van ZHPLG-projecten en werkt met een doorbraakaanpak aan een versnelling van het uitvoeren van projecten. Daarnaast is vanuit de investeringsagenda € 40 miljoen beschikbaar gesteld voor de strategische reserve Landelijke gebied, waaronder voor uitvoering van de gebiedsplannen. Er is een selectie gemaakt van low-regret projecten die nog in 2026 kunnen starten. Dit zijn nieuwe projecten waarvoor € 8,7 miljoen uit deze reserve wordt onttrokken, waarvan € 3 miljoen in begroting 2026 is opgenomen. Dit is als een apart beslispoint in het Statenvoorstel van de Voorjaarsnota opgenomen. De onderbouwing hiervan is als bijlage bij de voorjaarsnota toegevoegd.	

Het budget voor proceskosten en uitvoering van 2026 wordt op basis van verwachte uitvoering met € 0,5 miljoen bijgesteld. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Nota Ruimte Middelen Veenweide gebieden € 0,4 miljoen (n)	Bestaand beleid
De subsidieontvanger die het watergebiedsplan realiseert voor de gebiedsovereenkomst Veenweide Krimpernerwaard heeft de voortgangsrapportage gedeeld met PZH. Naar aanleiding hiervan is de lastneming in de Voorjaarsnota bijgesteld. Dekking ten laste van de reserve Groene ambities	

Beheer Begrensde Natuur € 6,3 miljoen (n)	Nieuw besluit
- De (provinciale) subsidieregelingen voor natuurbeheer hebben een looptijdwijziging, waardoor middelen van 2025 naar 2026 zijn geschoven. Hierop zijn de lasten met € 0,5 miljoen bijgesteld. Fasering via het begrotingssaldo. - Het budget voor de Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) is opgehoogd met € 5 miljoen. Als gevolg van de grote prijsstijgingen van afgelopen jaren is de standaard kostprijs in 2026 verhoogd. Hierdoor ontvangen de terrein beherende organisaties (TBO) de juiste vergoeding voor natuurbeheer. Voor de jaren 2027 en later wordt compensatie vanuit het Rijk verwacht. Dekking ten laste van het begrotingssaldo. - Vanuit de September - en Decembercirculaire van het Rijk zijn middelen ontvangen voor natuurbrandbeheersing, uitvoeringskosten voor RVO (rijksdienst voor ondernemende Nederland) en aanvulling op monitoring van SNL, in totaal gaat het om een bedrag van € 0,8 miljoen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Beschermen natuur en soorten € 1,9 miljoen (n)	Bestaand beleid
- De hoeveelheid vergunningsaanvragen voor flora- en fauna-activiteiten neemt jaarlijks verder toe, als gevolg van toename in ruimtelijke ontwikkelingen. Ook de complexiteit van de aanvragen neemt toe. Dit vraagt om extra inzet van mensen (en financiële middelen) om extra capaciteit bij de omgevingsdiensten te kunnen inzetten. Hierdoor lopen de kosten voor VTH-taken bij de omgevingsdiensten op, het gaat om € 2,2 miljoen. Dekking vanuit het begrotingssaldo. - Eerder is in de begroting geld beschikbaar gesteld voor activiteiten om de waterteunisbloem (een invasieve exoot) te bestrijden. De uit te voeren activiteiten hangen samen met de bredere beheermaatregelen in het Natura 2000-gebied Haringvliet, hierdoor schuift een deel door naar latere jaren (€ 1,3 miljoen). Dekking vanuit het begrotingssaldo. - De provincie ontving een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk. Deze middelen worden ingezet om ondersteuning te bieden bij het opstellen van soortenmanagementplannen (SMP) voor onderzoek naar beschermde diersoorten door gemeenten. Hiervoor komt in 2026 € 1 miljoen beschikbaar. Dekking vanuit de rijksbijdrage (zie ook baten).	

Faunabeheer € 8,1 miljoen (n)	Nieuw besluit
- Vanuit het coalitieakkoord is bij de begroting 2024 een bedrag van € 1 miljoen toegekend voor wildopvang. De subsidieregeling voor deze middelen is eind 2025 vastgesteld en de regeling zal worden uitgevoerd in de periode 2026 tot en met 2028. De middelen die voor 2025 waren begroot (€ 0,3 miljoen) worden meegenomen in de Begroting 2026. Fasering via het begrotingssaldo. - Voor het onderdeel faunaschade nemen de kosten toe. Zo wordt voor 2026 een stijging van € 7,8 miljoen voorzien. De oorzaak hiervan is een grote toename van schademeldingen, onder andere voor soorten die pas na juli 2023 in aanmerking kwamen voor vergoeding vanwege het vervallen van de landelijke vrijstelling. Daarnaast nemen de gewasprijzen toe (en daarmee de hoogte van de schade). Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Overige bijstellingen € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
Verschillende kleine aanpassingen (o.a. vanuit Decemercirculaire Rijk en een verschuiving van budget) zorgen samen voor hogere lasten voor € 0,2 miljoen in 2026. Dekking ten laste van het begrotingsaldo en reserve Groene ambitie.	

Apparaatslasten € 1,9 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit.	

Beleidsdoel 5-2 Transitie landbouw

Landbouwbeleidsprogramma € 1,9 miljoen (n)	Bestaand beleid
In boekjaar 2025 zijn niet alle beschikbare middelen besteed (zie jaarrekening), de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor het landbouwbeleidsprogramma zijn beklemd en toegevoegd aan de begroting van 2026, waarbij er rekening is gehouden met de planning vanuit de uitvoeringsagenda landbouw, in totaal gaat het om € 0,3 miljoen in 2026. Daarnaast zijn er middelen vanuit het Rijk ontvangen voor ZH-PLG, het gaat om projecten voor Fieldlabs voor programma KPI sturing van € 0,5 miljoen en voor de pilot Emissie reductie Veehouderij voor € 1,1 miljoen. Dekking ten laste van provinciale middelen, reserve en rijksmiddelen.	

Nationaal Strategisch Plan (NSP) € 0,7 miljoen (n)	Bestaand beleid
De uitvoeringskosten voor het Nationaal Strategisch Plan (NSP) komen dit jaar hoger uit voor circa € 0,5 miljoen omdat RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) een piek in werkzaamheden heeft door de combinatie van werkzaamheden voor de verleende subsidies in voorgaande jaren die richting vaststelling gaan en tegelijkertijd de uitvoering van laatste openstellingen. Door deze piek in het lopende jaar zullen de uitvoeringskosten in 2027 en 2028 lager uitvallen, middelen vanuit die jaren worden naar voren geschoven. Het gaat om een bedrag van € 0,3 miljoen vanuit 2027 naar 2026 en om een bedrag van € 0,2 miljoen van 2028 naar 2026. Daarnaast is het kasritme voor een aantal subsidieregelingen van het NSP dat bij aanvang is uitgewerkt op basis van prognose aangepast met € 0,2 miljoen op basis van de betalingsplanningen van de inmiddels verleende subsidies. Dekking gaat ten laste van EU bijdrage en de Provinciale middelen voor het NSP.	

Groene Cirkels € 0,3 miljoen (n)	Bestaand beleid
In juni 2025 heeft het college van Gedeputeerde Staten de voedselvisie "Toekomst van ons Voedsel" vastgesteld. De Voedselvisie beschrijft de gezamenlijke waarden op de provinciale inzet. Deze hebben hun doorwerking op de lopende programma's zoals Gezond&Welzijn, de Tuin van Holland, Tuinbouw, Landbouw, Eiwittransitie en Circulair Zuid-Holland. Een groot deel van de ambities wordt gerealiseerd in de bij Economie genoemde programma's. Naast lopende activiteiten, die belegd zijn in bestaande programma's, zijn ook witte vlekken geïdentificeerd. De witte vlekken, thema's waar de bestuurlijke portefeuillehouders ambitie op hebben, maar waar geen activiteiten op plaatsvinden, vragen aanvullende inzet en financiering. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.	

Overige bijstellingen € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
Verschillende kleine aanpassingen samen voor hogere lasten voor € 0,1 miljoen in 2026. Dekking ten laste van reserve Groene ambitie.	

Apparaatslasten € 0,5 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit.	

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Uitvoering Kaderrichtlijn Water (KRW) € 0,6 miljoen (n)	Bestaand beleid

Met amendement 820: "Voldoende middelen Europese Kaderrichtlijn Water" is een bedrag van € 2,3 miljoen beschikbaar gesteld door PS. In 2025 zijn hiervoor niet alle middelen besteed (zie jaarrekening 2025) en worden toegevoegd aan de begroting van 2026 voor € 1,1 miljoen.

Daarnaast zijn vorig jaar middelen beschikbaar gesteld vanuit voor de amendement 915 "keihard wasplaatsen", hiervan wordt € 1,3 miljoen doorgeschoven naar 2027, omdat verwachting is dat dan merendeel van de uitvoering zal plaatsvinden.

Dit provinciale budget voor aanleg centrale agrarische wasplaatsen wordt verhoogd met € 0,5 miljoen uit de Regiodeal Zuid-Hollandse Delta, die in december 2025 is toegekend aan het project "Schoon Erf, Schoon Water" voor centrale wasplaatsen in het kerngebied van de Zuid-Hollandse Delta (gemeenten Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Nissewaard en Voorne aan Zee).

In deze Voorjaarsnota is een impuls van € 2 miljoen voor een subsidieregeling om herstel van riool foutaansluitingen te herstellen en middelen voor de voortzetting van het uitvoeringsprogramma indirecte lozingen, dit verlaagt de druk op de waterkwaliteit door stedelijke bronnen en bedrijvigheid, waardoor de verstedelijkingsopgave wordt gevrijwaard. Het gaat om € 0,1 miljoen in 2026 en € 0,4 in 2027 en € 0,5 miljoen in 2028 tot en met 2030.

De provincie Zuid-Holland heeft het voorzitterschap van Rijn-West overgenomen van de provincie Utrecht. De begroting van € 0,4 miljoen is opgenomen in de Voorjaarsnota, de dekking van kosten komen vanuit andere provincies (zie ook baten).

Tot slot zijn er vorig jaar voor € 0,2 miljoen subsidieverleningen verstrekt, de middelen die daarvoor beschikbaar waren zijn meegenomen in de begroting van dit jaar.

Dekking ten laste van provinciale middelen en bijdrage derden.

Oppervlakte- Grond- en Drinkwater (OGDW) € 1,3 miljoen (n)	Bestaand beleid

Het budget voor de omgevingsdiensten is verhoogd met € 0,3 miljoen en meerjarig met € 0,6 miljoen. Als gevolg van de energietransitie, open bodemenergiesystemen en bescherming grondwater is er een stijgende inzet voor vergunningverlening water bij de omgevingsdiensten.

Daarnaast zijn middelen voor de Parksluizen in Rotterdam opgenomen. Dit is voor een pompinstallatie om verzilting van de Schie in droge zomers te voorkomen. Het gaat om een (financiële) samenwerking met het Rijk (Deltafonds), gemeente Rotterdam, Hoogheemraadschap Delfland en PZH. De begroting bestaat uit € 0,1 miljoen in 2026, met € 0,5 miljoen in 2027 en € 0,5 miljoen in 2028.

In het kader van het Deltaprogramma Zoet Water heeft de Provincie Rijksbijdragen (SPUK's) uit het Deltafonds ontvangen. De Provincie betaalt deze SPUK's als kassier voor het Deltaprogramma Zoet Water door aan derden partijen via subsidies. De verwachte lasten over 2026 met betrekking tot deze verstrekte subsidies zijn bijgesteld met € 0,7 miljoen.

Tot slot is er budget opgenomen voor € 0,2 miljoen voor een subsidie AfvalWaterZuiverings Installatie (AWZI).

Dekking ten laste van provinciale en rijksmiddelen.

Apparaatslasten € 0,6 miljoen (n)	Bestaand beleid

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Toelichting baten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Versterken natuur en landschapswaarden € 11,6 miljoen (v)	Bestaand beleid

Medio 2026 volgen extra middelen vanuit het Rijk voor de ANLB. Het ministerie heeft dit per brief bevestigd. Op basis hiervan heeft GS op 7 oktober 2025 besloten een subsidieregeling open te stellen. In de VJN wordt het budget opgehoogd naar € 7 miljoen in 2026 en € 7,3 miljoen in 2027 en 2028. Dekking ten laste van bijdrage

derden (zie ook lasten).

Vanuit het programma ZH-PLG (rijksmiddelen) wordt in 2026 een bedrag van € 4,5 miljoen begroot voor verschillende projecten voor bosuitbreiding en kwaliteitsimpuls op gebied van soortenbeleid. Dekking ten laste van rijksbijdrage ZH-PLG (zie ook lasten).

Natuurnetwerk Nederland € 18,5 miljoen (n)	Bestaand beleid
In het programma Natuur Netwerk Nederland bestaat voor specifieke gebieden de mogelijkheid om bij aankoop van gronden de eigenaren volledige schadeloosstelling (vss) te bieden. Deze extra lasten worden waar mogelijk gedekt uit de hiervoor vanuit het Rijk ontvangen specifieke uitkeringen. De aankoop van deze gronden met vss gaat langzamer dan verwacht. Hierdoor zullen ook de baten vanuit de specifieke uitkeringen in latere jaren worden gerealiseerd (€ 0,9 miljoen) Als onderdeel van de Natuurpactopgave heeft het Rijk de zogenaamde BBL-gronden overgedragen aan de provincie Zuid-Holland. Deze landbouwgronden welke buiten de NNN-begrenzing zijn gelegen, zijn niet nodig voor de Natuurpactopgave en de verkoopopbrengsten zijn bedoeld als dekking voor de realisatie van het programma Natuurnetwerk Nederland. In verband met lopende gebiedsprocessen is om strategische reden besloten om de verkoop van deze gronden tijdelijk te pauzeren. De verwachte opbrengsten in 2026 (€ 17,6 miljoen) zullen hierdoor pas in later jaren worden gerealiseerd.	

ZH-PLG € 2,5 miljoen (v)	Bestaand beleid
Het Rijk heeft € 188,25 miljoen toegekend voor de uitvoering van het ZH-PLG Maatregelenpakket dat de provincie Zuid-Holland heeft samengesteld. Vanuit de deelgebieden zijn verschillende meerjarige projecten gestart in 2026 die voor het huidige jaar leiden tot de realisatie van activiteiten ter hoogte van € 2,5 miljoen, de begroting wordt met dit bedrag opgehoogd. Dekking vindt plaats vanuit rijksmiddelen ZH-PLG, zie ook lasten. Dit bedrag is niet representatief voor de omvang van de activiteiten die gestart zijn. Omdat projecten vaak langer duren, bijvoorbeeld omdat het oplossen van staatssteun vraagstukken vaak een lang doorlooptijd kent, vindt de realisatie vaak pas in latere jaren plaats, zoals ook bij de lasten uitgelegd. Dekking vanuit rijksmiddelen ZH-PLG, zie ook lasten.	

Beschermen natuur en soorten € 1 miljoen (v)	Bestaand beleid
De provincie ontving een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk. Deze middelen worden ingezet om ondersteuning te bieden bij het opstellen van soortenmanagementplannen (SMP) voor onderzoek naar beschermde diersoorten door gemeenten. Hiervoor is in 2026 € 1 miljoen beschikbaar voor de provincie (zie ook lasten).	

Beleidsdoel 5-2 Transitie landbouw

Landbouwbeleidsprogramma € 1,1 miljoen (v)	Bestaand beleid
Daarnaast zijn er middelen vanuit het Rijk ontvangen voor ZH-PLG, het gaat om project pilot Emissie reductie Veehouderij voor € 1,1 miljoen. Dekking ten gunste van rijksmiddelen.	

Nationaal Strategisch Plan (NSP) € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid
Daarnaast is het kasritme voor een aantal subsidieregelingen van het NSP dat bij aanvang is uitgewerkt op basis van prognose aangepast met € 0,2 miljoen op basis van de betalingsplanningen van de inmiddels verleende subsidies. Dekking ten bate van EU bijdrage en de provinciale middelen voor het NSP.	

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Uitvoering Kaderrichtlijn Water (KRW) € 0,4 miljoen (v)	Bestaand beleid
De provincie Zuid-Holland heeft het voorzitterschap voor Rijn-West over van de provincie Utrecht. De begroting hiervoor komt uit op € 0,4 miljoen. Dit wordt betaald door andere provincies (zie ook lasten). Dekking ten gunste van specifieke baten voor Rijn-West.	

Oppervlakte Grond en Drinkwater € 0,7 miljoen (v)	Bestaand beleid

In het kader van het Deltaprogramma Zoet Water heeft de Provincie Rijksbijdragen (SPUK's) uit het Deltafonds ontvangen. De Provincie betaalt deze SPUK's als kassier voor het Deltaprogramma Zoet Water door aan derden partijen via subsidies. De verwachte lasten over 2026 met betrekking tot deze verstrekte subsidies zijn bijgesteld met € 0,7 miljoen. Dekking ten gunste van specifieke baten voor Rijn-West en rijksmiddelen.

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
NatuurNetwerk Nederland	750	-750	0	0	0	0
Reserve Ontwikkelopgave natuur	20.171	-16.721	3.450	10.902	31.900	750
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030	0	40.000	40.000	0	0	0
Totaal beleidsdoel 5-1	20.921	22.529	43.450	10.902	31.900	750
Totaal Lasten	20.921	22.529	43.450	10.902	31.900	750
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	-1.500	0	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0	-938	-938	0	0	0
Groene ambities	-6.431	-2.473	-8.904	-692	-410	0
Investeringsagenda 2026-2030	0	-40.000	-40.000	0	0	0
NatuurNetwerk Nederland	-27.519	-3.382	-30.901	-7.382	0	0
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	0	-295	-295	0	-1.500	-1.901
Reserve Ontwikkelopgave natuur	-10.834	6.288	-4.546	-45.805	-41.732	-750
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030	0	-3.030	-3.030	-2.958	-2.505	-90
Totaal beleidsdoel 5-1	-46.284	-43.831	-90.115	-58.336	-47.647	-4.241

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
Geen lege handen voor de landbouw	-1.000	664	-336	-865	-299	0
Groene ambities	-775	-131	-906	-781	-209	0
Totaal beleidsdoel 5-2	-1.775	533	-1.242	-1.646	-507	0
Totaal Baten	-48.059	-43.298	-91.357	-59.982	-48.154	-4.241
Saldo lasten en baten Ambitie 5	-27.138	-20.769	-47.907	-49.080	-16.255	-3.491

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 5](#).

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 6-1 Wonen

Het beleidsdoel Wonen is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 6-1-1 Voldoende betaalbare huisvesting voor iedereen

Wat willen we bereiken?

Tussen provincie en Rijk is afgesproken dat in de periode 2022 t/m 2030 in de provincie Zuid-Holland bruto 247.896 nieuwe woningen worden gerealiseerd. Op basis van de regionale behoefte vraagt de provincie (samenwerkende) gemeenten een (regionaal) woningbouwprogramma op te stellen dat past bij die behoefte. Het regionale woningbouwprogramma gaat over voorraadontwikkeling, voorraadbeheer, prijsklassen en woningen voor specifieke doelgroepen met een planningshorizon van 10 jaar.

Bij betaalbare woningbouw gaat het om huisvesting voor de doelgroepen van de sociale huursector en om woningen voor de middeninkomensgroep. De provincie stuurt op de volgende doelstellingen: 1) nieuwbouw minimaal 2/3 betaalbare woningbouw (huur en koop); 2) waarvan minimaal de helft sociale huurwoningen, dus minimaal 1/3; en 3) doorgroeien naar minimaal 30% sociale huur in de totale woningvoorraad per gemeente. De provincie zet daarnaast haar instrumentarium, zoals beleid, subsidies en kennisdeling in voor goede en betaalbare huisvesting van een aantal doelgroepen die in de huidige woningmarkt moeilijk aan een passende woning kunnen komen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

Het beleidsdoel Ruimte en landschap is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 6-2-1 Ruimtelijke strategie

Wat willen we bereiken?

De provincie wil de schaarse ruimte in de stedelijke en landelijke gebieden optimaal beschermen en benutten voor de verschillende opgaven in de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat kwaliteit boven kwantiteit, houdt de provincie rekening met het water- en bodemsysteem en zet zij in op zowel het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit als het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In haar rol als gebiedsregisseur en vanuit de verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ordening, weegt de provincie zorgvuldig af welke ruimtelijke ontwikkelingen op welke plek wenselijk zijn. Daarbij stuurt zij op:

Integrale ruimtelijke keuzes / ruimtelijk voorstel

De provincie wil voorbereid zijn op de toekomst en daarvoor integrale keuzes maken die bijdragen aan het vergroten van de brede welvaart in gebieden.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

De provincie zet in op het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de landschappen en het stedelijk gebied in Zuid-Holland.

Groenblauwe netwerken

De provincie wil dat toegankelijke en hoogkwalitatieve groenblauwe netwerken in en tussen steden en landschappen in Zuid-Holland tot stand komen.

Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling

De provincie streeft naar een toekomstbestendige en gezonde stedelijke ontwikkeling in Zuid-Holland, met een compact, klimaatbestendig en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied, waarbij de ruimte zuinig en meervoudig wordt gebruikt en zo min mogelijk bodem wordt bedekt.

Vitaal landelijk gebied

De provincie zet in op een klimaatbestendig en zorgvuldig ruimtegebruik in het landelijk gebied van Zuid-Holland, zodat de vitaliteit verbetert en voldoende ruimte beschikbaar blijft voor landbouw, natuur en recreatie en voor de energie-, water-, klimaat- en groenopgaven.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 6-2-2 Regie op evenwichtige toedeling functies en/of locatie

Wat willen we bereiken?

De provincie toetst dat ruimtelijke ontwikkelingen van gemeenten zoveel mogelijk bijdragen aan provinciale ambities en doelen. Dit geldt zowel voor gemeentelijke als regionale ruimtelijke visies, verkenningen en strategieën. Vervolgens zorgen we dat deze plannen en ontwikkelingen passen binnen het Omgevingsbeleid.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

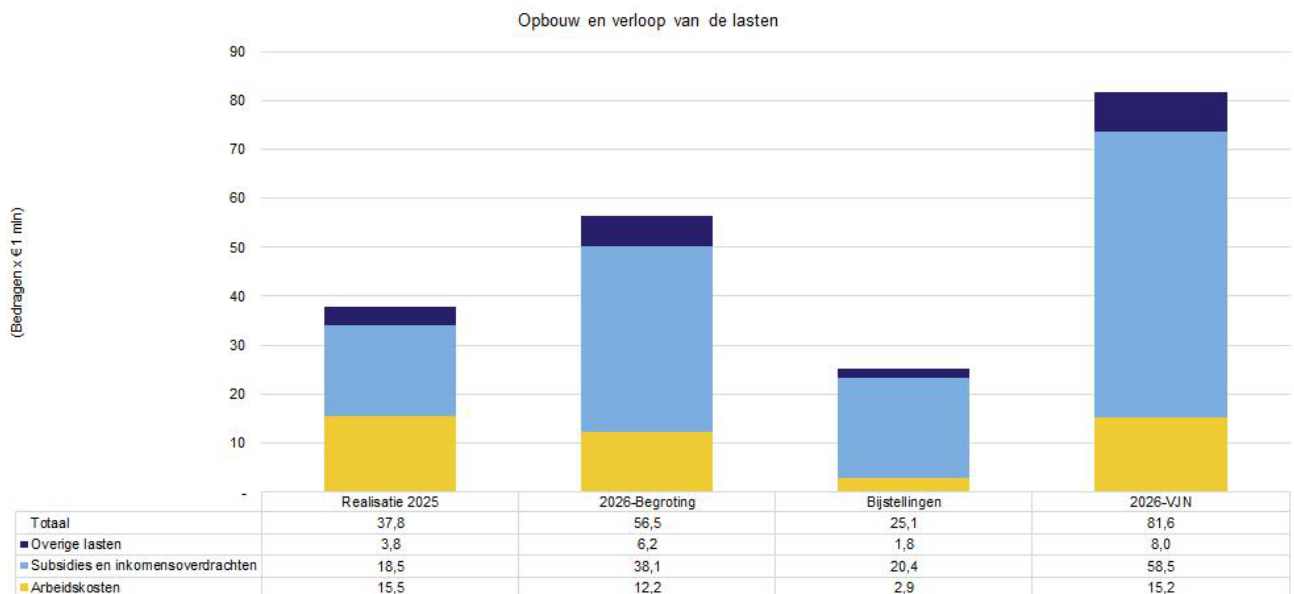
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Wonen						
6-1-1 Voldoende betaalbare huisvesting voor iedereen	43.577	22.579	66.156	28.416	25.496	24.311
6-1-2 Toekomstbestendig bouwen	-12	12	0	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-1	43.565	22.591	66.156	28.416	25.496	24.311
Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap						
6-2-1 Ruimtelijke strategie	8.581	1.926	10.507	9.007	9.925	9.153
6-2-2 Regie op evenwichtige toedeling functies en/of locatie	4.379	579	4.958	5.950	3.959	3.922
Totaal beleidsdoel 6-2	12.960	2.505	15.464	14.956	13.884	13.075
Totaal Lasten	56.524	25.096	81.620	43.373	39.380	37.387
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Wonen						
6-1-1 Voldoende betaalbare huisvesting voor iedereen	-4.800	-1.808	-6.608	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-1	-4.800	-1.808	-6.608	0	0	0
Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap						
6-2-1 Ruimtelijke strategie	-125	-161	-286	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-2	-125	-161	-286	0	0	0
Totaal Baten	-4.925	-1.970	-6.895	0	0	0
Saldo lasten en baten Ambitie 6	51.599	23.126	74.725	43.373	39.380	37.387

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 6-1 Wonen

Onttrekking egaliseringsreserve Lastneming subsidies € 8,6 miljoen (n) Bestaand beleid

Bij de Jaarrekening 2025 is conform provinciale spelregels € 17,4 miljoen aan lastenbudget gestort in de egaliseringsreserve Lastneming subsidies. Dit lastenbudget is juridisch verplicht ter dekking van de meerjarige subsidie lasten die volgen uit verleende subsidies in 2025, maar waarvan de realisatie niet in 2025 heeft plaatsgevonden, omdat de prestaties nog niet geleverd waren. Hiervan wordt nu € 8,6 miljoen onttrokken. Dit bedrag is nodig als dekking voor de verleende subsidies in 2025, voor het deel van de prestaties wat in 2026 wordt gerealiseerd. Deze lasten worden gedekt vanuit de egaliseringsreserve Lastneming subsidies.

Inzet middelen Investeringsagenda 2027-2030 € 6,5 miljoen (n) Bestaand beleid

Op 24 maart 2026 heeft GS besloten om het subsidieplafond voor de Knelpuntenpot Sociale Huur met € 10 miljoen op te hogen tot € 20 miljoen. Vanuit de Investeringsagenda is voor Wonen € 19 miljoen beschikbaar gesteld voor de periode 2027- 2030 ten behoeve van de woningbouwopgave. Deze middelen zijn toegevoegd aan de al bestaande bestemmingsreserve Wonen en mogen, indien nodig, eerder dan 2027 ingezet worden. We onttrekken nu € 6,5 miljoen ter dekking van de verhoging van het subsidieplafond. Dekking vanuit de bestemmingsreserve Wonen.

Onttrekking bestemmingsreserve Wonen € 3,4 miljoen (n)	Bestaand beleid
Bij de Jaarrekening 2025 is € 3,4 miljoen in de bestemmingsreserve Wonen gestort, bestaande uit € 2,9 miljoen teruggevorderde subsidiemiddelen en € 0,5 miljoen niet ingezette middelen. Deze middelen worden nu onttrokken uit de bestemmingsreserve Wonen en ingezet om de eerdergenoemde ophoging van het subsidieplafond Knelpunten Sociale Huur te dekken (€ 2,9 miljoen) en voor eventuele andere regelingen. Dekking vanuit de bestemmingsreserve Wonen.	

Rijksmiddelen ten behoeve van Asielopvang € 1,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
De provincie heeft vanuit het Rijk een bijdrage gekregen voor de Provinciale Regietafels Asielopvang. Deze middelen zijn conform afspraak in Ambitie 1 opgenomen. Een deel van deze middelen wordt ingezet voor de subsidieregeling Asielopvang en daarom vanuit Ambitie 1 overgeheveld naar Wonen (€ 1,1 miljoen), ter dekking van deze regeling.	

Inzet middelen SPUK Flexpool € 1 miljoen (n)	Bestaand beleid
In het verleden heeft de provincie vanuit de verschillende SPUK Flexpool regelingen (1^e, 2^e en 3^e tranche) middelen ontvangen, die met name ingezet zijn voor de subsidieregeling Vliegende Brigade. In 2025 is er voor € 0,5 miljoen aan niet bestede middelen terugontvangen van gemeentes en deze worden in 2026 opnieuw ingezet ten behoeve van verschillende initiatieven binnen het Provinciaal Programma Realisatie Woningbouw. Daarnaast is in 2025 € 0,5 miljoen vanuit de SPUK regeling 3^e tranche, die bedoeld was voor arbeidscapaciteit, niet ingezet. Ook deze € 0,5 miljoen wordt ten behoeve van het Provinciaal Programma Realisatie Woningbouw ingezet in 2026. Dekking vanuit de SPUK Flexpool regeling.	

Inzet middelen SPUK Woondeals € 0,7 miljoen (n)	Bestaand beleid
In 2023 en 2024 ontving de provincie middelen vanuit de Specifieke Uitkering Woondeals. Deze middelen zijn in 2024 en 2025 begroot, maar nog niet volledig uitgegeven. Voor de Woondeals 2023 geldt dat het om een klein bedrag gaat van € 28.000,-. Voor de Woondeals 2024 geldt dat het gaat om € 0,7 miljoen. Hiervan is € 0,2 miljoen bedoeld voor in 2025 begrote begrotingssubsidies die in 2026 worden uitgegeven. Het restant (€ 0,5 miljoen) is bedoeld voor verschillende projecten ten behoeve van de Woondeals. Dekking ten laste van de SPUK Woondeals.	

Beklemmingen Jaarrekening 2025 Motie 1299 Projectbesluit € 0,6 miljoen (n)	Bestaand beleid
In de Jaarrekening 2025 zijn de middelen behorende bij Motie 1299 Projectbesluit beklemd om in 2026 te worden ingezet. Deze middelen waren in 2025 deels ingezet voor de proactieve aanwijzingen en worden in 2026 hiervoor geormerkt. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Apparaatslasten € 0,7 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit.	

Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

Beklemming Jaarrekening 2025 Landschapspark Zuidvleugel € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
In de Jaarrekening 2025 zijn middelen beklemd voor begrotingssubsidies om in 2026 en verder te worden ingezet. In 2026 wordt € 0,1 miljoen ingezet om de geplande uitgaven te dekken. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

SPUK Novex Zuidelijke Randstad € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
De provincie ontving in 2024 een specifieke uitkering voor de Novex Zuidelijke Randstad van in totaal € 0,4 miljoen. Het restant van de middelen wordt volledig ingezet in 2026. Dekking komt uit de specifieke uitkering Novex Zuidelijke Randstad.	

Apparaatslasten € 2,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Toelichting baten

Beleidsdoel 6-1 Wonen

Inzet middelen SPUK Flexpool Vliegende Brigade € 1 miljoen (v)	Bestaand beleid
Deze middelen worden ingezet ter dekking van de eerdergenoemde inzet binnen het Provinciaal Programma Realisatie Woningbouw.	

Inzet middelen SPUK Woondeals € 0,7 miljoen (v)	Bestaand beleid
Deze middelen worden ingezet ter dekking van de eerdergenoemde inzet binnen de Woondeals.	

Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

SPUK Novex Zuidelijke Randstad € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid
Deze baten betreffen de aanwending van middelen vanuit de specifieke uitkering Novex Zuidelijke Randstad.	

Toelichting lasten Meerjarenraming 2027-2029

Beleidsdoel 6-1 Wonen

Aanvullen middelen bestemmingsreserve Wonen € 3,5 miljoen (n) in 2027	Nieuw besluit
Omdat wij een deel van de € 19 miljoen uit de investeringsagenda eerder dan gepland inzetten, is er in latere jaren minder geld beschikbaar. Om de druk in latere jaren te verminderen voegen we in 2027 € 3,5 miljoen toe aan de bestemmingsreserve Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland. Op basis van het verdere verloop van de plafonduitputting 2026 kijken we hoe en wanneer deze middelen het beste kunnen worden ingezet, om alle binnengekomen aanvragen te kunnen verlenen. Via de reguliere P&C-cyclus verwerken we het dan als lastenbudget. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap

Inzet middelen Investeringsagenda 2028 - 2030 € 10 miljoen (n)	Bestaand beleid
Vanuit de Investeringsagenda (motie 1690) zijn middelen beschikbaar gesteld om extra impuls te geven aan de provinciale opgaven. Naar aanleiding van het investeringsvoorstel Groenblauw netwerk zijn er voor de korte termijn middelen gereserveerd om vanuit de provincie bij te dragen aan verschillende projecten. Het gaat hierbij om het versterken van het Groenblauw netwerk van de provincie als geheel en het Landschapspark en Novex-gebied Zuidelijke Randstad in het bijzonder. Het betreft een incidentele verhoging van in totaal € 10 miljoen welke respectievelijk verdeeld is als € 3 miljoen, € 4 miljoen en € 3 miljoen en ingezet zal worden over de periode 2028 t/m 2030. Dekking vanuit de reserve Investeringsagenda.	

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Wonen						
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	0	0	0	3.500	0	0
Totaal beleidsdoel 6-1	0	0	0	3.500	0	0
Totaal Lasten	0	0	0	3.500	0	0
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Wonen						
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0	-8.535	-8.535	-5.642	-1.618	-500
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	-13.450	-9.932	-23.382	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-1	-13.450	-18.467	-31.917	-5.642	-1.618	-500
Beleidsdoel 6-2 Ruimte en landschap						
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	0	0	0	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-2	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-13.450	-18.467	-31.917	-5.642	-1.618	-500
Saldo lasten en baten Ambitie 6	-13.450	-18.467	-31.917	-2.142	-1.618	-500

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 6](#).

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

De beleidsambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van deze ambitie is te vinden via deze [link](#).

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Het beleidsdoel Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 7-1-1 Luchtkwaliteit en verminderen geurhinder

Wat willen we bereiken?

De provincie zet zich in om de luchtkwaliteit te bevorderen en geurhinder te beperken met als doel de gezondheidsschade aan mensen en de schade aan de natuur te reduceren. De provincie streeft ernaar om in 2030 de in 2019 geldende WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit te behalen. De advieswaarden van de WHO vragen om een halvering van de wettelijke grenswaarde voor fijnstof. Om deze advieswaarde te behalen wordt samengewerkt met andere partijen om ook aan de wettelijke Europese luchtkwaliteitseisen te voldoen.

Om de luchtkwaliteitsdoelen te behalen heeft de provincie met haar partners het Schone Lucht Akkoord gesloten. In het akkoord staan maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Daarnaast worden provinciale maatregelen ter verbetering van luchtkwaliteit genomen en wordt het instrumentarium in het kader van Vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH) ingezet. Zo draagt de provincie bij aan een gezonde woon- en leefomgeving.

Het geurhinderbeleid is bedoeld om de geurhinder door bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag te beperken tot een acceptabel niveau.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-1-2 Verminderen van geluidhinder

Wat willen we bereiken?

De belangrijkste provinciale verantwoordelijkheden voor geluidhinder concentreren zich op de provinciale infrastructuur, provinciale milieubelastende activiteiten, regionale luchthavens en stilte- gebieden. De inzet is gericht op het voorkomen en verminderen van geluidhinder door weg- (en rail) verkeer, luchtvaart en industrie (zoning en vergunningverlening) en het aanwijzen en beschermen van stiltegebieden. Maatschappelijk gewenste ontwikkelingen (op het gebied van bijvoorbeeld economie, verkeer en vervoer) moeten kunnen plaatsvinden terwijl tegelijkertijd de burger wordt beschermd tegen geluidhinder.

De provincie wil als bevoegd gezag voor kleine en recreatieve luchthavens milieurandvoorwaarden scheppen waarbinnen kan worden voldaan aan de maatschappelijke behoefte aan luchtvaart.

De werkwijze bij de vergunningverlening, toezicht en handhaving is uitgewerkt in de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Voor nestgeluid afgemeerde schepen bevordert de provincie dat dit wordt meegenomen bij nieuwe ontwikkelingen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-1-3 Externe veiligheid

Wat willen we bereiken?

Het doel is een veiliger Zuid-Holland door de risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen te beperken. Dit doet de provincie door eisen te stellen aan dergelijke risicovolle activiteiten, te sturen op hun locatie, en te sturen op locaties waar (zeer) kwetsbare gebouwen gerealiseerd worden. Het minimaliseren van de kans dat grote groepen mensen slachtoffer worden van ongevallen met gevaarlijke stoffen staat hierbij centraal. Hiervoor maakt de provincie gebruik van het (berekende) groepsrisico en de in de verordening vastgestelde oriëntatiewaarde. Via de provinciale Omgevingsverordening bevordert de provincie zowel het clusteren en verantwoord combineren van risicovolle activiteiten, als het gebruik van veiligheid als ontwerpprincipes. Daarnaast richt de provincie zich met haar nota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) op het reduceren van risico's bij risicovolle bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteit bodem- en grondwatersysteem

Wat willen we bereiken?

De provincie bevordert het duurzaam beschermen, benutten en beheren van de bodem & de ondergrond, zowel door middel van haar eigen beleid als door het beïnvloeden van dat van andere overheden. Het gaat hier om het beschermen en beheren van de kwaliteit van het bodem-grondwatersysteem in relatie tot het verantwoord aanbrengen, beheren en afbouwen van functies in de ondergrond. De provincie zet voor deze beleidskeuze in op:

- Het optimaal benutten en beheren van bodem en ondergrond
- Het beschermen en beheren van het bodem- en grondwatersysteem
- De nazorg van stortplaatsen in het kader van de Wet Milieubeheer

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beschermen en beheren van het bodem- en grondwatersysteem

Het Rijk heeft meerjarig budget beschikbaar gesteld voor het inrichten van een provinciale/regionale kennisfunctie waar kennisvragen en antwoorden bij elkaar komen. Het ministerie van IenW heeft voor een periode van zes jaar een decentralisatie uitkering (DU) toegekend aan de provincies (in totaal € 360.000). Met dit budget wordt de provinciale kennisinfrastructuur ingericht. Momenteel zijn we in de opstartfase en werken hierin samen met andere provincies en omgevingsdiensten.

Nazorg stortplaatsen in het kader van de Wet Milieubeheer

Gedeputeerde Staten hebben begin 2026 de formele procedure voor de sluiting van de stortplaats Derde Merwedehaven opgestart. De verwachting is dat het sluitingsproces in de tweede helft van 2026 kan worden afgerond. De kosten voor het beheer van de stortplaats in 2026 kunnen tot aan de definitieve sluiting van de stortplaats conform de formele regels nog niet worden betaald uit het Nazorgfonds.

Optimaal benutten en beheren van de bodem en ondergrond

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-1-5 Vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving

Wat willen we bereiken?

Bedrijven in Zuid-Holland behoren tot de meest innovatieve ter wereld en zijn belangrijk voor werkgelegenheid, maar moeten ook veilig zijn met zo min mogelijk uitstoot van gevaarlijke stoffen om zo een gezonde en veilige leefomgeving te bevorderen. Hiervoor worden de instrumenten vergunningverlening, toezicht en handhaving ingezet om voor een goede milieukwaliteit (luchtkwaliteit, bodem, geluid en externe veiligheid) binnen het wettelijk kader te zorgen. De uitvoering van deze provinciale taken gebeurt door vijf Zuid Hollandse Omgevingsdiensten. Daar waar dat noodzakelijk is, pakken we als provincie zelf de regie om hier sturing aan te geven en nieuw beleid te ontwikkelen. Zo kan VTH-instrument via het stellen van aangescherpte voorwaarden of door ruimte te scheppen voor experimenten op verantwoorde wijze ingezet worden voor gewenste transitie richting een duurzamer energiebeleid en circulaire economie.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-1-6 Gezondheid en welzijn

Wat willen we bereiken?

De provincie wil bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid van haar inwoners, gezondheidsverschillen verkleinen en zorgkosten reduceren. Gezondheid is het resultaat van een groot aantal verschillende elementen, van milieufactoren als lucht en geluid, kwaliteit van de leefomgeving, de mogelijkheid tot recreatie en sport tot specifieke factoren zoals individuele leefstijl. De provincie definieert gezondheid vanuit de 'Positieve Gezondheid' benadering, een benadering die niet de ziekte maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt hierbij op veerkracht, eigen regie en aanpassingsvermogen van de mens, in het licht van de sociale, fysieke

en emotionele uitdagingen van het leven. Gezondheid gaat hierbij hand in hand met welzijn ofwel het gevoel van welbevinden.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie duurzame toerisme en sport

Het beleidsdoel Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

De provincie wil dat mensen meer naar buiten gaan om te ontspannen, bewegen of sporten. De provincie zet daarom, samen met partners, in op een goed netwerk van gebieden, voorzieningen en bestemmingen voor sport en recreatie. Ook stimuleert de provincie activiteiten die gericht zijn op een grotere deelname van bewoners aan sport en recreatie, met name van hierin ondervertegenwoordigde groepen.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Algemeen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beheer en ontwikkeling recreatiegebieden

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Bevorderen groenparticipatie

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Ontwikkelen recreatief netwerk en beheer routestructuren

In de Begroting 2026 is een incidenteel budget van € 1, miljoen opgenomen voor de vernieuwing van het fietsknooppuntennetwerk. De totale kosten vallen naar verwachting € 0,7 miljoen hoger uit dan eerder geraamd. De inschatting is dat deze meerkosten kunnen worden opgevangen binnen de onderuitputting op het budget voor recreatie.

In 2026 is gestart met de voorbereiding van het project. De uitvoering zal naar verwachting doorlopen tot medio 2028. De lastenraming wordt hierop aangepast en grotendeels doorgeschoven naar de jaren 2027 en 2028.

Stimuleren sport en bewegen

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-2-2 Toerisme en recreatie in balans

Wat willen we bereiken?

Toerisme en recreatie zijn van belang voor ontspanning en brede welvaart, o.a. door bij te dragen aan de regionale economie en de instandhouding/ verbreding van het lokale voorzieningenniveau. Grote aantallen bezoekers die zich concentreren op één plek of in/ nabij kwetsbare gebieden kunnen echter ook negatieve effecten hebben. Wanneer de draagkracht van een gebied wordt overschreden, kan dit leiden tot een verminderde bezoekerservaring, schade en verstoring van de natuur, milieu- belasting en problemen rondom mobiliteit. De provincie wil dat toerisme en recreatie in balans zijn met de omgeving met het streven dat toerisme en recreatie per saldo een positieve bijdrage leveren aan de inwoners van Zuid-Holland.

De provincie ondersteunt de ontwikkeling van welvarende, evenwichtige en duurzame toeristische bestemmingen met toeristisch-recreatief aanbod dat aansluit op de draagkracht en identiteit van het gebied. Verblifsrecreatie biedt een belangrijke basis voor de ontwikkeling van toerisme en is daarmee onderdeel van de balansopgave. Het bestaande buitenstedelijke aanbod wil de provincie behouden voor recreatief gebruik. Daarnaast is er buitenstedelijk beperkte ruimte voor nieuwe ontwikkeling van recreatiewoningen. De ruimte die er is zal duurzaam benut moeten worden met het oog op wonen, werken, natuur, water en het behoud van agrarische functies. Nieuw verblifsrecreatief aanbod moet o.a. passend zijn bij de toeristische vraag, de omgevingskwaliteit en de visie van de provincie en de regio. Permanente bewoning van recreatiewoningen en het toevoegen van tweede woningen beschouwt de provincie daarom als onwenselijke ontwikkelingen en worden dan ook uitgesloten.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat

Het beleidsdoel Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering is vastgesteld in het omgevingsbeleid. De uitwerking van dit beleidsdoel vind je via deze [link](#).

Beleidsprestatie 7-3-1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling

Wat willen we bereiken?

De provincie wil, samen met alle belanghebbende partners en partijen, de directe en indirecte maatschappelijke kosten door bodemdaling beperken. Afhankelijk van de lokale omstandigheden, mogelijkheden en maatschappelijke urgentie is dat tegengaan van bodemdaling (mitigeren) of meebewegen (adapteren). Dit doet de provincie onder andere via gebiedsaanpakken.

In specifiek de veen(weide)gebieden wil de provincie de bodemdaling beperken, omwille van

1. de generieke klimaatopgave om broeikasgasemissies door veenoxidatie terug te dringen en
2. de soms plaatselijke noodzaak in urgent kwetsbare gebied(en), waar het blijven meebewegen met de veen-bodemdaling tegen fysieke of financiële grenzen aanloopt en niet langer is te verantwoorden. Dit doet de provincie onder andere als regisseur van de Regionale Veenweide Strategieën (gericht op 2030) en via een bijdrage aan het, door het Rijk te regisseren, Nationaal Veenplan (met doorkijk naar 2050).

De provincie wil de gevolgen van (doorgaande) bodemdaling inzichtelijk en bespreekbaar maken, evenals het helpen bieden van handelingsperspectieven voor een vitale en (be)leefbare toekomst van de gebieden en mensen die het aangaat. Dit doet de provincie onder andere via het Nationaal Onderzoeksprogramma Veengebieden.

De provincie wil bij alle werkzaamheden, ruimtelijke ontwikkelingen en keuzes expliciet rekening houden met de bodemdalingsgevoeligheid. De provincie wil een gebalanceerde afweging tussen de verschillende doelen en belangen (mogelijk) maken.

De provincie verwacht van de waterschappen dat ze rekening houden met de gevolgen van bodem-daling, onder andere bij het vaststellen van de peilbesluiten en dat zij aangeven als dit knelt met andere normen, belangen, functies of grondgebruik.

De provincie verwacht van gemeenten en anderen dat ze bij locatiekeuzes voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen of andere ruimtelijke ontwikkelingen, de bodemdalingsgevoeligheid van een gebied expliciet meenemen vanwege het toekomstig beheer. Dit wordt uitgewerkt in de beleidsregel "toekomstbestendig bouwen".

Ook verwacht de provincie dat rekening wordt gehouden met de gevolgen van bodemdaling bij de uitvoering van werken zoals de aanleg van rioleringen en ophoogwerkzaamheden.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Beleidsprestatie 7-3-2 Klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken?

De provincie wil dat Zuid-Holland een fijne plek blijft om te werken, wonen en recreëren, ook als omstandigheden veranderen. Daarom neemt de provincie nu maatregelen om zich voor te bereiden op klimaatopgaven als weersextremen (hitte, droogte, wateroverlast, overstromingen), zeespiegelstijging en bodemdaling. Samen met waterschappen, gemeenten en het Rijk wordt er voor een klimaatbestendig en waterrobuust ingerichte provincie in 2050 gezorgd. Niet alleen om schade en overlast te beperken, maar ook vanuit de ambitie te streven naar een gezonde, groene leefomgeving, een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid en een veerkrachtige innovatieve economie.

Inzet van de provincie is om de transitie naar een klimaatbestendige provincie onlosmakelijk onderdeel uit te laten maken van het gehele provinciale beleid en de praktijk. Klimaatadaptatie is een dwarsdoorsnijdend thema dat vele beleidsterreinen raakt, denk aan infrastructuur, landbouwtransitie, natuur, stedelijke ontwikkeling, etc. Op al deze terreinen zet de provincie in op de bescherming van mensen, leefomgeving en economie tegen de gevolgen van overstromingen en extreem weer. Bijvoorbeeld door het stimuleren van innovatieve oplossingen voor waterberging en voorkomen van hittestress in stedelijk gebied. Ook werkt de provincie aan een duurzame zoetwatervoorziening waarbij vraag en aanbod in balans zijn, en aan het voorbereiden van de natuur en economie op de klimaatverandering.

Inzet van de provincie is tevens om bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuw of in bestaand bebouwd gebied) de betrokken partijen de risico's als gevolg van de klimaatopgaven expliciet mee te laten wegen bij de locatiekeuze of inrichting van het gebied. Daarbij wordt in ieder geval gebruik gemaakt van de uitkomsten van de klimaatstresstesten die overheden hebben uitgevoerd (conform de afspraken uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie). Op die manier wordt bij nieuwe ruimtelijke projecten rekening gehouden met de impact van klimaatverandering en kan het risico op schade en slachtoffers voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is, worden beperkt. Centraal vertrekpunt daarbij is dat meer ruimte wordt geboden aan het water, natuurlijke processen, en groen. Dit uitgangspunt draagt tevens bij aan andere opgaven als een gezonde leefomgeving, bescherming van de natuur en de verhoging van biodiversiteit.

Door beleid tijdig aan te passen maken wordt er tevens gebruik gemaakt van kansen om adaptieve maatregelen mee te nemen in al geplande ruimtelijke projecten of ontwikkelingen, bijvoorbeeld op gebied van beheer en onderhoud van eigen assets als gebouwen, wegen en infrastructuur. Hiermee kan geld slimmer worden ingezet en worden kosten, schade en overlast bespaard. Daarnaast geeft de provincie hierdoor het goede voorbeeld.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

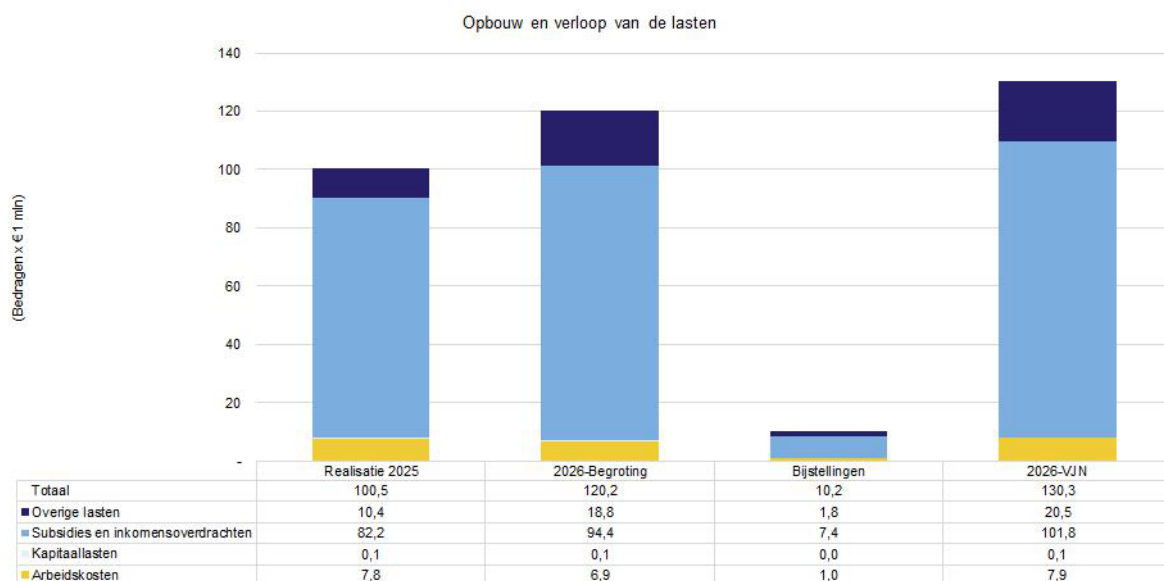
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Luchtkwaliteit en verminderen geurhinder	1.021	-141	880	828	1.022	1.020
7-1-2 Verminderen van geluidhinder	608	206	814	997	989	736
7-1-3 Externe veiligheid	621	284	904	808	797	508
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteit bodem- en grondwatersysteem	4.138	6.331	10.470	6.673	4.441	4.365
7-1-5 Vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving	68.702	421	69.124	69.321	69.315	69.208
7-1-6 Gezondheid en welzijn	1.938	-62	1.876	1.285	825	821
Totaal beleidsdoel 7-1	77.029	7.038	84.068	79.911	77.390	76.658

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport						
7-2-1 Recreatie, sport en bewegen	32.558	4	32.562	28.249	26.868	23.177
7-2-2 Toerisme en recreatie in balans	2.637	-136	2.500	1.547	1.539	1.535
Totaal beleidsdoel 7-2	35.195	-133	35.062	29.797	28.407	24.712
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat						
7-3-1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling	6.282	2.123	8.405	7.311	1.067	1.066
7-3-2 Klimaatadaptatie	1.682	1.128	2.809	1.985	664	655
Totaal beleidsdoel 7-3	7.963	3.251	11.214	9.296	1.730	1.721
Totaal Lasten	120.188	10.157	130.344	119.003	107.528	103.092
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteit bodem- en grondwatersysteem	-1.034	-2.805	-3.839	-3.237	-2.172	-2.108
7-1-5 Vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH) van milieuwetgeving	-7.400	2.120	-5.280	-7.400	-7.400	-7.400
Totaal beleidsdoel 7-1	-8.434	-685	-9.119	-10.637	-9.572	-9.508
Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport						
7-2-1 Recreatie, sport en bewegen	-232	-165	-397	-397	-397	-397
Totaal beleidsdoel 7-2	-232	-165	-397	-397	-397	-397
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat						
7-3-1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling	-4.035	-1.831	-5.866	-5.442	0	0
Totaal beleidsdoel 7-3	-4.035	-1.831	-5.866	-5.442	0	0
Totaal Baten	-12.701	-2.681	-15.383	-16.476	-9.969	-9.905
Saldo lasten en baten Ambitie 7	107.486	7.475	114.962	102.527	97.559	93.187

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

DU-uitkering Versterking omgevingsveiligheidsdiensten € 0,3 miljoen (n) | Bestaand beleid

Via de Septembercirculaire 2025 is een decentralisatie-uitkering ontvangen voor de versterking van omgevingsveiligheidsdiensten. Deze middelen worden ingezet voor het verbeteren van de uitvoering, capaciteit en kwaliteit van taken op het gebied van omgevingsveiligheid. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

DU-uitkering Versterking vergunningverlening maatwerkpaakpak € 0,8 miljoen (n)	Bestaand beleid

Via de Septembercirculaire 2025 is een decentralisatie-uitkering ontvangen voor de versterking van de vergunningverlening via een maatwerkpaakpak. Deze maatwerkpaakpak wordt ingezet voor de uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit voor vergunningverlening, met als uiteindelijke doel het behalen van de klimaatdoelen. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

DU-uitkering Regionale kennisfunctie Bodem en ondergrond € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid

Via de Decembercirculaire 2025 is een decentralisatie-uitkering ontvangen voor de inrichting van een regionale kennisfunctie per provincie op het gebied van bodem en ondergrond. Doel van de kennisfunctie is dat kennis over bodem en ondergrond beter gedeeld wordt en uiteindelijk gezondere bodems in Nederland te krijgen. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Onttrekking reserve Bodem € 3 miljoen (n)	Bestaand beleid

Betreft een tweetal onttrekkingen uit de reserve bodem:

- € 0,5 miljoen ten behoeve van de beheerkosten stortplaats 3e Merwedehaven.
- € 2,5 miljoen ter dekking van de kosten voor de werkplannen Spoed & Nazorg.

Dekking uit de reserve MJP Bodem, ondergrond en grondwater.

Inramen restant SPUKS Bodem € 2,7 miljoen (n)	Bestaand beleid

De provincie heeft middelen ontvangen vanuit de Specifieke Uitkering (SPUK) Bodem. Deze middelen zijn eerder begroot, maar nog niet volledig uitgegeven. Voor de periode 2026 t/m 2030 wordt het restant aan middelen à € 8,6 miljoen ingeraamd. Dekking uit SPUK Bodem.

Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) € 0,4 miljoen (v)	Bestaand beleid

Een deel van beschikbaar gestelde budget wordt ingezet ter dekking van de vaste loonkosten voor de doorontwikkeling van Digi-V. Dekking uit eigen ambitie naar ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie.

verschillenden € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid

Betreft verschillende kleinere bijstellingen.

Apparaatslasten € 0,4 miljoen (n)	Bestaand beleid

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie duurzame toerisme en sport

verschillende verschuivingen binnen Recreatie, Toerisme en Sport € 0,2 miljoen (n)	Bestaand beleid

Het nadelig saldo van € 0,1 miljoen bestaat uit de volgende mutaties:

- Actualisering Fietsknooppuntennetwerk (2026–2028): Hiervoor is in de begroting 2026 een bedrag van € 1,3 miljoen opgenomen. 2026 zal in het teken staan van de voorbereiding; de uitvoering zal vooral in 2027 en 2028 plaatsvinden. Daarom wordt € 0,25 miljoen naar 2027 en € 0,75 miljoen naar 2028 verschoven (v).
- Afkoopsom beheer Duivenvoorde Corridor: het afwickelen van de gemaakte afspraken zal naar verwachting in 2026 plaatsvinden. Eerder was dit in de 2025 voorzien en was hiervoor € 1 miljoen in de begroting 2025 opgenomen. De middelen zijn in 2025 niet benut en worden nu voor 2026 geraamd (n).
- Subsidielasten € 1,4 miljoen: lasten zijn opnieuw begroot omdat de lastneming niet in 2025 heeft plaatsgevonden maar in 2026 zal plaatsvinden (n).
- Doorontwikkeling Bentwoud en Vlietland: lasten van € 1,75 miljoen worden doorgeschoven naar 2027, omdat de uitvoering later start dan gepland (v).
- Het resterende verschil betreft verschillende kleine afwijkingen (n).

De middelen die in 2025 zijn geraamd en niet zijn benut en de middelen die in 2026 zijn geraamd en doorschuiven naar latere jaren komen ten gunste van deels het begrotingssaldo en deels de reserve Groene Ambitie en worden in latere jaren weer ingezet.

Apparaatslasten € 0,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat

Klimaat & Bodemdaling veenbodems € 2,2 miljoen (n)	Bestaand beleid
Vanuit het programma ZH-PLG (rijksmiddelen) wordt in 2026 een bedrag van € 1,8 miljoen begroot ten behoeve van de subsidie Waterinfiltratiesystemen (WIS) in de Krimpenerwaard (zie ook baten). Dekking vanuit Rijksmiddelen. Daarnaast zijn er door gewijzigde looptijden van projecten verschillende subsidieelasten uit 2025 geraamd in 2026 (zie jaarrekening 2025) voor 2026 gaat het om een bedrag van € 0,4 miljoen. Dekking vanuit de provinciale middelen.	

Klimaatadaptatie € 0,5 miljoen (n)	Bestaand beleid
In 2025 is een subsidieplafond van € 0,8 miljoen gepubliceerd voor de opgave klimaatadaptatie. Daarvan is eind 2025 voor € 0,5 miljoen toegekend aan projecten, waarvan de uitvoering in 2026 zal plaatsvinden. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

Apparaatslasten € 0,5 miljoen (n)	Bestaand beleid
Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Toelichting baten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Inramen restant SPUKS bodem € 2,7 miljoen (v)	Bestaand beleid
Betreft de inraming van het restant aan middelen uit de Specifieke Uitkering (SPUK) Bodem. Dekking uit SPUK Bodem.	

Leges € 2,1 miljoen (n)	Bestaand beleid
Deze bijstelling van de verwachte baten uit leges vloeit voort uit de berekening van de kostendeckendheid van de leges. Naar aanleiding van deze berekening vinden in 2026 de volgende bijstellingen plaats: • Leges bouwactiviteiten: verhoging baten van € 0,9 miljoen. • Leges Milieu Belastende Activiteiten (MBA): verlaging baten van € 3 miljoen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.	

verschillenden € 0,1 miljoen (v)	Bestaand beleid
Betreft verschillende kleinere bijstellingen.	

Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie duurzame toerisme en sport

Erfpachtbaten € 0,2 miljoen (v)	Bestaand beleid
Jaarlijks worden erfpachtbaten ontvangen uit erfpachtovereenkomsten. Voorgesteld wordt om deze baten structureel op te nemen in de begroting, uitgaande van € 0,165 miljoen per jaar.	

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat

Klimaat & Bodemdaling veenbodems € 1,8 miljoen (v)	Bestaand beleid

Vanuit het programma ZH-PLG (rijksmiddelen) wordt in 2026 een bedrag van € 1,8 miljoen begroot ten behoeve van de subsidie Waterinfiltratiesystemen (WIS) in de Krimpenerwaard (zie ook lasten). Dekking vanuit rijksmiddelen.

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	612	0	612	612	612	612
Totaal beleidsdoel 7-1	612	0	612	612	612	612
Totaal Lasten	612	0	612	612	612	612
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
Investeringsagenda 2026-2030	0	-250	-250	-500	-500	-250
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	-967	-3.065	-4.032	-1.072	0	0
Totaal beleidsdoel 7-1	-967	-3.315	-4.282	-1.572	-500	-250
Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport						
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0	-141	-141	-271	0	0
Groene ambities	-2.015	650	-1.365	-1.300	0	0
Totaal beleidsdoel 7-2	-2.015	509	-1.506	-1.571	0	0
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat						
Egalisatiereserve lastneming subsidies	0	-298	-298	0	0	0
Groene ambities	-145	0	-145	0	0	0
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	-198	25	-173	0	0	0
Totaal beleidsdoel 7-3	-343	-273	-616	0	0	0
Totaal Baten	-3.325	-3.078	-6.403	-3.143	-500	-250
Saldo lasten en baten Ambitie 7	-2.714	-3.078	-5.791	-2.531	112	362

Subsidies

Zie [paragraaf Subsidies - Ambitie 7](#).

Overzicht Algemene middelen en Organisatie

Dit hoofdstuk bevat Overzicht Algemene middelen en Overzicht Organisatie, Onvoorzien en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting.

Overzicht Algemene middelen

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Financieel-strategisch beleid

Het provinciefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Verder hebben de onderschrijving van het plafond van het Btw-compensatiefonds en verschillende ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven, zoals wijziging van het peiljaar van de eigen inkomsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting, invloed op de hoogte van de uitkering.

Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting

De belangrijkste inkomstenbron waar de provincie zelf invloed op heeft, bestaat uit de belasting opcenten motorrijtuigenbelasting. Naast het door de provincie vastgestelde opcenten-tarief zijn de werkelijke inkomsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting afhankelijk van externe factoren, zoals de ontwikkeling van het wagenpark in Zuid-Holland. Er vond een budgettaire bijstelling plaats. Hiervoor verwijzen we naar de toelichting op de mutatie motorrijtuigenbelasting.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

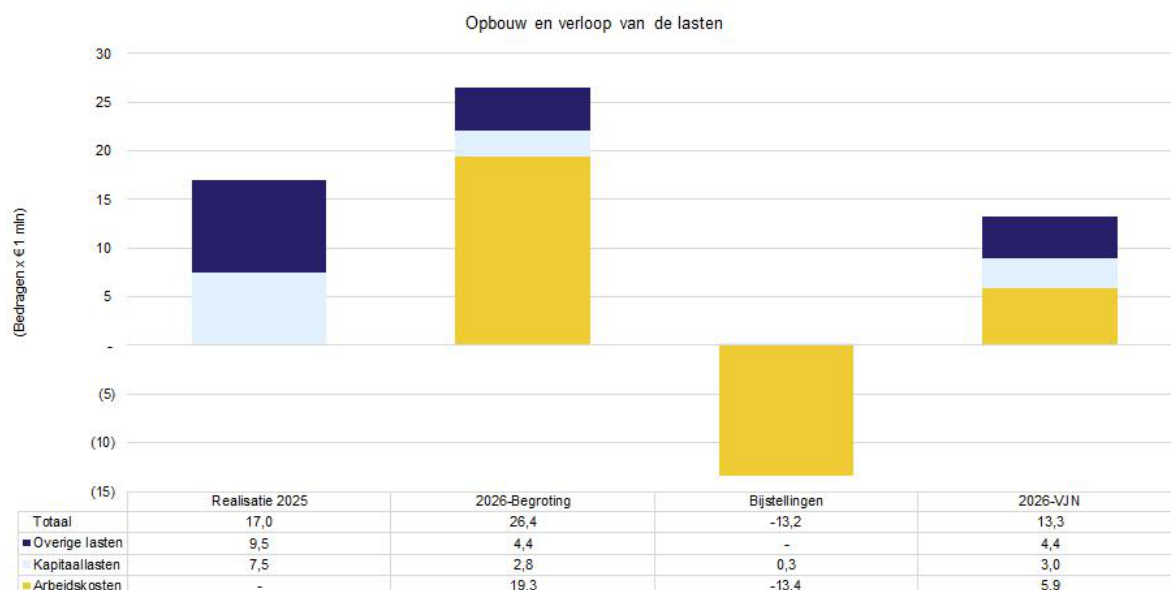
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Algemene dekkingsmiddelen						
Financieel-strategische beleid	26.445	-13.154	13.290	31.098	55.899	80.511
Totaal Lasten	26.445	-13.154	13.290	31.098	55.899	80.511
Baten						
Algemene dekkingsmiddelen						
Financieel-strategische beleid	-447.782	-6.237	-454.020	-467.075	-494.518	-516.253
Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting	-469.472	-15.500	-484.972	-503.677	-514.524	-528.665
Totaal Baten	-917.254	-21.737	-938.991	-970.752	-1.009.042	-1.044.918
Saldo lasten en baten	-890.810	-34.891	-925.701	-939.654	-953.143	-964.407

Toelichting Lasten

Beleidsdoel: Algemene dekkingsmiddelen

Rentelasten € 0,3 miljoen (n)	Bestaand beleid
Er worden minder rentelasten doorberekend naar de overige ambities.	

Apparaatslasten € 13,4 miljoen (v)	Bestaand beleid
Verdeling loonkosten vanuit de stelpost arbeidscapaciteit naar de ambities. Voor toelichting zie paragraaf Arbeidscapaciteit .	

Toelichting baten

Beleidsdoel: Algemene dekkingsmiddelen

Provinciefonds € 5,9 miljoen (v)	Bestaand beleid

Dit betreft de wijziging van de September- en de Decembercirculaire 2025 waarin de bijstellingen op het provinciefonds worden gepubliceerd. De cijfers zijn eerder aan PS doorgegeven via de toelichtingen op de circulaire. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Rente € 0,3 miljoen (v)	Bestaand beleid

De rente-inkomsten voor het lopende boekjaar 2026 zijn bijgewerkt op basis van de nieuwe liquiditeitsprognose. Dat is een overzicht van de verwachte inkomsten en uitgaven van de komende tijd. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Motorrijtuigenbelasting € 15,5 miljoen (v)	Bestaand beleid

Dit zijn de nieuwe ramingen op basis van gegevens van de belastingdienst van januari 2026 en de gewijzigde Consumentenprijsindexcijfers van februari 2026. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Toelichting lasten Meerjarenraming 2027-2029

Beleidsdoel: Algemene dekkingsmiddelen

Apparaatslasten	Bestaand beleid

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
De uitwerking staat in het Financieel beeld, onderdeel [Stelposten](#)

Toelichting baten Meerjarenraming 2027-2029

Beleidsdoel: Algemene dekkingsmiddelen

Uitkering provinciefonds en MRB	Bestaand beleid

De meerjarige uitkering van het provinciefonds en de inkomsten vanuit de opcenten op de MRB leiden tot extra baten. De uitwerking staat in het Financieel beeld, onderdeel [Toelichting mutaties begrotingssaldo](#).

Instrumentarium

Reserves

Het onderstaande overzicht toont de inzet van reserves per beleidsdoel in deze ambitie. Een toevoeging aan de reserve (lasten) betekent dat het saldo van de reserve toeneemt. Een onttrekking aan de reserve (baten) betekent dat het saldo van de reserve afneemt. Een totaaloverzicht van de omvang van de reserves is terug te vinden in [Bijlage 1](#).

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Beleidsdoel 9-1 Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene vrije reserve	3.607	-3.607	0	10.193	29.995	62.882
Investeringsagenda 2026-2030	0	3.450	3.450	0	0	0
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	0	19.000	19.000	0	0	0
Totaal beleidsdoel 9-1	3.607	18.843	22.450	10.193	29.995	62.882
Totaal Lasten	3.607	18.843	22.450	10.193	29.995	62.882
Baten						
Beleidsdoel 9-1 Algemene dekkingsmiddelen						
Algemene vrije reserve	0	-3.623	-3.623	0	0	0
Investeringsagenda 2026-2030	0	-19.000	-19.000	0	-3.000	-4.000
Totaal beleidsdoel 9-1	0	-22.623	-22.623	0	-3.000	-4.000
Totaal Baten	0	-22.623	-22.623	0	-3.000	-4.000
Saldo lasten en baten Ambitie 9	3.607	-3.780	-173	10.193	26.995	58.882

Subsidies

Niet van toepassing.

Overzicht Organisatie

Overzicht Organisatie zijn de overheadkosten die bestaan uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) voor verdere informatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

'Wat mag het kosten' is opgebouwd in 2 delen:

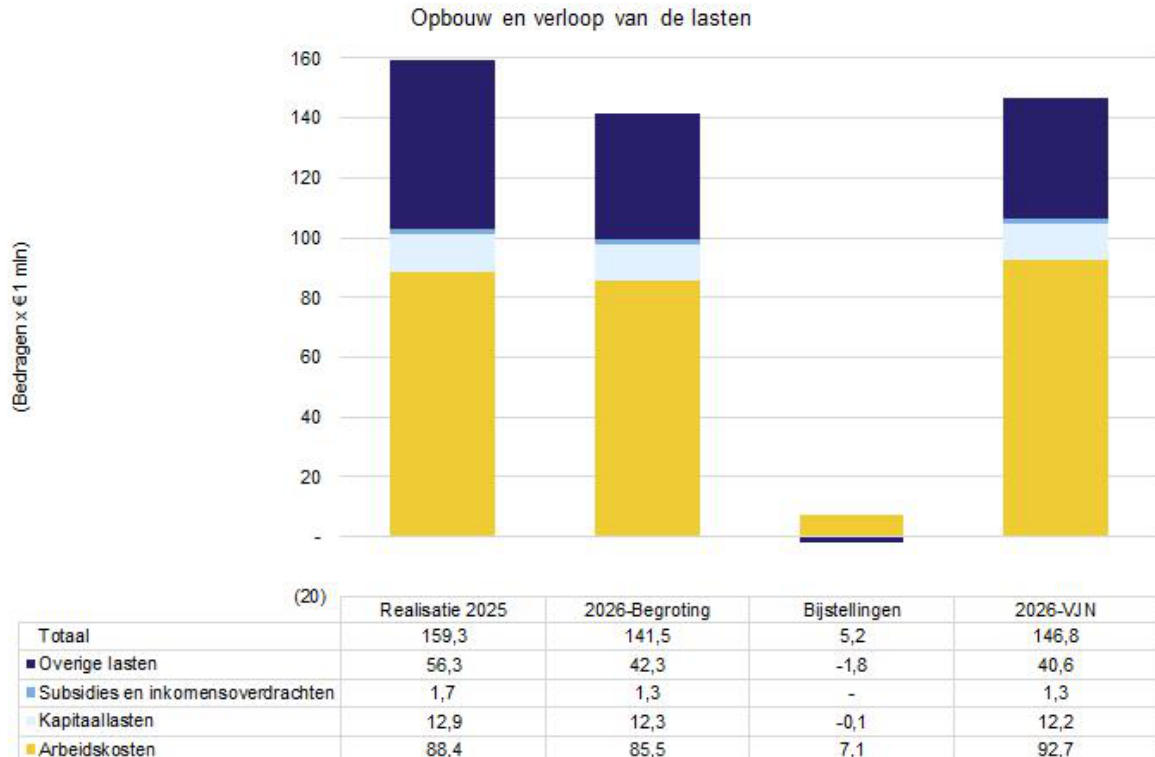
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom schreven we de toelichtingen ook op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De wijzigingen op beleidsprestaties staan er ter informatie.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek laat zien hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: dit gaat om de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: dit gaat om de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Subsidies en inkomensoverdrachten: dit gaat om de lastneming van subsidies en daarnaast bijdragen aan vooral andere overheidsinstellingen.
- Overige lasten: dit gaat om de lasten die niet horen bij de hiervoor genoemde categorieën.

Raming baten en lasten

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten						
Duurzame organisatie						
Een duurzame informatievoorziening en digitalisering	30.151	526	30.677	27.492	26.189	24.941
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap en wendbaar daadkrachtige organisatie	81.821	7.129	88.951	87.025	83.766	82.266
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	18.289	1.242	19.531	18.416	18.375	18.662
Een solide financieel en juridisch beleid	7.587	-3.801	3.786	5.786	5.435	1.835
Inkoop en subsidies	371	0	371	371	371	371
Communicatie	2.118	0	2.118	2.118	2.118	2.117
Concerncontrol	1.210	151	1.361	1.285	1.476	1.425
Totaal Lasten	141.548	5.247	146.795	142.494	137.731	131.617
Baten						
Duurzame organisatie						
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap en wendbaar daadkrachtige organisatie	-1.500	0	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	-2.787	-61	-2.848	-2.787	-2.787	-2.787
Een solide financieel en juridisch beleid	-231	0	-231	-231	-231	-231
Communicatie	-40	0	-40	-40	-40	-40
Totaal Baten	-4.558	-61	-4.619	-4.558	-4.558	-4.558
Saldo lasten en baten	136.990	5.186	142.176	137.936	133.173	127.059

Toelichting Lasten

Beleidsdoel Duurzame organisatie

Schoonmaak € 0,5 miljoen (n) Nieuw besluit

Bij de Najaarsnota 2022 zijn de schoonmaakbudgetten ten onrechte incidenteel verhoogd, terwijl de kosten een structureel karakter kennen. In 2024 is kenbaar gemaakt dat mede als gevolg van de nieuwe aanbesteding en aanvullende wensen voor gebouw C een structureel tekort werd verwacht. In 2025 zijn de budgetten voor schoonmaak dan ook ruim overschreden. Voorgesteld wordt het budget voor schoonmaak structureel met € 0,5 miljoen te verhogen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Onderhoud gebouwen € 1,9 miljoen (n) Nieuw besluit

In februari jl. heeft BAM op verzoek van de provincie een nulmeting en een uitvoeringsjaarplan voor 2026 en 2027 opgeleverd voor het onderhoud van de gebouwdelen van het provinciehuis. De uitkomsten van de nulmeting voor 2026 en 2027 laten zien dat de onderhoudskosten hoger zijn dan het beschikbare budget. Tot en met 2025 was er onvoldoende onderscheid tussen de onderhoudsbudgetten en de (vervanging)investeringen en liepen de onderhoudsbudgetten mee in het totaal van de investeringskredieten. Vanaf 2026 wordt conform BBV hierin een scherper onderscheid gemaakt. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Programma financiële processen en systemen € 3,6 miljoen (v)	Bestaand beleid

Het programma Versterking Financiële Functie is volop in uitvoering en zet lopende het programma concrete stappen om de financiële functie te verbeteren. Bij aanvang is bewust gekozen voor een bredere aanpak dan alleen processen en systemen, waarbij ook de samenhang met andere ontwikkelingen in de organisatie wordt meegewogen om opeenstapeling van veranderingen te voorkomen. Dit betekent dat aanpassingen in de ICT-systemen gefaseerd plaatsvinden: niet alles wordt tegelijk aangepast, maar veranderingen worden beheerst en passend ingevoerd zodat ze ook duurzaam worden geborgd. Dat vertaalt zich in een langere looptijd dan in eerste instantie was voorzien. Fasering via het begrotingssaldo.

Concernverzekeringen € 0,1 miljoen (n)	Nieuw besluit

In 2026 is de premie voor de aansprakelijkheidsverzekering, naast de toepassing van de CPI-index van 2,9%, verhoogd met 9% als gevolg van zowel de algemene schade ontwikkeling in de markt als het eigen schadeverloop. Voorgesteld wordt om het budget voor concernverzekeringen structureel met € 0,1 miljoen te verhogen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Fiscale dienstverlening € 0,1 miljoen (n)	Nieuw besluit

Voor het verbeteren van de fiscale processen is extra inzet nodig, het aangekondigde boekenonderzoek door Belastingdienst heeft dit proces alleen maar versneld. Het boekenonderzoek zal naar verwachting onder de lopende raamovereenkomst fiscale adviesdienstverlening meer extern advies moeten worden ingeroepen. Voorgeteld wordt om voor 2026 en 2027 het budget voor fiscaliteit met € 0,1 miljoen te verhogen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Modernisering brandstofstofverkooppunten € 0,1 miljoen (v)	Bestaand beleid

Het budget voor de modernisering brandstofverkooppunten wordt over de jaren 2026-2028 geactualiseerd. Dit betreft een kasritmewijziging binnen de bestaande meerjarenbegroting. Fasering via het begrotingssaldo.

Apparaatslasten € 6,5 miljoen (n)	Bestaand beleid

Voor toelichting zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Kapitaallasten € 0,1 miljoen (v)	Bestaand beleid

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Toelichting baten

Beleidsprestatie Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Huuropbrengsten € 0,1 mln (v)	Bestaand beleid

De huuropbrengsten worden met 3,1% geïndexeerd. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Toelichting lasten Meerjarenraming 2027-2029

Beleidsdoel Duurzame organisatie

Programma Versterking Financiële Functie € 3,6 mln (n)	Bestaand beleid

Het programma Versterking Financiële Functie is volop in uitvoering en zet lopende het programma concrete stappen om de financiële functie te verbeteren. Bij aanvang is bewust gekozen voor een bredere aanpak dan alleen processen en systemen, waarbij ook de samenhang met andere ontwikkelingen in de organisatie wordt meegewogen om opeenstapeling van veranderingen te voorkomen. Dit betekent dat aanpassingen in de ICT-

systemen gefaseerd plaatsvinden: niet alles wordt tegelijk aangepast, maar veranderingen worden beheerst en passend ingevoerd zodat ze ook duurzaam worden geborgd. Dat vertaalt zich in een langere looptijd dan in eerste instantie was voorzien. De middelen van 2026 worden doorgeschoven naar 2028.

Fiscale dienstverlening € 0,1 mln (n)	Nieuw besluit
Voor het verbeteren van de fiscale processen is extra inzet nodig, het aangekondigde boekenonderzoek door Belastingdienst heeft dit proces alleen maar versneld. Het boekenonderzoek zal naar verwachting onder de lopende raamovereenkomst fiscale adviesdienstverlening meer extern advies moeten worden ingeroepen. Voorgeteld wordt om voor zowel 2026 en 2027 het budget voor fiscaliteit het budget voor fiscaliteit met € 0,1 miljoen te verhogen.	

Modernisering brandstofstofverkooppunten € 0,1 mln (n)	Bestaand beleid
Het budget voor de modernisering brandstofverkooppunten wordt over de jaren 2026-2028 geactualiseerd.	

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

Niet van toepassing.

Onvoorzien

De post Onvoorzien is bedoeld als dekking voor (een schatting van) uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting. Vanaf de Begroting 2026 ramen we een jaarlijks structureel bedrag van € 0,5 miljoen. Op de post onvoorzien worden nooit rechtstreeks uitgaven geboekt. Als een beroep op de post onvoorzien wordt gedaan, worden middelen vanuit de post onvoorzien overgeheveld naar andere budgetten van de programmabegroting. Daarbij is een PS-besluit met een begrotingswijziging noodzakelijk.

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Onvoorzien	500	0	500	500	500	500

Vennootschapsbelasting

Door de invoering van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen is de provincie vanaf 2016 in beginsel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (vpb). Publiekrechtelijke rechtspersonen en overheidsstichtingen moeten per activiteit beoordelen of met de uitoefening van de betreffende activiteit een onderneming wordt gedreven in vennootschapsrechtelijke zin. Dit betekent dat vpb afgedragen moet worden over structureel winstgevendende activiteiten.

Sinds het boekjaar 2016 dient de provincie Zuid-Holland jaarlijks een aangifte vpb in. Door haar deelname in een tweetal commanditaire vennootschappen (cv's) drijft zij een onderneming voor de vpb en is sprake van een vpb-plicht.

(bedragen x €1.000)	Primaire Begroting 2026	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Vennootschapsbelasting	32	0	32	4	4	4

Paragrafen

Paragraaf Arbeidscapaciteit (loonkosten en inhuur)

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de inzet van de totale arbeidscapaciteit en de daarmee samenhangende kosten. Het totaal aan kosten wordt geduid als onze budgettaire kader arbeidscapaciteit. Het budgettaire kader arbeidscapaciteit bestaat uit vaste loonkosten personeel, inhuur van externen en UWV/detacheringen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenstelling en de omvang van de benodigde arbeidskosten, bestaande uit:

- loonkosten personeel van de provincie Zuid-Holland;
- kosten voor de inhuur van externen.
- kosten en inkomsten uit detacheringen en het UWV

De wijze van registreren, sturen en rapporteren van de arbeidscapaciteit is volop in beweging. De provincie ontwikkelt zich tot een opgavegerichte organisatie die de eigen ambities verbindt en realiseert met de omgeving. Onderdeel van de ontwikkeling naar opgavegericht werken is het scherp inzichtelijk hebben van de benodigde arbeidskosten om de provinciale doelen te bereiken.

Totaalbeeld arbeidskosten

In de onderstaande tabel is het begrote bedrag van de arbeidskosten opgenomen, onderverdeeld naar de drie onderdelen. In de tabel staan per jaar twee kolommen. De eerste kolom laat de oorspronkelijke begroting of raming zien. De tweede kolom toont de aangepaste bedragen na de Voorjaarsnota (VJN) 2026. Voor het huidige jaar gaat het om de huidige begroting en de bijstelling daarvan, en voor de jaren daarna om de raming en de bijstelling daarvan door de wijzigingen uit de Voorjaarsnota 2026.

Bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2026 is wederom realistisch begroot conform de uitgangspunten bij de begroting 2026. Dit houdt onder anderen in dat er is gerekend met de daadwerkelijke relatieve schaalpositie (RSP) van de medewerkers, het gemiddeld aantal openstaande vacatures, en plekken die (tijdelijk) open staan.

Het totale budget voor arbeidskosten zal (na verwerking van de Voorjaarsnota 2026) in 2026 toenemen. De wijzigingen in 2026 hebben een meerjarig effect.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln)	2026		2027		2028		2029	
	Begroting	Na VJN	Raming	Na VJN 2026	Raming	Na VJN 2026	Raming	Na VJN 2026
A. Loonkosten formatie	203,0	217,0	200,3	208,5	189,3	197,9	187,0	195,5
B. Kosten voor inhuur van externen	30,0	33,3	25,2	27,8	16,1	18,5	14,2	13,5
C. UWV / Detacheringen	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Totaal arbeidskosten	231,5	248,8	224,0	234,9	203,9	215,0	199,7	207,5
Percentage inhuur	13,0%	13,4%	11,2%	11,9%	7,9%	13,0%	13,3%	12,0%

Toelichting A. Loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland

Het formatiebudget bestaat uit vaste en variabele loonkosten en uit personeelsgerelateerde kosten uit het frictiebudget. Vaste loonkosten bestaan uit de standaard beloningen volgens de salarisschalen en de vaste toelagen. Variabele loonkosten gaan over incidentele betalingen zoals overwerkkosten, toelagen voor onregelmatigheid en reis- en verblijfkosten. Personeelsgerelateerde kosten uit het frictiebudget zijn beschikbaar voor bijzondere omstandigheden, overgangsregelingen, specifieke afspraken en onvoorziene zaken.

De stijging van € 14 miljoen komt voornamelijk door extra geld van buitenaf. Het gaat vooral om specifieke uitkeringen (SPUK's) vanuit het Rijk. Dit geld mag alleen worden gebruikt voor een specifiek doel. Het meeste geld

daarvan is bedoeld voor het beleid rond klimaat en energie. Daarnaast zijn er nog een aantal specifieke wijzigingen door verschuivingen van budget (binnen de begroting) dat is gekoppeld aan arbeidscapaciteit.

Toelichting B. Kosten voor de inhuur van externen

Een flexibele schil aan externe medewerkers is nodig om onze opgaven te realiseren. Bijvoorbeeld wanneer gespecialiseerde kennis nodig is. Voordat wordt overgegaan tot het inhuren van externe medewerkers wordt een goede afweging gemaakt tussen de beschikbare eigen capaciteit en kennis (aanbod) en wat nodig is (vraag). De omvang van de inhuur is niet precies te voorspellen, omdat deze voor een deel wordt bepaald door niet direct te beïnvloeden factoren zoals verloop en ziekte.

De stijging van € 3,3 miljoen in externe inhuur in 2026 komt vooral door een herverdeling van het budget over de jaren. De verandering in 2026 werkt door in de jaren erna. Dat komt door de veranderingen in de middelen die nodig zijn voor externe inhuur gekoppeld aan de ontwikkeling van de opgaven in de komende jaren.

Toelichting C. UWV/detacheringen

De inkomsten vanuit UWV en detachering zijn geraamd op basis van historische gegevens en bedragen naar verwachting circa € 1,5 miljoen. Voor een realistische begroting is het essentieel om met deze posten rekening te houden.

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De dekking voor beleidsdoelstelling van deze paragraaf is onderdeel van [Overzicht Organisatie](#).

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel Duurzame organisatie

De provincie streeft ernaar om een adaptieve, inclusieve professionele en toekomstgerichte organisatie te zijn die continu inspeelt op veranderende omstandigheden en behoeften door middel van een warm-zakelijke manier van werken. De maatschappelijke doelstellingen en ontwikkelingen vertalen we door naar onze eigen organisatie. Daarmee nemen we onze verantwoordelijkheid.

Opgave- en gebiedsgericht werken vraagt van de provincie een omgevingsbewuste houding met sturing op processen op locatie, participatie met inwoners en partners en een hoog verbindend vermogen. Datagedreven werken is een belangrijk onderdeel van deze werkwijze. Daarvoor werken we aan een solide digitale infrastructuur en processen.

Als overheidsorganisatie zijn doelgerichtheid en kostenbewustzijn essentieel. Het is belangrijk dat we in onze eigen organisatie voldoende kennis en capaciteit hebben om onze taken uit te voeren om de kwaliteit van onze realisatie en uitvoering te waarborgen

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Er zijn geen bijstellingen van beleid.

Paragraaf Subsidies

Inleiding

De Paragraaf Subsidies bevat een overzicht van subsidieregelingen en de subsidieplafonds die daarbij horen. Die zijn door het college van Gedeputeerde Staten vastgesteld. De subsidieplafonds passen binnen de financiële grenzen die Provinciale Staten vaststellen. Dit overzicht wordt ter informatie met Provinciale Staten (PS) gedeeld. Daarnaast bevat het een overzicht van begrotingssubsidies. Begrotingssubsidies zijn subsidies waarbij de subsidieontvanger en het bedrag dat maximaal als subsidie kan worden verleend, nadrukkelijk in de begroting van de provincie Zuid-Holland staan. De bevoegdheid voor het vaststellen van begrotingssubsidies ligt bij Provinciale Staten. Dit overzicht wordt ter besluitvorming met PS gedeeld. Alleen als er wijzigingen in dit planning en control product plaatsvinden, is een toelichting opgenomen.

Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
1.1	1.6.99	Subsidieregeling kwaliteitsimpuls Zuid-Hollandse journalistiek	332.000				
1.1	1.6.130	Subsidieregeling bestuurlijke ondersteuning regionale regietafels Spreidingswet	1.250.000				
1.1	1.6.133	Subsidieregeling bevorderen regionale bestuurskracht gemeenten Zuid-Holland	100.000		150.000		150.000
1.1	1.6.136	Subsidieverordening stimuleren lokale, regionale en provinciale journalistiek in Zuid-Holland			333.333		333.333
Totaal			1.682.000		483.333		483.333

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
2.1	Vereniging Fietsersbond	43.000		43.000		43.000
2.1	Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid t.b.v. bijdrage mobiliteitsmanagement A20 NKG	400.000				
2.1	Zero Emission Services BV t.b.v. pilot elektrificatie laainfrastructuur Goederenvervoer over water	500.000				

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
2.1	Damen Financial Participations B.V t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg	378.083				
2.1	Qbuzz t.b.v. ERTMS	237.964				
2.1	River Operations South Holland B.V. t.b.v. exploitatie veerdienst Maassluis-Rozenburg	3.773.672		2.237.503	2.294.195	4.531.698
2.1	Jansma Shipyard B.V. t.b.v. ombouw verouderde klasse 1 t/m 4 schepen	300.000				
2.1	TNO t.b.v. het project Connected Automated Transport	20.000				
2.1	River Operations Rotterdam Drechtsteden B.V. t.b.v. Waterbus	3.100.000				
2.1	FFWD Fresh Rail Holding B.V. t.b.v. verstrein	500.000				
2.1	Stichting Studio Veiligheid t.b.v. E-pusher/duwbakken	400.000				
2.1	Gemeente Capelle ad IJssel t.b.v. Planuitwerking Algeracorridor	1.129.680				
2.1	Rotterdam Shortsea Terminals t.b.v. waterstof fieldlab	273.980				
2.1	Holland Partners t.b.v. 20 Schepen 6 Laadpunten			1.100.000		1.100.000
Totaal		11.056.379	0	3.380.503	2.294.195	5.674.698

Toelichting

De begrotingssubsidie aan River Operations South Holland B.V. t.b.v. exploitatie veerdienst Maassluis-Rozenburg van € 2.237.503 te verhogen met € 2.294.195 naar een bedrag van € 4.531.698 (beleidsdoel 2-1)

River Operations South Holland B.V. exploiteert de veerdienst Maassluis-Rozenburg op grond van de tijdelijke exploitatieovereenkomst met de provincie tot het moment dat er door middel van een Europese aanbesteding een nieuwe exploitant kan worden gecontracteerd. Gedeputeerde Staten zijn voornemens de tijdelijke exploitatieovereenkomst met River Operations South Holland B.V. te verlengen tot en met 31 december 2027 waarover tevens nadere inhoudelijke afspraken worden gemaakt. Aan River Operations South Holland B.V. wordt hiervoor, conform de besluitvorming van PS op 8 juli 2026 in beginsel voor de periode van 10 juli 2026 tot en met 31 december 2026 een aanvullende subsidie beschikbaar gesteld van € 2.294.195 voor de exploitatie van de veerdienst Maassluis-Rozenburg. Hiervan wordt € 2.194.195 begroot in de vorm van een begroting-boekjaarsubsidie voor de exploitatie van de veerdienst, prijspeil 2026.

€ 100.000 wordt aanvullend op de reeds gereserveerde middelen (€ 200.000) voor de opbrengstgarantie in 2026 gereserveerd voor de opvang van een mogelijke inkomstenderving van River Operations South Holland B.V., indien de opbrengsten van de kaartverkoop tegenvallen. In totaal bedraagt de opbrengstgarantie hiermee € 300.000 in 2026. (De provincie garandeert de minimale reizigersopbrengsten van de veerdienst op basis van de afspraken in het addendum bij de tijdelijke exploitatieovereenkomst met River Operations South Holland B.V.). Omdat het op voorhand al duidelijk is dat de opbrengsten van de kaartverkoop in 2026 tegen zullen vallen door de sterke afname van het autoverkeer en de vervoerder hiervoor een beroep zal doen op de opbrengstgarantie, wordt de reservering van € 100.000 in 2026 toegevoegd aan de begroting-boekjaarsubsidie 2026. Dit bedrag wordt niet geïndexeerd. In de subsidieverleningsbeschikking worden hierover specifieke afspraken gemaakt. Dekking wordt gevonden onder beleidsdoel 2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 2-1-1 Stimuleren transitie naar duurzaam veilig en slim personenvervoer en beleidsprestatie 2-1-2 Adequaat en duurzaam aanbod openbaar vervoer. Dit draagt bij een

sociaal, veilig, betrouwbaar, betaalbaar, beschikbaar en comfortabel vervoer van reizigers uitgevoerd door de exploitant van veer Maassluis-Rozenburg.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. De exploitatie van de veerdienst geschiedt op basis van de tijdelijke exploitatieovereenkomst met River Operations South Holland B.V. voor de veerdienst Maassluis-Rozenburg, waarin ook de (geïndexeerde) subsidieverstrekking is vastgelegd voor het komende jaar. Er zijn daarom geen alternatieven voor het instrument subsidieverlening.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 4.531.698 en deze op te nemen in de begroting.

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
2.1	1.6.117	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland	12.479.929		6.279.920		6.279.920
Totaal			12.479.929		6.279.920		6.279.920

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Begrotingssubsidies 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
3.1	NetVerder B.V. t.b.v. overdimensionering Zuidplas	1.962.986				
3.1	TNO t.b.v. Fieldlab industrial electrification	300.000				
3.1	Nexero BV t.b.v. Opzetten MVP Springfonds				100.000	100.000
3.1	Stichting Springfonds t.b.v. Opzetten MVP Springfonds				300.000	300.000
3.1	LSA bewoners t.b.v. Buurtenergie LSA bewoners				375.000	375.000
3.1	Skytree Amsterdam t.b.v. Opstart DAC-unit Skytree bij CDR-fieldlab Subzero te Rotterdam				150.000	150.000
3.1	TNO – innovation for life t.b.v. Meerjarenprogramma Energierechtvaardigheid 2026 - 2031				200.000	200.000
3.1	Yes!Delft t.b.v. EnergyProgramma 2026-2028				225.000	225.000
Totaal		2.262.986	0	0	1.350.000	1.350.000

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Nexero BV t.b.v. Opzetten MVP Springfonds voor een bedrag van € 100.000 (beleidsdoel 3-1)

Het versnellen van verduurzaming van de Gebouwde Omgeving en glastuinbouw vraagt vele verschillende oplossingen. Eén van deze oplossingen kan gevonden worden in het toepassen van innovatieve oplossingen voor verwarmen, koelen, isoleren, opwekken en meer.

Er bestaan verschillende financieringsmogelijkheden voor ondernemingen met dergelijke innovatieve oplossingen, echter richten deze zich veelal op late fase en deels op hele vroege fase van ontwikkeling. Daarnaast richten de bestaande mogelijkheden zich vooral op bedrijfsfinanciering/ - subsidiëring. Na uitvoerig onderzoek, uitgevoerd door Nexero, is gebleken dat projectontwikkelaars terughoudend zijn met het toepassen van innovatie bij de ontwikkeling van huizen en gebouwen. De reden hiervoor zijn, onder andere, het feit dat de innovatieve oplossing weinig tot geen succesvolle installaties heeft (weinig tot geen track record) en dat de kosten van het toepassen van de duurzame innovatie duurder is dan het (fossiele/ minder duurzame) alternatief.

Ondanks dat ook de ontwikkelaars aangeven dat de innovatie goed wel zou kunnen werken, kiezen zij vanuit risicobeheersing en kostenreductie veelal toch voor de reguliere (fossiele) oplossing gekozen. Door deze keuze kunnen de innovatieve ondernemingen geen track record opbouwen, waardoor een vicieuze cirkel is ontstaan. Nexero heeft (in opdracht en in samenwerking met onder meer PZH) onderzocht hoe deze vicieuze cirkel doorbroken kan worden. Hiervoor is een instrument ontwikkeld (het Springfonds) waarbij zowel de projectontwikkelaars als de innovatieve onderneming, ondersteund door (publieke) partijen van de middelen worden voorzien om een track record op te bouwen. Er wordt hierbij dus op projectbasis ondersteund en niet, zoals bij de meeste bestaande instrumenten, op bedrijfsbasis. Het doel van het Springfonds is wel om de innovatieve ondernemingen dermate te ontwikkelen dat zij in aanmerking kunnen komen voor andere/ bestaande/ reguliere financieringsinstrumenten. Zowel ontwikkelaars als innovatieve partijen hebben interesse getoond en er zijn reeds enkele concrete projecten geïdentificeerd. Daarnaast hebben ook andere (publieke) partijen interesse getoond in dit instrument. PZH werkt dan ook samen met TKI Energie, Stichting Doen en Provincie Noord-Brabant om het Springfonds verder te ontwikkelen. Het is een plan/project van Nexero zelf. Wij ondersteunen dit graag. Hierdoor is alleen Nexero in de positie om dit uit te voeren. Zij hebben de kennis en expertise om dit op te zetten. Het is dus niet zo dat we een partij zoeken om een idee van ons te realiseren. Wij willen bijdragen aan de ontwikkeling van een idee van Nexero, waar ook verschillende overheden aan mee gaan doen. En ook andere investeerders. Dekking van de subsidie wordt gevonden onder beleidsdoel 3-1 Energietransitie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-5 Duurzaam energiesysteem. Met deze subsidie is Nexero BV in staat een extra innovatie impuls te geven aan verduurzaming van de gebouwde omgeving door het opzetten van een revolverend fonds.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van het ontwikkelen van een financieel instrument.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 100.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Springfonds t.b.v. Opzetten MVP Springfonds voor een bedrag van € 300.000 (beleidsdoel 3-1)

Het versnellen van verduurzaming van de Gebouwde Omgeving en glastuinbouw vraagt vele verschillende oplossingen. Eén van deze oplossingen kan gevonden worden in het toepassen van innovatieve oplossingen voor verwarmen, koelen, isoleren, opwekken en meer.

Er bestaan verschillende financieringsmogelijkheden voor ondernemingen met dergelijke innovatieve oplossingen, echter richten deze zich veelal op late fase en deels op hele vroege fase van ontwikkeling. Daarnaast richten de bestaande mogelijkheden zich vooral op bedrijfsfinanciering/ - subsidiëring. Na uitvoerig onderzoek, uitgevoerd door Nexero, is gebleken dat projectontwikkelaars terughoudend zijn met het toepassen van innovatie bij de ontwikkeling van huizen en gebouwen. De reden hiervoor zijn, onder andere, het feit dat de innovatieve oplossing weinig tot geen succesvolle installaties heeft (weinig tot geen track record) en dat de kosten

van het toepassen van de duurzame innovatie duurder is dan het (fossiele/ minder duurzame) alternatief. Ondanks dat ook de ontwikkelaars aangeven dat de innovatie goed wel zou kunnen werken, kiezen zij vanuit risicobeheersing en kostenreductie veelal toch voor de reguliere (fossiele) oplossing gekozen. Door deze keuze kunnen de innovatieve ondernemingen geen track record opbouwen, waardoor een vicieuze cirkel is ontstaan. Nexero heeft (in opdracht van PZH) onderzocht hoe deze vicieuze cirkel doorbroken kan worden. Hiervoor is een instrument ontwikkeld (het Springfonds) waarbij zowel de projectontwikkelaars als de innovatieve onderneming, ondersteund door (publieke) partijen van de middelen worden voorzien om een track record op te bouwen. Er wordt hierbij dus op projectbasis ondersteund en niet, zoals bij de meeste bestaande instrumenten, op bedrijfsbasis. Het doel van het Springfonds is wel om de innovatieve ondernemingen dermate te ontwikkelen dat zij in aanmerking kunnen komen voor andere/ bestaande/ reguliere financieringsinstrumenten. Zowel ontwikkelaars als innovatieve partijen hebben interesse getoond en er zijn reeds enkele concrete projecten geïdentificeerd. Daarnaast hebben ook andere (publieke) partijen interesse getoond in dit instrument. PZH werkt dan ook samen met TKI Energie, Stichting Doen en Provincie Noord-Brabant om het Springfonds verder te ontwikkelen.

Naast het ontwikkelen van het springfonds, zijn er in 2026 investeringsmiddelen benodigd om de werking van het instrument te valideren. Daarvoor worden er twee financieringsstromen opgezet:

1. Een revolverende financieringsstroom. Deze wordt ingebracht door verschillende overheden en maatschappelijke instellingen;
2. Een converteerbare financieringsstroom. Deze wordt ingebracht door (project)ontwikkelaars en strategische investeerders.

Door het creëren van een revolverende financieringsstroom (special purpose vehicle of SPV), ontstaat een versneller voor het doen van deze investeringen. Het is de doelstelling om deze financieringsstroom op termijn (zoveel mogelijk) in stand te houden doordat projectontwikkelaars / strategische investeerders, bij vervolg investeringen, de eerdere inleg overnemen (aflossen).

Op deze manier kan de subsidie meerdere malen worden ingezet en bijdragen aan innovatie in de energie transitie in Zuid Holland (Warmte/oplossingen in gebouwde omgeving)

Het initiatief is van Nexero zelf, en wij willen dit ondersteunen. De expertise en kennis zit dus alleen bij deze partij. Het opzetten van het MVP fonds is een innovatie project, na evaluatie weten we of Nexero inderdaad ook voor de toekomst de juiste partij is om het fondsbeheer te doen. Door deze uitgangspositie is het niet relevant om naar andere partijen te kijken

Dekking vindt plaats vanuit beleidsdoel 3-1 Energietransitie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-5 Duurzame Energie Systeem omdat met deze subsidie Stichting Springfonds in staat is een extra innovatie impuls te geven aan verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Gekozen is voor een subsidie omdat andere alternatieve keuzen minder geschikt zijn. In het verleden hebben we ook gekozen voor subsidie voor het ontwikkelfonds (wat vergelijkbaar is).

Met subsidie leveren de gezamenlijke overheden een bijdrage aan een gezamenlijk fonds (dat in stand zal blijven/revolveren) om op langere termijn te kunnen investeren in verschillende innovaties. Bij succes zullen deze investeringen worden terug betaald. Zodat het fonds in stand blijft en meerdere projecten kan financieren die bijdragen aan de energie transitie in gebouwde omgeving. Daarom is subsidie een beter instrument dan opdrachtverstrekking.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 300.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan LSA bewoners t.b.v. Buurtenergie LSA bewoners voor een bedrag van € 375.000 (beleidsdoel 3-1)

De provincie Zuid-Holland subsidieert het project Buurtenergie van het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA bewoners) omdat deze organisatie een directe bijdrage levert aan de beleidskeuze Eerlijke

energietransitie. LSA bewoners ondersteunt bewoners bij het opzetten en uitvoeren van lokale energie-initiatieven van energiebesparing en collectieve isolatie tot lokale opwekking. Daarmee versterkt de organisatie het maatschappelijk initiatief van onderop en vergroot zij de uitvoeringskracht op wijkniveau. Lokale energieoplossingen dragen bovendien bij aan een meer decentraal energiesysteem en verlichten daarmee de druk op het overbelaste elektriciteitsnet. Een onderscheidend kenmerk is de expliciete focus op inclusiviteit. LSA bewoners richt zich nadrukkelijk op huishoudens met beperkte financiële middelen, huurders en groepen die in reguliere participatietrajecten ondervertegenwoordigd zijn. Hiermee draagt de organisatie bij aan de provinciale doelstelling om energiearmoede te verminderen en de energietransitie toegankelijk te maken voor iedereen, ongeacht inkomen of woonsituatie. Daarnaast vervult LSA bewoners een verbindende rol: praktijkervaringen en signalen van bewoners worden ingebracht bij gemeenten en landelijke beleidsmakers. Dit versterkt de aansluiting van beleid op de leefwereld van inwoners een voorwaarde voor draagvlak en voor een energietransitie die als rechtvaardig wordt ervaren. Dekking van de middelen voor deelname aan het meerjarenprogramma (€ 0,37 mln., voor de periode 2026-2029) vindt plaats vanuit uit bestaande exploitatiemiddelen bij doel 3-1 energietransitie. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-2 Lokale initiatieven en inclusieve energietransitie. Deze beleidsprestatie is gericht op het actief betrekken van bewoners en lokale organisaties bij de energietransitie en het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van lusten en lasten. Door lokale initiatieven te ondersteunen, wordt het maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie vergroot en neemt de betrokkenheid van inwoners bij beleidsontwikkeling en uitvoering toe. Bewoners worden niet uitsluitend gezien als eindgebruikers van beleid, maar als mede ontwikkelaars en mede uitvoerders. Dit versterkt de democratische legitimiteit en de uitvoerbaarheid van de energietransitie. Daarnaast draagt de inzet bij aan een inclusieve energietransitie, waarbij expliciet aandacht wordt besteed aan huishoudens met beperkte financiële draagkracht, huurders en andere groepen die minder vanzelfsprekend deelnemen aan participatieprocessen. Hiermee wordt voorkomen dat de energietransitie leidt tot toenemende ongelijkheid. In plaats daarvan wordt gewerkt aan gelijke kansen om te profiteren van energiebesparing, duurzame opwek en lagere energielasten. Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Conclusie is dat subsidie het meest passende instrument is, aangezien het initiatief uitgaat van een maatschappelijke organisatie en gericht is op het realiseren van publieke doelstellingen zonder winstoogmerk. De activiteiten betreffen het versterken van bewonersinitiatieven en het bevorderen van inclusieve participatie binnen de energietransitie. Subsidieverlening biedt in dit geval de mogelijkheid om maatschappelijke initiatieven te faciliteren zonder dat sprake is van een marktgerichte opdrachtrelatie. Hiermee wordt aangesloten bij het karakter van de activiteiten en wordt invulling gegeven aan de beleidsdoelstellingen van de provincie. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 375.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Skytree Amsterdam t.b.v. Opstart DAC-unit Skytree bij CDR-fieldlab Subzero te Rotterdam voor een bedrag van € 150.000 (beleidsdoel 3-1)

Om de doelstellingen van Energie Innovatie te realiseren zetten wij in op de versterking van het Energie Innovatie ecosysteem in Zuid-Holland. Dit doen wij door financiële middelen beschikbaar te stellen aan ecosysteempartners die in staat zijn bestaande of nieuw te ontwikkelen Fieldlabs verder op te bouwen. Skytree werkt momenteel aan de infrastructuur van het nieuw te ontwikkelen Fieldlab voor Koolstofverwijdering Subzero, een samenwerking van Platform Zero en verschillende kennis en marktpartijen, waaronder Skytree. Dit jaar wil Skytree een basis opbouwen voor een of meerdere Direct Air Capture (DAC)- units, waarmee zichzelf en verschillende andere partners kunnen werken aan het verder ontwikkelen van technieken waarmee we koolstofdioxide uit de atmosfeer kunnen halen en weer vast kunnen leggen. Dit draagt bij aan zowel de doelstelling van innovatie en van co2-reductie. Voor deze specifieke subsidie komen op dit moment geen andere partijen in aanmerking, omdat Skytree als enige over een bewezen, gevalideerde methodiek beschikt voor het plaatsen van een of meerder DAC-units. De middelen zijn al begroot t.b.v. van team Energie Innovatie in samenwerking met Team Haven Transitie. Dekking van de lasten vindt plaats in beleidsdoel 3-1 Energietransitie. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-4 Klimaat neutrale en circulaire industrie . Dit draagt bij aan het ontwikkelen van een Koolstofverwijderingcluster in het MerweVierHaven (M4H) gebied te Rotterdam. De

middelen worden ingezet t.b.v. Subzero, het fieldlab voor Koolstofverwijdering en hergebruik (CCUS, en CDR) in de Rotterdamse Haven. Het stelt Skytree, in afstemming met Platform Zero, in staat om een installatie of rack t.b.v. van meerdere Dac-units van totaal ca. €1 miljoen euro neer te zetten, zodat er vele startups en andere MKB-ers in de regio profijt van kunnen hebben, teneinde de transitie te maken naar een netto neutrale Haven industrieel Complex.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende ontwikkeling van het Fieldlab Subzero.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 150.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan TNO – innovation for life t.b.v. Meerjarenprogramma Energierechtvaardigheid 2026 - 2031 voor een bedrag van € 200.000 (beleidsdoel 3-1)

Een rechtvaardige energietransitie betekent dat lusten en lasten eerlijk zijn verdeeld, procedures eerlijk en transparant verlopen met voldoende zeggenschap voor burgers en andere betrokkenen, en dat er rekening gehouden wordt met wensen en belangen van iedereen, inclusief gemarginaliseerde groepen. Het is van belang te onderkennen dat wat 'eerlijk' is in hoge mate afhangt van persoonlijke en politieke opvattingen, en dat het daarom voor de overheid vooral van belang is om transparantie te bieden en besluitvorming te faciliteren en implementeren. Op verschillende overheidsniveaus spelen rechtvaardigheidsvragen. Rechtvaardigheid krijgt in toenemende mate weer een prominente rol in het Nederlandse energie- en klimaatbeleid. In het Nationaal Programma Energiesysteem (NPE) uit 2023 wordt energierechtvaardigheid als kernwaarde genoemd, en ook in het Nationale Klimaatplan (2025) wordt gesteld dat klimaatbeleid naast doelmatig en doeltreffend ook rechtvaardig dient te zijn. Het is van belang om op verschillende schaalniveaus rechtvaardigheid als centrale waarde te implementeren. Mede daarom is het meerjarenprogramma energierechtvaardigheid, met voorziene deelname van enkele andere provincies en het Rijk, in ontwikkeling. In het meerjarenprogramma zal actiegericht en in verschillende casuïstiek worden gewerkt langs vier programmalijnen: ontwikkeling van gedeeld begrip van rechtvaardigheid, operationaliseren van rechtvaardigheid, institutioneel verankeren en monitoring. Het meerjarenprogramma wil nationale, provinciale en gemeentelijke beleidsmakers ondersteunen bij het zichtbaar en bespreekbaar maken van de verschillende rechtvaardigheidsprincipes in beleid om de uitkomsten van het beleid rechtvaardig te laten zijn.

Dekking van de middelen voor deelname aan het meerjarenprogramma (€ 0,2 mln., voor de periode 2026-2031) vindt plaats vanuit uit bestaande exploitatiemiddelen bij doel 3-1 energietransitie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-2 Lokale initiatieven en inclusieve energietransitie. Dit draagt bij aan een rechtvaardiger invulling van de energietransitie. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat een meerderheid van de Nederlandse bevolking de energietransitie steunt, mits rechtvaardig vormgegeven. Ook blijkt uit onderzoek dat een meerderheid de energietransitie op dit moment niet rechtvaardig vindt vormgegeven. Het meerjarenprogramma beoogt handelingsperspectief te bieden om de energietransitie rechtvaardiger vorm te geven en daarmee de betrokkenheid bij en het draagvlak voor de energietransitie te vergroten.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Met subsidie leveren de gezamenlijke overheden een bijdrage aan het Meerjarenprogramma Energierechtvaardigheid 2026-2031. Daarom is subsidie een beter instrument dan opdrachtverstrekking. Er is – mede door de breedte van deelnemende partijen – geen directe sturing op activiteiten en resultaten. Subsidie is daarmee een beter passend instrument.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 200.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan YES!Delft t.b.v. Energieprogramma 2026-2028 voor een bedrag van € 225.000 (beleidsdoel 3-1)

Om de doelstellingen van Energie Innovatie te realiseren zetten wij in op de versterking van het Energie Innovatie ecosysteem in Zuid-Holland. Dit doen wij door financiële middelen beschikbaar te stellen aan ecosysteempartners die in staat zijn bewezen programma's op te schalen en daarmee een structurele bijdrage te leveren aan de

technische validatie, opschaling en doorontwikkeling van startups in onze regio. YES!Delft is het eerste traject dat wij in dit kader willen oppakken. Zij beschikken over een bewezen methodiek voor de ondersteuning van innovatieve ondernemingen en zijn voornemens om in de komende drie jaar jaarlijks 3–5 energie startups te begeleiden, onder andere in aansluiting op de verschillende energie fieldlabs in Zuid Holland. Met deze aanpak dragen zij aantoonbaar bij aan de versterking van het regionale innovatie ecosysteem en de versnelde ontwikkeling van kansrijke energietechnologieën. Om deze meerjarige inzet mogelijk te maken, beogen wij YES!Delft te ondersteunen met een subsidie, zodat zij de komende drie jaar gericht kunnen investeren in de begeleiding en opschaling van verschillende energie startups. Voor deze specifieke subsidie komen op dit moment geen andere partijen in aanmerking, omdat YES!Delft als enige over een bewezen, gevalideerde methodiek beschikt voor de opschaling van energie startups binnen onze regionale context. Het ondersteunen van YES!Delft vormt daarmee het eerste traject binnen onze bredere meerjarige inzet voor startup ontwikkeling; aanvullende trajecten met andere partijen zullen de komende periode verder worden verkend en ontwikkeld. Dekking vindt plaats vanuit beleidsdoel 3-1 Energietransitie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-5 Duurzaam energiesysteem. Dit draagt bij aan de doelen van het nationaal Klimaat akkoord.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van het betreffende beleidsdoel.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 225.000 en deze op te nemen in de begroting.

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidieregeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Najaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
3.1	1.6.125	Subsidieregeling transponder- en radartechniek windparken Zuid-Holland	220.000					
<i>Subsidieregelingen met een meerjarig subsidieplafond</i>								
3.1	1.6.120	Subsidieregeling lokale initiatieven energietransitie Zuid-Holland 2023	2.250.000					2.250.000
3.1	1.6.93	Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland	5.000.000					5.000.000
Totaal			7.470.000	0	0	0	0	7.250.000

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Ambitie 4 Een welvarend Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
4.1	Stichting ferm t.b.v. cybersecurity	100.000				
4.1	De Haagse Hogeschool t.b.v. digitale werkplaatsen	500.000				
4.1	The Hague Security Delta t.b.v. programmaplan Digitale Economie	300.000		300.000		300.000
4.1	Universiteit Leiden t.b.v. Clean Room Leiden			100.000		100.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. duurzaam versterken van de economische structuur en het ontsluiten van het innovatieve vermogen in Zuid-Holland	3.275.000		3.507.700	300.000	3.807.700
4.1	BlueCity t.b.v. trainingen	50.000		50.000		50.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland	170.000		170.000		170.000
4.1	Stichting Greenport Aalsmeer	85.000		85.000		85.000
4.1	Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek	110.000		110.000		110.000
4.1	Stichting Greenport regio Boskoop	110.000		110.000		110.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland (innovatiepact)	100.000		100.000		100.000
4.1	Stichting Greenports Nederland	75.000		75.000		75.000
4.1	Stichting NL Space Campus t.b.v. het door ontwikkelen van de fysieke omgeving van de campus	250.000		327.000		327.000
4.1	Coöperatie Campus@Sea U.A. t.b.v. samenwerkingsovereenkomst	180.000		100.000		100.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. European Digital Innovation Hub			1.328.706		1.328.706
4.1	YES!Delft t.b.v. ondersteunen en begeleiden van startups	250.000				
4.1	Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard t.b.v. Dutch Fresh Port	315.000				
4.1	Building Balance t.b.v. Biobased Bouwen	50.000		50.000		50.000
4.1	UNIIQ B.V. t.b.v. vroege fase financiering	3.500.000				
4.1	Halley Real Estate BV t.b.v. Basecamp	3.760.000				
4.1	Stichting RESPECTfarms t.b.v. Proefboerderij	500.000				
4.1	Erasmus MC Rotterdam t.b.v. Zuid-Hollands MedTech Incubatieprogramma				450.000	450.000
4.2	Het Kunstgebouw t.b.v. bijdrage in de loonontwikkeling	85.000	85.000			85.000
4.2	Het Kunstgebouw t.b.v. themafonds cultuurparticipatie	16.000				
4.2	Erfgoedhuis Zuid-Holland	2.347.318	2.347.318	44.599		2.391.917
4.2	Stichting molenviergang Aarlanderveen	29.602	29.624	540		30.164

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
4.2	Stichting molenviergang Aarlanderveen t.b.v. jaarlijkse extra vaste bijdrage	25.000	25.000			25.000
4.2	Kunstgebouw	1.974.625	1.889.625	35.903		1.925.528
4.2	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP)	44.766	44.766	36.734	45.617	127.117
4.2	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP) t.b.v. het project Vivaldi	49.500				
4.2	Zuid-Hollandse Popunie	185.444	185.445	3.523		188.968
4.2	Stichting Provinciaal Bevrijdingsfestival Zuid-Holland	59.602	59.602	1.132		60.734
4.2	Bevrijdingsfestival Den Haag	29.602	29.602	562		30.164
4.2	Stichting Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	362.860	362.860	6.894		369.754
4.2	Stichting Restauratie Opleidingsprojecten Zuid-West	20.880	20.880	397		21.277
4.2	Probiblio	5.622.003	5.622.064	106.818		5.728.882
4.2	Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF) t.b.v. het op te richten themafonds cultuurparticipatie Zuid-Holland	124.000				
4.2	Het Kunstgebouw t.b.v. penvoerderschap Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028	1.024.000				
4.2	Het Kunstgebouw t.b.v. Amateurkunstondersteuning (matching Vliak)				68.000	68.000
Totaal		25.680.202	10.701.786	6.650.508	863.617	18.215.911

Toelichting

De begrotingssubsidie aan InnovationQuarter t.b.v. duurzaam versterken van de economische structuur en het ontsluiten van het innovatieve vermogen in Zuid-Holland een verhoging van € 3.507.700 met € 300.000 naar een bedrag van € 3.807.700 (beleidsdoel 4-1)

Voor het duurzaam versterken van de economische structuur en het ontsluiten van het innovatie vermogen in Zuid-Holland is de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Zuid-Holland ofwel InnovationQuarter (IQ) onontbeerlijk.

De taken van IQ zijn:

- Het opzetten van samenwerkingen tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden. Met als doen om innovaties te versnellen en nieuwe business te realiseren (Innoveren).
- Het investeren in startende en snelgroeiende innovatieve bedrijven in Zuid-Holland (Investeren).
- Het aantrekken van buitenlandse ondernemers naar Zuid-Holland en het ondersteunen van ondernemers in Zuid-Holland die internationaal willen groeien (Internationaliseren).

De activiteiten voor 2026 zullen in het verlengde liggen van die van de afgelopen jaren.

De aanvragen worden gezamenlijk door InnovationQuarter ingediend, waardoor uitbetaling gezamenlijk plaatsvindt. Dekking van de subsidie komt vanuit beleidsdoel 4.1 – Toekomstig economisch vestigingsklimaat. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-1-1 Innovatieve economie. Dit draagt bij aan een innovatief klimaat.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Echter, is het instrument subsidie de enige optie. Zo vraagt de bijdrage geen tegenpresentatie voor een geleverde dienst, maar dient deze als stimulering van maatschappelijke doelen.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 3.807.700 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Erasmus MC t.b.v. Zuid-Hollands MedTech Incubatieprogramma voor een bedrag van € 450.000 (beleidsdoel 4-1)

Dit betreft een subsidie vanuit het LSH Budget. De subsidie heeft betrekking op de samenwerking tussen YES!Delft!, PLNT (naam van de Innovatiehub) en het Erasmus MC en komt ten goede aan de uitvoering van het Zuid-Hollands MEd Tech Innovatieprogramma. Het is een regionaal initiatief dat technologische innovatie in de gezondheidszorg stimuleert, ondersteunt en versnelt. Dit met een duidelijke focus op bedrijven en oplossingen die impact hebben op zorgtoegankelijkheid, kwaliteit en werkbaarheid binnen de provincie Zuid-Holland. Het doel is om beloftevolle technologieën sneller naar de praktische toepassing te brengen en tegelijkertijd het ecosysteem te versterken. Bedrijven worden ondersteund in hun vraagstukken. Dekking van de subsidie wordt gevonden onder beleidsdoel 4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie economie. Dit draagt bij aan de innovatieve van Zuid-Holland en de versterking van het Life Science & Health cluster. Verbetering gezondheidszorg, snellere diagnoses, hogere kwaliteit van leven.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende beleidsprestatie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 450.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP) een verhoging van € 81.500 met € 45.617 naar een bedrag van € 127.117 (beleidsdoel 4-2)

Wij zijn voornemens SEOP te ondersteunen. De kwaliteit van de leefomgeving speelt een grote rol bij het vasthouden van inwoners en het aantrekken van gekwalificeerde nieuwe inwoners. Binnen de leefomgeving zijn cultuur en erfgoed een belangrijke bepalende factor. De kwaliteit van de leefomgeving neemt toe als mensen kunnen deelnemen aan cultuur. Dit begint al door kinderen op jonge leeftijd in aanraking te brengen met kunst en cultuur.

SEOP is de enige gegadigde en maakt onderdeel uit van de basisinfrastructuur Cultuur van de provincie Zuid-Holland. Gezamenlijk dragen de instellingen uit de basisinfrastructuur bij aan de ambitie van de provincie om kinderen en jongeren in aanraking te brengen met kunst en cultuur, conform de bestuurlijke afspraken met Rijk, provincies en gemeenten hierover. SEOP is de organisatie die voor de provincie kinderen en jongeren in aanraking brengt met klassieke muziek en met name het symfonieorkest en zich inzet voor de ondersteuning van de korenssector. De organisatie is bekend met zowel de provincie als met het werkveld en heeft in de afgelopen jaren laten zien dat zij met beperkte middelen een enorm bereik hebben. De huidige financiële basis van SEOP is echter kwetsbaar en beperkt de mogelijkheid om structureel en professioneel uitvoering te geven aan deze taken. In bestuurlijke gesprekken is aangegeven dat een structurele verhoging van de boekjaarsubsidie noodzakelijk is en gedeputeerde is daarmee akkoord.

De dekking voor de verhoging van de boekjaarsubsidie met € 45.617 in 2026 vindt plaats onder beleidsdoel 4.2 Erfgoed en Cultuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-2-5 Cultuurparticipatie en bibliotheken. Dit draagt er aan bij dat kinderen en jongeren in aanraking komen met cultuur door kwalitatief goede en gespreide cultuurparticipatie en amateurkunst aan te bieden via gemeenten en onderwijs.

Er zijn alternatieven overwogen, maar het instrument subsidie is het meest geëigende instrument. Het gaat om een projectsubsidie. De provincie krijgt zelf niets geleverd, maar de Zuid-Hollandse samenleving.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 127.117 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Het Kunstgebouw t.b.v. Amateurkunstondersteuning (matching Vliak) voor een bedrag van € 68.000 (beleidsdoel 4-2)

De kwaliteit van de leefomgeving speelt een grote rol bij het vasthouden en aantrekken van gekwalificeerde inwoners. Binnen de leefomgeving zijn cultuur en erfgoed een belangrijke factor. De kwaliteit van de leefomgeving neemt toe als mensen kunnen deelnemen aan cultuur. Dit begint al door kinderen op jonge leeftijd in aanraking te brengen met kunst en cultuur.

Kunstgebouw is de enige gegadigde, want is het directe aanspreekpunt voor deze regeling van het Rijk.

Kunstgebouw is de organisatie die voor de provincie gemeenten en onderwijs ondersteunt op het gebied van cultuureducatie, cultuurparticipatie en amateurkunst.

Met de projectsubsidie van €68.000 komt via matching €188.000 rijks geld beschikbaar voor de provincie Zuid-Holland. Dekking van €68.000 vindt plaats binnen de beschikbare middelen 2026 beleidsdoel 4.2 Erfgoed en cultuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-2-5 Cultuurparticipatie en bibliotheken. Dit draagt er aan bij dat inwoners van Zuid-Holland in aanraking komen met cultuur door kwalitatief goede en gespreide cultuurparticipatie en amateurkunst aan te bieden via gemeenten en onderwijs.

Er zijn alternatieven overwogen, maar het instrument subsidie is het meest geëigende instrument. Het gaat om een projectsubsidie. De provincie krijgt zelf niets geleverd, maar de Zuid-Hollandse samenleving.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 68.000 en deze op te nemen in de begroting.

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Najaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
4.1	1.6.65	Subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren Zuid-Holland	10.666.666		9.600.000			9.600.000
4.1	1.6.85	Subsidieregeling regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland	1.500.000					
4.1	1.6.112	Subsidieregeling circulair Zuid-Holland	1.000.000		1.500.000			1.500.000
4.1	1.6.82	Subsidieregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland	300.000		300.000			300.000
4.1	1.6.124	Subsidieregeling planvorming Bedrijventerreinen Zuid Holland 2024	700.000		500.000			500.000
4.1	1.6.127	Subsidieregeling toekomstbestendige bedrijventerreinen Zuid-Holland	2.000.000					
4.1	1.6.131	Subsidieregeling Innovatiecampussen Zuid-Holland	4.500.000					
4.2	1.6.36	Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013	4.953.101		5.443.470			5.443.470

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Najaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
4.2	1.6.90	Subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland 2020	2.833.171					
4.2	1.6.129	Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland 2025	773.185		3.466.074			3.466.074
4.2	1.6.46	Subsidieregeling molens Zuid-Holland 2013	1.580.000		1.959.000			1.959.000
4.2	1.6.92	Subsidieregeling Publieksbereik Archeologie Zuid-Holland 2020	200.000					
<i>Subsidieregelingen met een meerjarig subsidieplafond</i>								
4.1	1.6.64	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (interreg)	2.350.000					2.350.000
4.1	1.6.103	Subsidieregeling MKB-Deals Zuid-Holland	3.200.000		300.000			3.500.000
4.1	1.6.113	Subsidieregeling cofinanciering EFRO 2022-2027 Zuid-Holland	6.550.000		2.050.000			8.600.000
4.1	1.6.89	Subsidieregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland	14.200.000					14.200.000
Totaal			57.306.123	0	25.118.544	0	0	49.068.544

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Ambitie 5 Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw

Begrotingssubsidies 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
5.1	Faunabeheer eenheid Zuid-Holland	1.100.000	1.100.000			1.100.000
5.1	Nationaal Park Hollandse Duinen t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst	263.477		342.861		342.861
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon t.b.v. realisatie en beheer	5.600.000		5.000.000		5.000.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland t.b.v. ICT-systeem	270.000				
5.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. Nationaal Park de Biesbosch inzake rijks gelden	128.000		215.000		215.000
5.1	Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Groene Motor inzake Actieplan Boerenlandvogels	300.000				
5.1	Gemeente Zuidplas t.b.v. Ecologische Verbinding Zuidplas			200.000		200.000
5.1	Stichting Zuid-Hollands landschap t.b.v. Kwaliteitsimpuls Boerenerven				275.000	275.000
5.1	Stichting Zuid-Hollands landschap t.b.v. Icoonsoorten voor een biodivers landschap				1.000.000	1.000.000
5.1	Staatsbosbeheer t.b.v. Vitalisering Bos en Nieuw Bos Bentwoud				50.000	50.000
5.1	Stichting Natuurcollectief Zuid-Holland t.b.v. Natuur en Landschapsbeheer ZH 2016				292.153	292.153
5.1	Staatsbosbeheer t.b.v. Natuur en landschapsbeheer 2016				2.676.750	2.676.750
5.1	Stichting Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard t.b.v. Natuur en Landschapsbeheer ZH 2016				4.069	4.069
5.1	Coöperatieve Unie van Bosgroepen U.A. t.b.v. Natuur en Landschapsbeheer ZH 2016				343.419	343.419
5.1	Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland t.b.v. Natuur en landschapsbeheer ZH 2016				2.285.042	2.285.042
5.1	Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Natuur en landschapsbeheer ZH 2016				1.497.864	1.497.864
5.1	Stichting The Green Village t.b.v. Programmaplan Natuurbuurt				400.000	400.000
5.2	Gemeente Midden-Delfland t.b.v. KPI-project melkveehouderij Midden-Delfland	288.000				
5.2	Stichting Fieldlab Groene Hart t.b.v. Fieldlab Groene Hart	650.000				
5.2	Federatie Agricycling NL B.V. t.b.v. Project Circulariteit begint bij de bodem			650.000		650.000
5.2	Boerenverstand B.V. t.b.v. Proeftuin duurzame en innovatieve kringlooplandbouw			1.370.000		1.370.000
5.2	LTO Noord t.b.v. Koolstofboeren ZW Delta			310.000		310.000
5.2	LTO Noord t.b.v. Landbouwaanpak Groene Hart Noord				500.000	500.000
5.3	Wageningen Food and Biobased Research t.b.v. PFAS	75.000				
5.3	Glastuinbouw Nederland t.b.v. het project Watercoaches	845.000				

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
5.3	Stichting Greenport Regio Boskoop t.b.v. het project Participatieve monitoring Boskoop	300.000				
5.3	Stichting Greenport Regio Boskoop t.b.v. het project Onderzoek zuivering fosfaat Boskoop	287.000				
5.3	Stichting Greenport Duin en Bollenstreek t.b.v. het project Certificering bollenteelt	400.000				
5.3	Waterschap Hollandse Delta (WSHD) t.b.v. het project Emissiecoaches gewasbeschermingsmiddelen	165.000				
5.3	LTO Noord t.b.v. het project Bodem als Basis Midden-Delfland, Alblasserwaard en Hollandse Delta	230.000				
5.3	Stichting Versnellers Sierteelt t.b.v. Weerbaar Telen				325.000	325.000
5.3	Hoogheemraadschap Delfland t.b.v. Realisatie Natte Ecologische Zones in gemeente Westland				1.041.000	1.041.000
Totaal		10.901.477	1.100.000	8.087.861	10.690.297	19.878.158

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Stichting Zuid-Hollands landschap t.b.v. Kwaliteitsimpuls Boerenerven voor een bedrag van € 275.000 (beleidsdoel 5-1)

Op 6 november 2024 heeft het Rijk, via het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), een tweede tranche aangekondigd voor gebiedsinvesteringen in de aanlandregio's van windparken op zee. Voor de gebiedsinvesteringen konden projecten worden ingediend gericht op het versterken van de leefkwaliteit in de omgeving van de aanlandlocaties. Voor de Maasvlakte-regio was een budget van € 49 miljoen beschikbaar. In 2025 startte de provincie Zuid-Holland samen met het Erfgoedhuis Zuid-Holland en het Zuid-Hollands Landschap een project om eigenaren van boerenerven te helpen hun erf te beheren en behouden. Een zogenaamde "boerenervenconsulent" fungeert hierbij als aanspreekpunt. Voortbordurend op de bovenstaande heeft stichting Zuid-Hollands Landschap nu het project Kwaliteitsimpuls boerenerven opgesteld ter indiening voor de gebiedsinvesteringsgelden. Dit project biedt kansen op uitbreiding en verdieping voor behoud en herstel van boerenerven in de gemeenten die deel uitmaken van de "regio Maasvlakte": Rotterdam, Voorne aan Zee, Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Nissewaard en Albrandswaard. De gevraagde projectinvestering maakt het mogelijk om de inzet in de regio Maasvlakte te vergroten. Daardoor bereiken we meer eigenaren, gemeenten en erfgoedinstanties. Zo levert het een concrete bijdrage aan het herstel van boerenerven in de regio. Dit draagt bij aan het versterken van de biodiversiteit en de cultuurhistorische waarden. Daarnaast draagt het project bij aan een veerkrachtig, herkenbaar landschap waarin erfgoed, natuur en samenleving elkaar versterken. De gemeente Rotterdam is de penvoerder van deze specifieke uitkering. De gemeente Rotterdam betaalt de middelen door aan PZH. De provincie Zuid Holland doet als gebiedsregisseur de contacten met de gebiedspartners en verstrekt via het instrumentarium, dat het tot de haar beschikking heeft, de middelen aan de partners.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie.

De dekking voor de subsidie wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur.

Maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Nieuwe natuur realiseren . Dit draagt bij aan versterken van het leefgebied van iconsoorten, waardoor ook buiten natuurgebieden plant- en diersoorten kunnen gedijen en een wordt bijgedragen aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor mens, plant en dier. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Begrotingssubsidie lijkt juiste instrument. Het betreft Rijksgeld dat op initiatief van ZHL is aangevraagd. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 275.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Zuid-Hollands landschap t.b.v. Iconsoorten voor een biodivers landschap voor een bedrag van € 1.000.000 (beleidsdoel 5-1)

Op 6 november 2024 heeft het Rijk, via het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), een tweede tranche aangekondigd voor gebiedsinvesteringen in de aanlandregio's van windparken op zee. Voor de gebiedsinvesteringen konden projecten worden ingediend gericht op het versterken van de leef kwaliteit in de omgeving van de aanlandlocaties. Voor de Maasvlakte-regio is een budget van € 49 miljoen beschikbaar. Stichting Zuid-Hollands Landschap heeft een projectplan opgesteld waarmee ze het leefgebied van iconsoorten in deze regio willen versterken. Dit project richt zich daarmee op het verbeteren van de biodiversiteit in de regio Maasvlakte aan de hand van acht provinciale ambassadeursoorten: argusvlinder, dotterbloem, egel, glassnijder, huismus, merel, steenuil en weidehommel. De gemeente Rotterdam is de penvoerder van deze specifieke uitkering. De gemeente Rotterdam betaalt de middelen door aan PZH. De provincie Zuid Holland doet als gebiedsregisseur de contacten met de gebiedspartners en verstrekt via het instrumentarium, dat het tot de haar beschikking heeft, de middelen aan de partners.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie.

De dekking voor de subsidie wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Nieuwe natuur realiseren . Dit draagt bij aan versterken van het leefgebied van iconsoorten, waardoor ook buiten natuurgebieden plant- en diersoorten kunnen gedijen en een wordt bijgedragen aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor mens, plant en dier. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Begrotingssubsidie lijkt juiste instrument. Het betreft Rijksgeld dat op initiatief van ZHL is aangevraagd. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Staatsbosbeheer t.b.v. Vitalisering Bos en Nieuw Bos Bentwoud voor een bedrag van € 50.000 (beleidsdoel 5-1)

Het circa 800 ha bos in het Bentwoud is aangeplant vanaf 2000 tot en met 2016 en is daarmee het grootste aaneengesloten bosgebied van de provincie Zuid-Holland. Vanuit het reeds vastgestelde Uitvoeringsprogramma voor het Bentwoud is het project 'Vitalisering Bos en Nieuw Bos' als een van de prioritaire projecten opgenomen, dat vooral bestaat uit de maatregel 'aanplant'. Aanplant van circa 36 ha. Deze valt in twee sub maatregelen uiteen:

- Aanplant nieuw bos: circa 15 ha aanplant van nieuw bos, in lijn met eerdere afspraken, o.a. behoud van openheid en afwisseling in het landschap. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het realiseren van ambities rondom nieuw bos in Nederland en de provincie.
- Doorplanten bestaande bosvakken: doorplanten van 60% van de bestaande bosvakken uit de 'biostatische fase I en II' van het plan Buiting, circa 21ha. Hiermee worden een aantal knelpunten uit de eerder genoemde aanlegperiode aangepakt, zoals grondroering ten bate van betere afwatering en andere plantsoorten die beter passen bij het gebied.

Totaal projectbedrag € 327.600. Aanplant: € 252.000, gebaseerd op 36 ha en een begroting van € 7000 / ha. Het maximum bedrag van de bandbreedte lijkt realistisch, gezien de inspanning tbv lokale bodemvoorbereiding. Er

wordt gerekend met 30% begeleidingsuren voor de voorbereiding van de werkzaamheden. Er wordt hier dus maar een deel van het project bekostigd $(50.000 / 327.600) = 15,26\%$ van 36 ha = ongeveer 5,5 ha wat hiermee wordt gedekt aan kosten.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie.

De dekking wordt gevonden in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur. Opdracht Versterken Natuur en Landschapswaarden.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Nieuwe natuur realiseren . Dit draagt bij aan het revitaliseren en versterken van het bos in recreatiegebied Bentwoud.

Met deze maatregelen beogen partijen bij te dragen aan meerdere doelen:

- Vastlegging van CO₂, naar verwachting gemiddeld 179 ton CO₂/jr, op basis van kengetallen
- Versterken van de biodiversiteit in het gebied: het gebied is Provinciaal Bijenlandschap, met een zeer hoge biodiversiteit. Het Bentwoud is belangrijk als onderdeel tussen natuurgebieden en is ook een waardevol ontwikkelend natuurgebied in zichzelf
- een aantrekkelijk recreatiegebied voor ontspanning en beleving (cruciaal voor de Randstad), maar ook verkoeling i.v.m. hittestress
- Ja, er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Een projectsubsidie / begrotingssubsidie lijkt hier de passende methode. Het is een eenmalige bijdrage aan een specifieke partij.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 50.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Natuurcollectief Zuid-Holland t.b.v. Natuur en Landschapsbeheer ZH 2016 voor een bedrag van € 292.152,85 (beleidsdoel 5-1)

De Provincie Zuid-Holland faciliteert natuurbeheer door eigenaren van natuurgebieden subsidie te verlenen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. De bedragen die voor verschillende typen natuur per hectare worden vergoed, zijn gebaseerd op landelijk berekende standaardkostprijzen. Het subsidietarief is 84% van de standaardkostprijs. Deze standaardkostprijzen zijn in 2025 geëvalueerd en uit die evaluatie is gekomen dat deze aanzienlijk hoger liggen dan voor de evaluatie. Gevolg hiervan is dat de subsidietarieven per hectare in lopende subsidiebeschikkingen lager zijn dan wat er nodig is voor het natuurbeheer. Natuurbeheerders moeten daarom keuzen maken in het natuurbeheer met mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurkwaliteit. Daarnaast ontstaan er hierdoor financiële problemen bij natuurbeheerders wanneer zij desondanks op het hogere niveau beheer uitvoeren. Met het Rijk wordt door de provincies overlegd hoe dit probleem opgelost kan worden. In het regeerakkoord naar aanleiding van recente landelijke verkiezingen is het verlenen van structurele en voldoende hoge vergoedingen voor natuurbeheer genoemd. Dit zal in komende jaren naar verwachting zijn beslag krijgen in afspraken tussen Rijk en provincies. De Provincie Zuid-Holland wil de natuurbeheerders de mogelijkheid te geven om in 2026 al een extra impuls in het natuurbeheer te kunnen laten uitvoeren. Daarom kunnen de partijen die al subsidie ontvangen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het verschil tussen de subsidietarieven in de originele beschikking en de tarieven zoals die zouden luiden op basis van de geëvalueerde standaard kostprijzen, als subsidie aanvragen. Het betreft hiervoor een zestal uniforme begrotingssubsidies welke als één geheel behandeld moeten worden. Voor Natuurcollectief Zuid-Holland komt dit neer op € 292.152,85 voor 2026. Daarnaast is in het IPO-bestuur besloten om een eerder geconstateerd tekort in de bijdrage die natuurbeheerders kunnen ontvangen via dezelfde regeling voor de monitoring van het natuurbeheer, te repareren. Voor Natuurcollectief Zuid-Holland betekent dit een bedrag van € 0 omdat zij niet zelf de monitoring uitvoeren. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking voor de subsidie wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur. De middelen voor de provinciale financiering ontvangt de provincie vanuit het Natuurpact.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten. Dit draagt bij aan kwalitatief natuurbeheer.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteit.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 292.152,85 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Staatsbosbeheer t.b.v. Natuur en landschapsbeheer 2016 voor een bedrag van € 2.676.750,31 (beleidsdoel 5-1)

De Provincie Zuid-Holland faciliteert natuurbeheer door eigenaren van natuurgebieden subsidie te verlenen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. De bedragen die voor verschillende typen natuur per hectare worden vergoed, zijn gebaseerd op landelijk berekende standaardkostprijzen. Het subsidietarief is 84% van de standaardkostprijs. Deze standaardkostprijzen zijn in 2025 geëvalueerd en uit die evaluatie is gekomen dat deze aanzienlijk hoger liggen dan voor de evaluatie. Gevolg hiervan is dat de subsidietarieven per hectare in lopende subsidiebeschikkingen lager zijn dan wat er nodig is voor het natuurbeheer. Natuurbeheerders moeten daarom keuzen maken in het natuurbeheer met mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurkwaliteit. Daarnaast ontstaan er hierdoor financiële problemen bij natuurbeheerders wanneer zij desondanks op het hogere niveau beheer uitvoeren. Met het Rijk wordt door de provincies overlegd hoe dit probleem opgelost kan worden. In het regeerakkoord naar aanleiding van recente landelijke verkiezingen is het verlenen van structurele en voldoende hoge vergoedingen voor natuurbeheer genoemd. Dit zal in komende jaren naar verwachting zijn beslag krijgen in afspraken tussen Rijk en provincies. De Provincie Zuid-Holland wil de natuurbeheerders de mogelijkheid te geven om in 2026 al een extra impuls in het natuurbeheer te kunnen laten uitvoeren. Daarom kunnen de partijen die al subsidie ontvangen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het verschil tussen de subsidietarieven in de originele beschikking en de tarieven zoals die zouden luiden op basis van de geëvalueerde standaard kostprijzen, als subsidie aanvragen. Het betreft hiervoor een zestal uniforme begrotingssubsidies welke als één geheel behandeld moeten worden. Voor Staatsbosbeheer komt dit neer op € 2.676.750,31 voor 2026. Daarnaast is in het IPO-bestuur besloten om een eerder geconstateerd tekort in de bijdrage die natuurbeheerders kunnen ontvangen via dezelfde regeling voor de monitoring van het natuurbeheer, te repareren. Voor Staatsbosbeheer betekent dit een bedrag van €0. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking wordt gevonden in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur. De middelen voor de provinciale financiering ontvangt de provincie vanuit het Natuurpact.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten. Dit draagt bij aan kwalitatief natuurbeheer.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteit.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 2.676.750,31 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard t.b.v. Natuur en Landschapsbeheer ZH 2016 voor een bedrag van € 4.069 (beleidsdoel 5-1)

De Provincie Zuid-Holland faciliteert natuurbeheer door eigenaren van natuurgebieden subsidie te verlenen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. De bedragen die voor verschillende typen natuur per hectare worden vergoed, zijn gebaseerd op landelijk berekende standaardkostprijzen. Het subsidietarief is 84% van de standaardkostprijs. Deze standaardkostprijzen zijn in 2025 geëvalueerd en uit die evaluatie is gekomen dat deze aanzienlijk hoger liggen dan voor de evaluatie. Gevolg hiervan is dat de subsidietarieven per hectare in lopende subsidiebeschikkingen lager zijn dan wat er nodig is voor het

natuurbeheer. Natuurbeheerders moeten daarom keuzen maken in het natuurbeheer met mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurkwaliteit. Daarnaast ontstaan er hierdoor financiële problemen bij natuurbeheerders wanneer zij desondanks op het hogere niveau beheer uitvoeren. Met het Rijk wordt door de provincies overlegd hoe dit probleem opgelost kan worden. In het regeerakkoord naar aanleiding van recente landelijke verkiezingen is het verlenen van structurele en voldoende hoge vergoedingen voor natuurbeheer genoemd. Dit zal in komende jaren naar verwachting zijn beslag krijgen in afspraken tussen Rijk en provincies. De Provincie Zuid-Holland wil de natuurbeheerders de mogelijkheid te geven om in 2026 al een extra impuls in het natuurbeheer te kunnen laten uitvoeren. Daarom kunnen de partijen die al subsidie ontvangen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het verschil tussen de subsidietafrenten in de originele beschikking en de tarieven zoals die zouden luiden op basis van de geëvalueerde standaard kostprijzen, als subsidie aanvragen. Het betreft hiervoor een zestal uniforme begrotingssubsidies welke als één geheel behandeld moeten worden. Voor Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard komt dit neer op € 4.068,53 voor 2026. Daarnaast is in het IPO-bestuur besloten om een eerder geconstateerd tekort in de bijdrage die natuurbeheerders kunnen ontvangen via dezelfde regeling voor de monitoring van het natuurbeheer, te repareren. Voor Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard betekent dit een bedrag van € 0 omdat zij per 2026 voor het eerst subsidie aanvragen en de bijdrage voor monitoring in 2026 voor nieuwe subsidieaanvragen al op het juiste niveau is. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur. De middelen voor de provinciale financiering ontvangt de provincie vanuit het Natuurpact. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten. Dit draagt bij aan kwalitatief natuurbeheer. Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteit. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 4.068,53 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Coöperatieve Unie van Bosgroepen U.A. t.b.v. Natuur en Landschapsbeheer ZH 2016 voor een bedrag van € 343.418,61 (beleidsdoel 5-1)

De Provincie Zuid-Holland faciliteert natuurbeheer door eigenaren van natuurgebieden subsidie te verlenen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. De bedragen die voor verschillende typen natuur per hectare worden vergoed, zijn gebaseerd op landelijk berekende standaardkostprijzen. Het subsidietarief is 84% van de standaardkostprijs. Deze standaardkostprijzen zijn in 2025 geëvalueerd en uit die evaluatie is gekomen dat deze aanzienlijk hoger liggen dan voor de evaluatie. Gevolg hiervan is dat de subsidietafrenten per hectare in lopende subsidiebeschikkingen lager zijn dan wat er nodig is voor het natuurbeheer. Natuurbeheerders moeten daarom keuzen maken in het natuurbeheer met mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurkwaliteit. Daarnaast ontstaan er hierdoor financiële problemen bij natuurbeheerders wanneer zij desondanks op het hogere niveau beheer uitvoeren. Met het Rijk wordt door de provincies overlegd hoe dit probleem opgelost kan worden. In het regeerakkoord naar aanleiding van recente landelijke verkiezingen is het verlenen van structurele en voldoende hoge vergoedingen voor natuurbeheer genoemd. Dit zal in komende jaren naar verwachting zijn beslag krijgen in afspraken tussen Rijk en provincies. De Provincie Zuid-Holland wil de natuurbeheerders de mogelijkheid te geven om in 2026 al een extra impuls in het natuurbeheer te kunnen laten uitvoeren. Daarom kunnen de partijen die al subsidie ontvangen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het verschil tussen de subsidietafrenten in de originele beschikking en de tarieven zoals die zouden luiden op basis van de geëvalueerde standaard kostprijzen, als subsidie aanvragen. Het betreft hiervoor een zestal uniforme begrotingssubsidies welke als één geheel behandeld moeten worden. Voor Coöperatieve Unie van Bosgroepen U.A. komt dit neer op € 329.351,51 voor 2026. Daarnaast is in het IPO-bestuur besloten om een eerder geconstateerd tekort in de bijdrage die natuurbeheerders kunnen ontvangen via

dezelfde regeling voor de monitoring van het natuurbeheer, te repareren. Voor Coöperatieve Unie van Bosgroepen U.A. betekent dit een bedrag van €14.067,10. In totaal gaat het om € 343.418,61. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur. De middelen voor de provinciale financiering ontvangt de provincie vanuit het Natuurpact.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten. Dit draagt bij aan kwalitatief natuurbeheer.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteit.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 343.418,61 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland t.b.v. Natuur en landschapsbeheer ZH 2016 voor een bedrag van € 2.285.041,50 (beleidsdoel 5-1)

De Provincie Zuid-Holland faciliteert natuurbeheer door eigenaren van natuurgebieden subsidie te verlenen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. De bedragen die voor verschillende typen natuur per hectare worden vergoed, zijn gebaseerd op landelijk berekende standaardkostprijzen. Het subsidietarief is 84% van de standaardkostprijs. Deze standaardkostprijzen zijn in 2025 geëvalueerd en uit die evaluatie is gekomen dat deze aanzienlijk hoger liggen dan voor de evaluatie. Gevolg hiervan is dat de subsidiertarieven per hectare in lopende subsidiebeschikkingen lager zijn dan wat er nodig is voor het natuurbeheer. Natuurbeheerders moeten daarom keuzen maken in het natuurbeheer met mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurkwaliteit. Daarnaast ontstaan er hierdoor financiële problemen bij natuurbeheerders wanneer zij desondanks op het hogere niveau beheer uitvoeren. Met het Rijk wordt door de provincies overlegd hoe dit probleem opgelost kan worden. In het regeerakkoord naar aanleiding van recente landelijke verkiezingen is het verlenen van structurele en voldoende hoge vergoedingen voor natuurbeheer genoemd. Dit zal in komende jaren naar verwachting zijn beslag krijgen in afspraken tussen Rijk en provincies. De Provincie Zuid-Holland wil de natuurbeheerders de mogelijkheid geven om in 2026 al een extra impuls in het natuurbeheer te kunnen laten uitvoeren. Daarom kunnen de partijen die al subsidie ontvangen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het verschil tussen de subsidiertarieven in de originele beschikking en de tarieven zoals die zouden luiden op basis van de geëvalueerde standaard kostprijzen, als subsidie aanvragen. Het betreft hiervoor een zestal uniforme begrotingssubsidies welke als één geheel behandeld moeten worden. Voor Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland komt dit neer op € 2.042.608,66 voor 2026. Daarnaast is in het IPO-bestuur besloten om een eerder geconstateerd tekort in de bijdrage die natuurbeheerders kunnen ontvangen via dezelfde regeling voor de monitoring van het natuurbeheer, te repareren. Voor Behoud van Natuurmonumenten in Nederland betekent dit een bedrag van € 242.432,84.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking van de subsidie wordt gevonden in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur. De middelen voor de provinciale financiering ontvangt de provincie vanuit het Natuurpact.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten. Dit draagt bij aan kwalitatief natuurbeheer.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteit.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 2.285.041,50 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Natuur en landschapsbeheer ZH 2016 voor een bedrag van € 1.497.864,47 (beleidsdoel 5-1)

De Provincie Zuid-Holland faciliteert natuurbeheer door eigenaren van natuurgebieden subsidie te verlenen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016. De bedragen die voor verschillende typen natuur per hectare worden vergoed, zijn gebaseerd op landelijk berekende standaardkostprijzen. Het subsidietarief is 84% van de standaardkostprijs. Deze standaardkostprijzen zijn in 2025 geëvalueerd en uit die evaluatie is gekomen dat deze aanzienlijk hoger liggen dan voor de evaluatie. Gevolg hiervan is dat de subsidietarieven per hectare in lopende subsidiebeschikkingen lager zijn dan wat er nodig is voor het natuurbeheer. Natuurbeheerders moeten daarom keuzen maken in het natuurbeheer met mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurkwaliteit. Daarnaast ontstaan er hierdoor financiële problemen bij natuurbeheerders wanneer zij desondanks op het hogere niveau beheer uitvoeren. Met het Rijk wordt door de provincies overlegd hoe dit probleem opgelost kan worden. In het regeerakkoord naar aanleiding van recente landelijke verkiezingen is het verlenen van structurele en voldoende hoge vergoedingen voor natuurbeheer genoemd. Dit zal in komende jaren naar verwachting zijn beslag krijgen in afspraken tussen Rijk en provincies. De Provincie Zuid-Holland wil de natuurbeheerders de mogelijkheid te geven om in 2026 al een extra impuls in het natuurbeheer te kunnen laten uitvoeren. Daarom kunnen de partijen die al subsidie ontvangen via de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 het verschil tussen de subsidietarieven in de originele beschikking en de tarieven zoals die zouden luiden op basis van de geëvalueerde standaard kostprijzen, als subsidie aanvragen. Het betreft hiervoor een zestal uniforme begrotingssubsidies welke als één geheel behandeld moeten worden. Voor Stichting "Het Zuid-Hollands Landschap" komt dit neer op € 1.360.475,00 voor 2026. Daarnaast is in het IPO-bestuur besloten om een eerder geconstateerd tekort in de bijdrage die natuurbeheerders kunnen ontvangen via dezelfde regeling voor de monitoring van het natuurbeheer, te repareren. Voor Stichting "Het Zuid-Hollands Landschap" betekent dit een bedrag van € 137.389,47.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking van de subsidie wordt gevonden in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur. De middelen voor de provinciale financiering ontvangt de provincie vanuit het Natuurpact. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten. Dit draagt bij aan kwalitatief natuurbeheer.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteit.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.497.864,47 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting The Green Village t.b.v. Programmaplan Natuurbuurt voor een bedrag van € 400.000 (beleidsdoel 5-1)

De natuur staat onder druk, ook buiten de natuurgebieden. Daarom heeft GS vastgesteld (dd 02-07-2024) dat er in 2050 in de Provincie Zuid-Holland volledig natuurinclusief gewerkt moet worden. Om oplossingen hiervoor voor de fysieke leefomgeving te ontwikkelen, en toetsen op effectiviteit, is een innovatieprogramma en proeftuin nodig waar innovatieve en opschaalbare oplossingen voor natuurinclusiviteit wetenschappelijk getest worden op effectiviteit en toepasbaarheid in de gebouwde omgeving. Via het programmaplan Natuurbuurt wordt gedurende vier jaar een veilige, gecontroleerde en realistische testomgeving in de open lucht benut voor onderzoek hiernaar. In deze omgeving kunnen bouwbedrijven, projectontwikkelaars, (plan)ontwerpers, ecologen, startups, mkb-bedrijven en onderzoekers hun natuurinclusieve innovatieve oplossingen onder realistische omstandigheden ontwikkelen en testen.

De meerjarige looptijd is essentieel omdat de onderzoeksfocus ligt op effecten op de natuur, op de biodiversiteit. Daarvoor is meerjarige continuïteit in metingen, door alle seizoenen heen, van belang. De proeftuin biedt ruimte aan wetenschappelijke onderzoekers, studenten en bedrijven om verschillende innovaties te testen, biodiversiteitswinst te monitoren en deze binnen een realistische woon- of werkomgeving te implementeren. Zo

faciliteert het programma de totstandkoming van een palet aan innovaties en effectieve oplossingen die bijdragen aan de natuurinclusieve beleidsdoelen van de Provincie Zuid-Holland. De opgedane kennis en geleerde lessen worden actief gedeeld met relevante stakeholders zoals gemeenten, projectontwikkelaars, woningcorporaties, architecten en ecologen. Hierdoor zijn effectieve natuurinclusieve maatregelen straks breed bekend en kunnen breed worden toegepast.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking voor de subsidie wordt gevonden in doel 5.1 Gezonde Natuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-3 Natuurinclusieve transitie. Dit draagt bij aan:

1. Het vergroten van het palet aan innovaties en oplossingen voor natuurherstel en bevordering in de gebouwde omgeving, die toepasbaar, effectief, betaalbaar en schaalbaar zijn;
2. Kostenefficiëntie door het benutten van een bestaande bewezen wetenschappelijke testmethodiek in een gecontroleerde en realistische fysieke experimenteeromgeving in de openlucht, waar bestaande en nieuwe natuurinclusieve innovaties getest kunnen worden. Hierdoor hoeft niet eerst een methodiek en testomgeving ontwikkeld te worden;
3. Het concretiseren van provinciaal beleid naar handelingsperspectieven voor medeoverheden en private partijen (o.a. projectontwikkelaars, bouwbedrijven en woningbouwcorporaties) door de onderzoeksresultaten en geleerde lessen op het gebied van o.a. monitoring en bewijslast, proactief te delen en te bespreken.

Er zijn geen alternatieven overwogen vanwege het karakter van het onderzoeksprogramma en de benodigheden die hiervoor aanwezig zijn bij The Green Village. Financiering via een projectsubsidie is de meest passende vorm, omdat dit de benodigde meerjarige stabiliteit en continuïteit biedt en dit de beste testomgeving vormt om de gewenste resultaten te verkrijgen, zo bleek ook uit eerdere ervaringen van de opgave Klimaatadaptatie.

The Green Village zoekt voor het programma Natuurbuurt actief additionele middelen bij derden. De projectsubsidie van Provincie Zuid-Holland vormt de basisinfrastructuur van het innovatieprogramma.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 400.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan LTO Noord t.b.v. Landbouwaanpak Groene Hart Noord voor een bedrag van € 500.000 (beleidsdoel 5-2)

Dit project draagt sterk bij aan onze ambitie 'Toekomstbestendige landbouw', door met de sector een proces in te gaan waarin we gezamenlijk werken aan veerkrachtigheid en aanpassingsvermogen van de sector en tegelijkertijd daadwerkelijk op de bedrijven en in de polders toe te werken naar maatregelen die bijdragen aan natuur-, water- en klimaatdoelen. Het project past onder maatregel 2 'Versterken van economisch duurzame en vitale landbouwbedrijven'. In het project wordt hier op drie niveaus aan gewerkt:

- Bedrijfsniveau: activeringsprogramma voor het hele deelgebied op bedrijfsniveau, met als resultaat energie, vertrouwen, samenwerking én doelbereik.
- Polderniveau: gericht op gebiedsofferte, met doorkijk naar bedrijfs-/deelgebiedsniveau. Resultaat is concrete offerte, dus pakket van maatregelen en benodigde instrumenten en middelen waarmee doelbereik kwantitatief en kwalitatief wordt ingevuld in reducties in kg, % en afhankelijk van het doel in de betreffende eenheid én toekomstperspectief voor economisch volhoudbare landbouw.
- Gebiedsniveau: het creëren van randvoorwaarden en benodigde instrumentarium

Onze voorkeur is om dit project door LTO Noord uit te laten voeren. Ten eerste, omdat LTO Noord draagvlak heeft in het gebied. Ten tweede, omdat LTO Noord ruime ervaring heeft met het aanvragen van subsidies en projecten. Ten derde, omdat het bij kan dragen aan een positieve relatie tussen PZH en LTO Noord. Ten vierde, omdat LTO Noord in de eerste verkenning heeft laten zien dat zij het speelveld overzien en een effectieve route zien naar beweging en doelbereik. LTO Noord heeft aangegeven over het algemeen terughoudend te zijn in dit soort projecten uitvoeren, maar dat ze voor dit project graag een uitzondering maken, omdat het voor hen ook belangrijk is voor het ontwikkelen van hun rol in de gebiedsprocessen. Belangrijk om afspraken te maken over

rolduidelijkheid LTO (projectleider i.p.v. belangenbehartiger), dit is al kort besproken en wordt begrepen door LTO. Omdat er meer agrarische partijen in Groene Hart Noord zijn die plannen en ideeën hebben, geven we als voorwaarde aan LTO Noord mee dat zij als zij deze subsidie krijgen deze verschillende partijen en initiatieven moeten verbinden.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie.

Dekking van de subsidie vindt plaats onder beleidsdoel 5.2 Transitie landbouw.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-1 Toekomstbestendige en natuurinclusieve landbouw. Dit project draagt bij aan de integratie van Programma Landelijk Gebied-doelen op stikstof, klimaat, water en natuur op bedrijfs- en polderniveau, terwijl het tegelijk de positie van de landbouw als drager van gebiedsontwikkeling versterkt. De aanpak borgt zowel de kwantitatieve bijdrage aan emissie- en kwaliteitsdoelen als de kwalitatieve versterking van kennis, samenwerking en uitvoeringskracht in het Groene Hart Noord.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteiten.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 500.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Versnellers Sierteelt t.b.v. Weerbaar Telen voor een bedrag van € 325.000 (beleidsdoel 5-3)

Dit project beoogt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de Glastuinbouwsector terug te dringen door te werken aan een 100% groene teelt: gewassen die met biologische of technologische oplossingen worden beschermd. Binnen dit project gaan telers aan de slag met deze vernieuwende technieken en delen de opgedane kennis ook met anderen uit de sector zodat de kennis en technieken breed inzetbaar worden. Uiteindelijk draagt dit bij aan verbeterde waterkwaliteit, en dat draagt op zijn beurt bij aan het behalen van onze wettelijke opgave binnen de Kader Richtlijn Water. Stichting Sierteelt Versnellers is de (enige) netwerkorganisatie voor koplopers uit de sierteelt. Zij werken niet alleen aan de transitie naar weerbaar telen door beetje bij beetje alle productgroepen met groene en technologische oplossingen te beschermen, maar ook door alle opgedane kennis te delen met alle geïnteresseerden: zo wordt er meer impact gemaakt. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. Dekking van de subsidie vindt plaats onder beleidsdoel 5.3 Leven met water.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-3-2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Dit draagt bij aan verbeterde waterkwaliteit in en rond het Glastuinbouw-gebied.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteiten en opgaven.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 325.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Hoogheemraadschap Delfland t.b.v. Realisatie Natte Ecologische Zones in gemeente Westland voor een bedrag van € 1.041.000 (beleidsdoel 5-3)

Landelijke opgave voor de Kader Richtlijn Water (KRW) periode 2022-2027, inspanningsplicht: Om de waterkwaliteit in gemeente te Westland te verbeteren, zijn er mogelijkheden geïdentificeerd in de watergangen in het Westland. HH Delfland zal daar Natte Ecologische Zones (NEZ) realiseren of beschermen. NEZ bevorderen de waterkwaliteit en dragen zo bij aan de versterking van de biodiversiteit (Groenblauwe Dooradering -GBDA). Uitvoering gepland in 2026/2028. Het project treft watergangen die in beheer zijn van HH Delfland, bij wie dan ook een verplichting ligt voor het behalen van de KRW. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de

begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. Deze subsidie is opgenomen in de Investeringsagenda, waarvan € 40 miljoen is vastgesteld voor het Landelijk Gebied. Dekking van de subsidie vindt plaats onder beleidsdoel 5.3 Leven met water.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-3-2 Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Het project draagt direct bij aan verbeterde waterkwaliteit en aan verbetering van natuur (hier is dus sprake van een mooie koppelkans). Gezonde natuur betreft ook waternatuur, en een goede waterkwaliteit is hiervoor van fundamenteel belang.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende activiteiten en opgaven. Delfland is eigenaar van de watergangen. Om die reden is zij de juiste organisatie voor de uitvoering van dit project.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.041.000 en deze op te nemen in de begroting.

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidieregeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Najaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
5.1	1.6.21	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap 2013 (SKNL)	21.716.857		28.715.139			28.715.139
5.1	1.6.68	Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016	4.950.000		77.850.000			77.850.000
5.1	1.6.119	Subsidieregeling natuurmaatregelen Zuid-Holland 2023-2025	10.943.500					
5.1	1.6.135	Subsidieregeling uitvoeringsprogramma Natuur Zuid-Holland 2026 (SNZH)			11.483.139			11.483.139
5.1	1.6.132	Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties Zuid-Holland			12.691.666			12.691.666
5.1	1.6.134	Subsidieregeling wildopvangcentra Zuid-Holland 2026			1.000.000			1.000.000
5.1 en 5.2	1.6.126	Subsidieregeling landbouw Zuid-Holland	3.625.000		210.000			210.000
5.1, 5.2 en 7.3	1.6.76	Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	42.279.595		32.741.851			32.741.851
<i>Subsidieregelingen met een meerjarig subsidieplafond</i>								
5.2	1.6.121	Regeling Europese landbouw subsidies Zuid-Holland	42.493.626		2.506.374			45.000.000
Totaal			120.008.578	0	167.198.169	0	0	209.691.795

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
6.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. versnellingstafel samenwerkende regio's Alblasserwaard, Drechtsteden, Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee	102.582				
6.1	Gemeente Nissewaard t.b.v. versnellingstafel Wonen regio Rotterdam	146.748				
6.1	Gemeente Zoetermeer t.b.v. versnellingstafel wonen Haaglanden	135.046				
6.1	Regio Midden Holland t.b.v. versnellingstafel Wonen	101.992				
6.1	Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland t.b.v. versnellingstafel Wonen	113.632				
6.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. Maasterras	3.132.000				
Totaal		3.732.000	0	0	0	0

Toelichting

Er vonden geen bijstellingen plaats.

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
6.1	1.6.123	Subsidieregeling wonen Zuid-Holland	26.865.2000		34.740.000		34.740.000
Totaal			26.865.000	0	34.740.000	0	34.740.000

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
7.1	Jong Leren Eten t.b.v. Programma Voedseleductie			125.000		125.000
7.2	Gemeente Dordrecht t.b.v. recreatiebeheer Nieuwe Dordtse Biesbosch	67.000	67.000			67.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
7.2	Gemeente Dordrecht als rechtsopvolger van Parkschap Nationaal Park De Biesbosch	448.704				
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbeplass en Groene Keizer	347.340				
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied	440.568				
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied	146.935				
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied	2.216.507				
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.185.808				
7.2	Voet en fietsveren gemeente Kaag en Braassem, gemeente Krimpenerwaard en gemeente Ridderkerk	71.553	69.000	3.912		72.912
7.2	Jeugdfonds Sport en Cultuur t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst tussen PZH en Jeugdfonds in het kader van sport en Bewegen	100.000				
7.2	Vereniging IVN Zuid-Holland t.b.v. Programma Mens en Natuur	867.091				
7.2	Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Programma De Groene Motor	1.267.765				
7.2	Fonds gehandicapten sport t.b.v. Sportactiviteiten voor mensen met een beperking	90.000				
7.2	Team Sportservice t.b.v. Versterking sport- en beweegaanbod in de openbare ruimte	270.000				
7.2	Gemeente Papendrecht t.b.v. regionale aanpak aangepast sporten	150.000				
7.2	Gemeente Rotterdam t.b.v. Groene Halte - metrohalte Romeynshof	15.000				
7.2	Gemeente Vlaardingen t.b.v. Groene Halte Vlaardingen – van Dillenburgsingel	15.000				
7.2	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. Groene Halte Rhoon	15.000				
7.2	KIMO Nederland en België t.b.v. Landelijke kustdagen			10.000		10.000
7.2	Stichting de Noordzee t.b.v. Boskalis Beach Cleanup Tour			10.000		10.000
7.2	Stichting Sporthelden op School t.b.v. sportief en recreatief bewegen onder jeugd			40.000		40.000
7.2	Stichting Zwem Stimulering t.b.v. Veilig in Zee 2026-2029				280.000	280.000
7.2	Stichting Koninklijke Nederlandse Reddings Maatschappij t.b.v. Ga goed voorbereid het water op				160.000	160.000
7.2	Stichting JOGG t.b.v. Beweegbrigade 2.0				270.000	270.000
7.3	Gemeente Zuidplas t.b.v. project Restveen	362.500				

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
7.3	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project Boeren bij Hoogwater	513.275				
7.3	VP delta t.b.v. innovatieprogramma	400.000				
7.3	LTO Noord t.b.v. het project Zoet Water op de kop van Goeree	182.225				
7.3	Provincie Utrecht t.b.v. Kennisnetwerk Klimaatlim Boeren op veen Groene Hart				66.000	66.000
Totaal		9.172.271	136.000	188.912	776.000	1.100.912

Toelichting

De begrotingssubsidie aan Stichting Zwem Stimulering t.b.v. Veilig in Zee voor een bedrag van € 280.000 (beleidsdoel 7-2)

De provincie Zuid-Holland stelt in 2026 tot en met 2029 een subsidie van € 70.000 per jaar beschikbaar aan Stichting Zwem Stimulering voor de uitvoering van het project Veilig in Zee (VIZ). Dit project richt zich op het vergroten van veiligheid, beweging en toegankelijkheid van het strand en de zee als recreatieve buitenruimte voor alle inwoners. Door middel van veiligheidsvoorlichting, praktijkgerichte strandactiviteiten en samenwerking met kust- en welzijnspartners worden met name kwetsbare doelgroepen actief betrokken en gestimuleerd om veilig gebruik te maken van de kust. Het project draagt bij aan bewustwording over strand- en zee veiligheid, het stimuleren van een gezonde leefstijl en het versterken van een inclusieve en veilige leefomgeving. De activiteiten sluiten aan bij de provinciale ambities op het gebied van recreatie, gezondheid, sport en een toegankelijke buitenruimte.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie.

De subsidie wordt gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen welke in de begroting zijn opgenomen voor Recreatieve kust en strand onder beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie duurzame toerisme en sport.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatiesport en bewegen. Het project draagt bij aan het versterken van de veilige en toegankelijke belevingswaarde van de Zuid-Hollandse kust, het stimuleren van gezond en verantwoord gebruik van strand en zee en het vergroten van veiligheidsbewustzijn onder inwoners. Daarnaast bevordert het project deelname aan sport en beweging in de buitenruimte, vergroot het de toegankelijkheid van recreatie voor kwetsbare doelgroepen en versterkt het de samenwerking tussen kustveiligheidsorganisaties, maatschappelijke partners en lokale netwerken.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is de juiste optie omdat de provincie hiermee bijdraagt aan een bestaand, initiatief van Stichting Zwem Stimulering, waarbij eigen regie en uitvoering bij de initiatiefnemer liggen en waar verschillende partijen aan bijdragen.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 280.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Koninklijke Nederlandse Reddings Maatschappij t.b.v. Ga goed voorbereid het water op voor een bedrag van € 160.000 (beleidsdoel 7-2)

De provincie Zuid-Holland stelt vanaf 2026 een jaarlijkse subsidie van € 40.000 beschikbaar aan de KNRM voor de uitvoering van preventieve activiteiten binnen de campagne 'Ga goed voorbereid het water op'. Deze inzet richt zich op het vergroten van bewustwording en veiligheid op en rond het water voor recreanten, watersporters en strandbezoekers langs de Zuid-Hollandse kust. Door middel van gerichte voorlichting, preventiematerialen voor jachthavens en watersportverenigingen, regionale hotspotinformatie en specifieke preventievideo's voor risicogebieden wordt veilig gedrag actief gestimuleerd. Daarnaast wordt het bestaande educatieve lespakket verder uitgebreid met videomaterialen en locatie specifieke lesmodules voor verschillende badplaatsen, zodat

leerlingen gericht leren waar zij op moeten letten op hun eigen strand en in de lokale situatie. De activiteiten dragen bij aan het voorkomen van incidenten, het vergroten van kennis over lokale risico's en het versterken van waterveiligheid. Hiermee sluit de inzet aan bij de provinciale ambities op het gebied van recreatie, veiligheid, gezondheid en een veilige en toegankelijke kust. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De subsidie wordt gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen welke in de begroting zijn opgenomen voor Recreatieve kust en strand onder beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie duurzame toerisme en sport.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, sport en bewegen. De inzet van de KNRM draagt bij aan een veilige en toegankelijke recreatieve buitenruimte door het vergroten van waterveiligheid, het stimuleren van verantwoord gebruik van strand en water en het versterken van veiligheidsbewustzijn onder inwoners en recreanten. Hiermee wordt veilig recreatief gebruik van de Zuid-Hollandse kust en waterrecreatiegebieden bevordert.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is de juiste optie omdat de provincie hiermee bijdraagt aan een bestaand, initiatief van de KNRM, waarbij eigen regie en uitvoering bij de initiatiefnemer liggen en waar verschillende partijen aan bijdragen.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 160.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting JOGG t.b.v. Beweegbrigade 2.0 voor een bedrag van € 270.000 (beleidsdoel 7-2)

We willen dat meer mensen meer sporten en bewegen in hun eigen woonomgeving en we hebben met name aandacht voor groepen die achterblijven met sport en bewegen, zoals ouderen, gehandicapten en groepen met een lage sociaaleconomische status. We ondersteunen projecten die bewegen stimuleren en de omgeving aantrekkelijker maken om te bewegen. De Beweegbrigade 2.0 is bedoeld om structureel meer dagelijks bewegen toe te voegen aan gebiedsplannen van NPLV gebieden en New Towns. Het maximaal aan te vragen bedrag is € 270.000 voor de jaren 2026 en 2027.

Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie. De dekking van de subsidie vindt plaats vanuit bestaande exploitatiemiddelen in beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie duurzame toerisme en sport.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, sport en bewegen. Dit draagt bij aan het bevorderen van bewegen door achterblijvende groepen.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van bewegen door achterblijvende groepen.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 270.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Provincie Utrecht t.b.v. Kennisnetwerk Klimaatlim Boeren op veen Groene Hart voor een bedrag van € 66.000 (beleidsdoel 7-3)

De provincie Zuid-Holland (ZH) is formeel geen partner meer van het samenwerkingsprogramma Klimaatlim Boeren op Veen Groene Hart (KBGH) 2025-2027 terwijl er wel een aantal Zuid-Hollandse waterschappen en collectieven daaraan deelnemen. KBGH is een netwerk van professionals met expertise en ervaring in het voorbereiden van de uitvoering van maatregelen als Waterinfiltratie systemen (WIS) en natuurvriendelijke oevers. Geconstateerd is dat op twee onderdelen van het KBGH-programma samenwerking met en door de provincie ZH wordt gemist:

1. Bij kennisdelen van praktijkervaringen en –uitdagingen;
2. Bij het uitvoeren van polderverkenningen door collectieven.

Daarom wil provincie Zuid-Holland (opnieuw) toetreden tot dit samenwerkingsprogramma, waar naast verschillende collectieven en waterschappen ook de provincies Noord-Holland en Utrecht aan deelnemen. Als Zuid-Holland opnieuw toetreedt, worden de kosten voor het onderhouden van dit netwerk en het organiseren van activiteiten en communicatie evenredig verdeeld over de drie provincies. Provincie Utrecht is penvoerder voor deze subsidie. Subsidies moeten voldoen aan de (wettelijke) juridische vereisten, waaronder die van staatsteun en mededinging. Het plaatsen door Provinciale Staten van de begrotingssubsidie op de begroting geeft geen automatisch recht op het verkrijgen van de begrotingssubsidie.

Deze subsidie wordt gedekt vanuit beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen effect van klimaatverandering.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-3-1 Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling. Inhoudelijk ligt de focus van het kennisnetwerk KBHG op het ondersteunen van boeren bij implementeren maatregelen op typische veenweidethema's als bodemdaling/WIS, boerennatuur, waterkwaliteit en Groenblauwe dooradering (GBDA). Door kennisdeling en -uitwisseling draagt dit kennisnetwerk bij aan het faciliteren en aanjagen van polderverkenningen en experimenten. PZH kan als partner specifieke vraagstukken agenderen in dit kennisnetwerk, bijvoorbeeld over onderhoud en beheer van WIS. Ook biedt het kennisnetwerk toegang tot een netwerk van professionals met relevante expertise/ervaring in het voorbereiden van de uitvoering – waar juist in deze fase na het opleveren gebiedsplannen behoefte aan is en waar vanuit de eigen organisatie onvoldoende in wordt voorzien. Voor specifieke ZH-PLG gebiedsprocessen zoals Wierickerland en Groene Hart Noord kan dit een pragmatische oplossing bieden, die aansluit op bekende praktijk en bijdraagt aan draagvlak/vertrouwen bij de gebiedspartners (met name de collectieven en waterschappen) in de Zuid-Hollandse aanpak. Te verwachten is dat dit bijdraagt aan het uitvoering gereed maken van projectvoorstellen op gebied van bodemdaling/WIS en waterkwaliteit/GBDA. Te verwachten is ook dat dit bijdraagt aan de gewenste professionalisering van de betrokken collectieven.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn, aangezien het betreffende bedrag geen tegenprestatie vormt voor een geleverde dienst, maar een bijdrage ter stimulering van de betreffende opgave

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 66.000 en deze op te nemen in de begroting.

Subsidieregelingen 2026 in vergelijking met 2025 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2025	Kadernota 2026	Begroting 2026	Voorjaarsnota 2026	Najaarsnota 2026	Maximaal te subsidiëren 2026
7.1	1.6.96	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2021	413.849					
7.1 en 7.2	1.6.128	Subsidieregeling recreatie, toerisme, sport en gezondheid Zuid-Holland	5.565.000		6.565.000			6.565.000
7.2	1.6.109	Subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland	6.530.000	34.300.000	17.468.542			51.768.542
Totaal			12.508.849	34.300.000	24.033.542	0	0	58.333.542

Toelichting

Gedeputeerde Staten kunnen door het jaar heen subsidieplafonds vaststellen voor subsidieregelingen, passend binnen de beschikbare budgetten. De peildatum van bovenstaande tabel is 24 april 2026. Dat verklaart ook dat in de kolom 'maximaal te subsidiëren 2026' soms nog geen bedrag staat vermeld.

Bijlagen

Bijlage 1 Reserves

Inleiding

De totale reserveomvang van de provincie Zuid-Holland bestaat uit de som van de algemene reserves en de bestemmingsreserves. De algemene reserves bestaan uit de Algemene vrije reserve en de bufferreserve Weerstandscapaciteit. Reserves behoren tot het eigen vermogen en zijn vrij te besteden.

In deze bijlage 1 is als eerste een samenvattend overzicht van de Algemene reserves en de bestemmingsreserves (= staat van reserves) opgenomen, waarna ditzelfde overzicht wordt getoond met daarin alle afzonderlijke reserves (= saldo reserves). Ook is op totaalniveau aangegeven welk deel van de reserves juridisch of bestuurlijk verplicht is.

Staat van Reserves

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Saldo per 31-12-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028	Saldo per 31-12-2029
Algemene reserves	286.894	0	3.623	283.271	293.465	323.460	386.342
Bestemmingsreserves	542.507	69.988	234.832	377.663	261.486	216.333	198.672
Totaal	829.401	69.988	238.455	660.934	554.950	539.793	585.014

Verloop reserves

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Saldo per 31-12-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028	Saldo per 31-12-2029
Algemene vrije reserve	212.595	0	3.623	208.972	219.165	249.161	312.042
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	7.502	0	1.500	6.002	4.502	3.002	1.502
Bereikbaarheid	126.677	2.768	25.221	104.223	80.899	67.987	63.283
Bufferreserve Weerstandscapaciteit	74.300	0	0	74.300	74.300	74.300	74.300
Egalisatiereserve dbo infrastructuur	5.000	0	0	5.000	5.000	5.000	5.000
Egalisatiereserve lastneming subsidies	24.564	0	13.416	11.149	3.567	1.632	1.132
Geen lege handen voor de landbouw	3.500	0	336	3.164	2.299	2.000	2.000
Groene ambities	19.733	0	11.320	8.413	5.640	5.022	5.022
Interreg-cofinanciering EFRO	2.261	0	1.925	336	179	73	0
Investeringsagenda 2026-2030	120.000	3.450	72.090	51.360	45.010	35.980	26.730
Life Sciences & Health	3.315	0	275	3.040	2.890	2.740	2.740
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	18.909	612	4.032	15.489	15.029	15.641	16.253
NatuurNetwerk Nederland	38.284	0	30.901	7.383	0	0	0
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	12.214	0	467	11.747	11.747	10.247	8.346
Reserve Ontwikkelopgave natuur	45.830	3.450	4.546	44.734	9.832	0	0

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Saldo per 31-12-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028	Saldo per 31-12-2029
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030	0	40.000	3.030	36.970	34.012	31.507	31.417
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	16.882	19.000	23.382	12.500	16.000	16.000	16.000
Versterking economie	21.793	709	1.540	20.962	19.677	19.422	19.168
Warmteleiding Warmteling	76.042	0	40.850	35.192	5.202	80	80
Totaal	829.401	69.988	238.455	660.934	554.950	539.793	585.014

Totaal mutaties reserves per beleidsdoel

Reservenaam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Algemene vrije reserve			
- Algemene dekkingsmiddelen	0,0	3,6	-3,6
Beheerplannen Natura 2000 en PAS			
5-1 Gezonde natuur	0,0	1,5	-1,5
Bereikbaarheid			
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	2,8	24,9	-22,1
2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur	0,0	0,3	-0,3
Egalisatiereserve lastneming subsidies			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,3	-0,3
4-2 Erfgoed en Cultuur	0,0	2,0	-2,0
6-1 Wonen	0,0	8,5	-8,5
3-1 Energietransitie	0,0	1,2	-1,2
7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport	0,0	0,1	-0,1
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	0,3	-0,3
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,9	-0,9
Geen lege handen voor de landbouw			
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	0,3	-0,3
Groene ambities			
7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport	0,0	1,4	-1,4
5-1 Gezonde natuur	0,0	8,9	-8,9
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	0,9	-0,9
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	0,1	-0,1
Interreg-cofinanciering EFRO			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	1,9	-1,9

Reservenaam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Investeringsagenda 2026-2030			
- Algemene dekkingsmiddelen	3,5	19,0	-15,6
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	1,0	-1,0
3-1 Energietransitie	0,0	1,3	-1,3
5-1 Gezonde natuur	0,0	40,0	-40,0
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	0,0	10,5	-10,5
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,3	-0,3
Life Sciences & Health			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,3	-0,3
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,6	4,0	-3,4
NatuurNetwerk Nederland			
5-1 Gezonde natuur	0,0	30,9	-30,9
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder			
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,3	-0,3
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	0,2	-0,2
Reserve Ontwikkelopgave natuur			
5-1 Gezonde natuur	3,5	4,5	-1,1
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030			
5-1 Gezonde natuur	40,0	3,0	37,0
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland			
6-1 Wonen	0,0	23,4	-23,4
- Algemene dekkingsmiddelen	19,0	0,0	19,0
Versterking economie			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,7	1,5	-0,8
Warmteleiding Warmteling			
3-1 Energietransitie	0,0	40,9	-40,9
Eindtotaal	70,0	238,5	-168,5

Totaal mutaties reserves per beleidsdoel in de Voorjaarsnota

Reservenaam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
Algemene vrije reserve			
- Algemene dekkingsmiddelen	-3,6	3,6	-7,2
Bereikbaarheid			
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	0,0	-1,1	1,1
2-2 Goed functionerende provinciale infrastructuur	0,0	-0,3	0,3
Egalisatiereserve lastneming subsidies			
3-1 Energietransitie	0,0	1,2	-1,2
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,2	-0,2
4-2 Erfgoed en Cultuur	0,0	1,2	-1,2
6-1 Wonen	0,0	8,5	-8,5
7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport	0,0	0,1	-0,1
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	0,3	-0,3
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,9	-0,9
Geen lege handen voor de landbouw			
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	-0,7	0,7
Groene ambities			
5-1 Gezonde natuur	0,0	2,5	-2,5
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	0,1	-0,1
7-2 Bevorderen recreatie, duurzame toerisme en sport	0,0	-0,7	0,7
Interreg-cofinanciering EFRO			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,6	-0,6
Investeringsagenda 2026-2030			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	1,0	-1,0
- Algemene dekkingsmiddelen	3,5	19,0	-15,6
3-1 Energietransitie	0,0	1,3	-1,3
5-1 Gezonde natuur	0,0	40,0	-40,0
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	0,0	10,5	-10,5
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,3	-0,3
Life Sciences & Health			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,1	-0,1
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	3,1	-3,1

Reservenaam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
NatuurNetwerk Nederland			
5-1 Gezonde natuur	-0,8	3,4	-4,1
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder			
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,3	-0,3
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	0,0	0,0
Reserve Ontwikkelopgave natuur			
5-1 Gezonde natuur	-16,7	-6,3	-10,4
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030			
5-1 Gezonde natuur	40,0	3,0	37,0
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland			
6-1 Wonen	0,0	9,9	-9,9
- Algemene dekkingsmiddelen	19,0	0,0	19,0
Versterking economie			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,7	-0,5	1,2
Eindtotaal	42,1	101,7	-59,6

Beklemdheid reserve

Onderwerp (bedragen x €1.000 mln)	Saldo reserve 2026	Juridisch verplicht 2026	Bestuurlijk verplicht 2026	Niet verplicht 2026
Algemene reserves	283.271	0	74.300	208.972
Bestemmingsreserves	377.663	80.747	296.917	0
Totaal reserves	660.934	80.747	371.217	208.972

Beklemdheid per reserve

Onderwerp (bedragen x €1.000 mln)	Saldo reserve 2026	Juridisch verplicht 2026	Bestuurlijk verplicht 2026	Niet verplicht 2026
Algemene vrije reserve	208.972	0	0	208.972
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	6.002	0	6.002	0
Bereikbaarheid	104.223	21.858	82.365	0
Bufferreserve Weerstandscapaciteit	74.300	0	74.300	0
Egalisatiereserve dbo infrastructuur	5.000	0	5.000	0
Egalisatiereserve lastneming subsidies	11.149	11.149	0	0
Geen lege handen voor de landbouw	3.164	0	3.164	0
Groene ambities	8.413	8.413	0	0
Interreg-cofinanciering EFRO	336	336	0	0
Investeringsagenda 2026-2030	51.360	0	51.360	0
Life Sciences & Health	3.040	350	2.690	0
Meerjarenplan Bodem, ondergrond en grondwater	15.489	0	15.489	0

Onderwerp (bedragen x €1.000 mln)	Saldo reserve 2026	Juridisch verplicht 2026	Bestuurlijk verplicht 2026	Niet verplicht 2026
NatuurNetwerk Nederland	7.383	0	7.383	0
Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	11.747	0	11.747	0
Reserve Ontwikkelopgave natuur	44.734	0	44.734	0
Strategische reserve Landelijk gebied als onderdeel van de Investeringsagenda 2026-2030	36.970	0	36.970	0
Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	12.500	0	12.500	0
Versterking economie	20.962	3.538	17.424	0
Warmteleiding Warmtelinq	35.192	35.103	89	0
Totaal reserves	660.934	80.747	371.217	208.972

Bijlage 2 Overlopende passiva (OVP)

Totaaloverzicht

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Saldo per 31-12-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028	Saldo per 31-12-2029
OVP BDU	19.125	0	449	18.676	12.557	11.810	11.810
OVP Bedrijfsmatig Vastgoed	6.333	0	2.390	3.943	2.077	1.777	1.777
OVP Bermmaatregelen N- wegen	1.694	0	0	1.694	1.694	1.694	1.694
OVP Bijdrage derden aan VIP- NL	507	0	128	379	379	379	379
OVP Bodem 2022	2.248	0	1.213	1.035	153	153	153
OVP Bodem 2023	479	0	239	239	0	0	0
OVP Bodem 2024-2030	4.897	0	1.174	3.723	2.549	1.375	202
OVP Capaciteit Natuurmonitoring	33	0	0	33	33	33	33
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Bergsluis	0	428	428	0	710	710	710
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Brakwaterwinning	0	16	16	0	0	0	0
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Brielse Meer	0	40	40	0	0	0	0
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Waterbank	208	0	88	121	33	33	33
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Waterbuffer Rotterdam	70	0	0	70	70	70	70
OVP E115 Duurzame en circulaire infrastructuur	140	0	0	140	140	140	140
OVP E120 Verkeersveiligheidsmaatregelen	1.296	0	0	1.296	1.296	1.296	1.296
OVP ERTMS	0	1.569	1.569	0	0	0	0
OVP Fietsmaatregelen A4 Burgerveen	2.383	0	0	2.383	2.383	2.383	2.383
OVP Flexpool Rijksbijdrage	386	0	386	0	0	0	0
OVP Flexpool rijksbijdrage 2022	163	0	163	0	0	0	0
OVP Flexpool rijksbijdrage 3e tranche	5.734	0	5.233	501	501	501	501
OVP Impuls Veenweiden	9.839	0	3.700	6.139	1.972	1.972	1.972
OVP Keten en gemeenschappen van de visserijsector	4.425	0	0	4.425	4.425	4.425	4.425
OVP Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE)	13.976	0	10.837	3.139	9	9	9
OVP Leiden-Katwijk-Noordwijk	168	0	0	168	168	168	168
OVP LIFE IP All4Biodiversity	144	0	144	0	0	0	0

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Saldo per 31-12-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028	Saldo per 31-12-2029
OVP Maatregel gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties	8.970	0	0	8.970	8.970	8.970	8.970
OVP MIT 2021	737	0	0	737	737	737	737
OVP MIT 2022	972	0	0	972	972	972	972
OVP MIT 2023	638	0	-90	728	728	728	728
OVP MIT 2024	0	1.473	1.019	454	574	574	574
OVP MIT 2025	907	2.400	1.746	1.561	1.583	1.620	1.620
OVP Naderingsdetectie windturbines	199	0	199	0	0	0	0
OVP Natuurcompensatie HSL zuid	100	0	0	100	100	100	100
OVP NOVEX-gebied ZR 2023	292	0	286	6	6	6	6
OVP NOVI havengebied Rotterdam	35	0	0	35	35	35	35
OVP Ontzorging Maatschappelijk Vastgoed 2e tranche	357	0	357	0	0	0	0
OVP PMR 750 ha	54.328	0	7.730	46.599	41.208	25.697	11.093
OVP Programma Natuur 2e Fase	21.573	0	0	21.573	13.740	12.043	12.043
OVP Provinciale maatregelen PAS-melders	6.045	0	0	6.045	6.045	6.045	6.045
OVP Provinciale maatregelen PAS-melders (2024)	15.592	0	0	15.592	15.592	15.592	15.592
OVP Provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied (NPLG)	1.093	0	38	1.056	1.056	1.056	1.056
OVP RPMLG Land- en Tuinbouw	28.931	6.527	1.500	33.958	30.564	26.744	25.241
OVP RPMLG Landschap en natuurversterking	98.355	19.794	7.956	110.193	94.047	85.332	84.332
OVP RPMLG Water- en Bodemsysteem	17.534	4.795	2.038	20.291	19.016	19.016	19.016
OVP Schone Lucht Akkoord (SLA)	42	0	0	42	42	42	42
OVP Smart Mobility Synchronode	43	0	0	43	43	43	43
OVP Startup In Residence Intergov 2022	125	0	0	125	125	125	125
OVP Stimulering schoon en emissieloos bouwen	112	0	0	112	112	112	112
OVP Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	4.440	0	0	4.440	4.440	4.440	4.440
OVP Tijdelijke regeling bodem onderdeel buitenproportioneel	144	0	144	0	0	0	0
OVP Truckparkings	37	0	0	37	37	37	37

Onderwerp (bedragen x €1.000)	Saldo per 31-12-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028	Saldo per 31-12-2029
OVP Uitvoering Aanpak piekbelasting	302	0	0	302	302	302	302
OVP Uitvoeringsprogramma Natuur	8.738	0	8.540	198	198	198	198
OVP Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	469	0	0	469	469	469	469
OVP Versnellen Natuurinclusief isoleren	10.608	0	1.600	9.008	8.344	8.344	8.344
OVP Woondeals 2022	69	0	0	69	69	69	69
OVP Woondeals 2023	29	0	29	0	0	0	0
OVP Woondeals 2024	697	0	697	0	0	0	0
OVP Zero Emissiebussen ZH-N	1.417	610	610	1.417	1.417	1.417	1.417
Totaal	358.181	37.651	62.597	333.235	281.720	249.794	231.513

Totaal mutaties reserves per beleidsdoel

OVP naam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
OVP BDU			
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	0,0	0,4	-0,4
OVP Bedrijfsmatig Vastgoed			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	2,4	-2,4
OVP Bijdrage derden aan VIP-NL			
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	0,1	-0,1
OVP Bodem 2022			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	1,2	-1,2
OVP Bodem 2023			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,2	-0,2
OVP Bodem 2024-2030			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	1,2	-1,2
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Bergsluis			
5-3 Leven met water	0,4	0,4	0,0
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Brakwaterwinning			
5-3 Leven met water	0,0	0,0	0,0
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Brielse Meer			
5-3 Leven met water	0,0	0,0	0,0
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Waterbank			
5-3 Leven met water	0,0	0,1	-0,1

OVP naam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
OVP ERTMS			
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	1,6	1,6	0,0
OVP Flexpool rijksbijdrage 3e tranche			
6-1 Wonen	0,0	5,2	-5,2
OVP Flexpool Rijksbijdrage			
6-1 Wonen	0,0	0,4	-0,4
OVP Flexpool rijksbijdrage 2022			
6-1 Wonen	0,0	0,2	-0,2
OVP Impuls Veenweiden			
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	3,7	-3,7
OVP Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE)			
3-1 Energietransitie	0,0	10,3	-10,3
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,6	-0,6
OVP LIFE IP All4Biodiversity			
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,1	-0,1
OVP MIT 2023			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	-0,1	0,1
OVP MIT 2024			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	1,5	1,0	0,5
OVP MIT 2025			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	2,4	1,7	0,7
OVP Naderingsdetectie windturbines			
3-1 Energietransitie	0,0	0,2	-0,2
OVP NOVEX-gebied ZR 2023			
6-2 Ruimte en landschap	0,0	0,3	-0,3
OVP Ontzorging Maatschappelijk Vastgoed 2e tranche			
3-1 Energietransitie	0,0	0,4	-0,4
OVP PMR 750 ha			
5-1 Gezonde natuur	0,0	7,7	-7,7
OVP Provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied (NPLG)			
5-1 Gezonde natuur	0,0	0,0	0,0
OVP RPMLG Land- en Tuinbouw			
5-1 Gezonde natuur	6,5	0,4	6,1
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	1,1	-1,1

OVP naam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
OVP RPMLG Landschap en natuurversterking			
5-1 Gezonde natuur	19,8	8,0	11,8
OVP RPMLG Water- en Bodemsysteem			
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	2,0	-2,0
5-1 Gezonde natuur	4,8	0,0	4,8
OVP Tijdelijke regeling bodem onderdeel buitenproportioneel			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,1	-0,1
OVP Uitvoeringsprogramma Natuur			
5-1 Gezonde natuur	0,0	8,5	-8,5
OVP Versnellen Natuurinclusief isoleren			
5-1 Gezonde natuur	0,0	1,6	-1,6
OVP Woondeals 2023			
6-1 Wonen	0,0	0,0	0,0
OVP Woondeals 2024			
6-1 Wonen	0,0	0,7	-0,7
OVP Zero Emissiebussen ZH-N			
2-1 Duurzame en veilige bereikbaarheid voor iedereen	0,6	0,6	0,0
Eindtotaal	37,7	62,6	-24,9

Totaal mutaties reserves per beleidsdoel in de Voorjaarsnota

OVP naam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
OVP Bodem 2022			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	1,1	-1,1
OVP Bodem 2023			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,2	-0,2
OVP Bodem 2024-2030			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	1,2	-1,2
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Bergsluis			
5-3 Leven met water	0,4	0,4	0,0
OVP Deltaprogramma Zoetwater 2e fase Waterbank			
5-3 Leven met water	0,0	0,1	-0,1
OVP Flexpool Rijksbijdrage			
6-1 Wonen	0,0	0,4	-0,4

OVP naam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
OVP Flexpool rijksbijdrage 2022			
6-1 Wonen	0,0	0,2	-0,2
OVP Flexpool rijksbijdrage 3e tranche			
6-1 Wonen	0,0	0,5	-0,5
OVP Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE)			
3-1 Energietransitie	0,0	4,1	-4,1
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	0,4	-0,4
OVP LIFE IP All4Biodiversity			
5-1 Gezonde natuur	0,0	-0,1	0,1
OVP MIT 2025			
4-1 Toekomstbestendig economisch vestigingsklimaat	0,0	-0,7	0,7
OVP Naderingsdetectie windturbines			
3-1 Energietransitie	0,0	0,0	0,0
OVP NOVEX-gebied ZR 2023			
6-2 Ruimte en landschap	0,0	0,2	-0,2
OVP Ontzorging Maatschappelijk Vastgoed 2e tranche			
3-1 Energietransitie	0,0	-0,1	0,1
OVP Programma Natuur 2e Fase			
5-1 Gezonde natuur	0,0	-2,9	2,9
OVP Provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied (NPLG)			
5-1 Gezonde natuur	0,0	-0,1	0,1
OVP RPMLG Land- en Tuinbouw			
5-1 Gezonde natuur	-0,4	0,4	-0,8
5-2 Toekomstbestendige landbouw	0,0	1,1	-1,1
OVP RPMLG Landschap en natuurversterking			
5-1 Gezonde natuur	-4,8	8,0	-12,7
OVP RPMLG Water- en Bodemsysteem			
5-1 Gezonde natuur	0,2	0,0	0,2
7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen het effect van klimaat	0,0	1,8	-1,8
OVP Tijdelijke regeling bodem onderdeel buitenproportioneel			
7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid	0,0	0,1	-0,1
OVP Uitvoeringsprogramma Natuur			
5-1 Gezonde natuur	0,0	-0,5	0,5
OVP Versnellen Natuurinclusief isoleren			
5-1 Gezonde natuur	0,0	1,0	-1,0

OVP naam (bedragen x €1 miljoen)	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties
OVP Woondeals 2023			
6-1 Wonen	0,0	0,0	0,0
OVP Woondeals 2024			
6-1 Wonen	0,0	0,7	-0,7
Eindtotaal	-4,5	17,7	-22,2

Bijlage 3 Prognose gereedmelding investeringen

Ambitie (bedragen x €1.000)	Originele Begroting 2026	Mutaties VJN	Begroting 2026 na VJN	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Uitgaven							
2 Bereikbaar Zuid-Holland	148.528	22.807	171.335	317.130	298.749	328.219	281.108
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	0	0	0	17.523	0	0	0
- Bedrijfsvoering, Financiën en organisatie	8.106	17.656	25.762	12.788	16.462	9.309	6.848
Subtotaal	156.634	40.463	197.097	347.441	315.211	337.528	287.956
Inkomsten							
2 Bereikbaar Zuid-Holland	-97.684	-9.739	-107.423	-32.242	-43.808	-25.523	-23.869
Subtotaal	-97.684	-9.739	-107.423	-32.242	-43.808	-25.523	-23.869
Totaal investeringskredieten	58.950	30.724	89.675	315.199	271.404	312.005	264.087

Toelichting

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

In de Kadernota 2027-2030, bijlage 3 'Wijzigingen Ambitie Bereikbaar Zuid-Holland', zijn voor het begrotingsjaar 2026 verschillende voorstellen opgenomen. Daarnaast worden in deze Voorjaarsnota de resultaten van de Jaarrekening 2025 verwerkt voor de investeringsprojecten.

In totaal geldt dat het bedrag aan te activeren investeringsuitgaven in 2026 netto met € 22,8 miljoen wordt verhoogd. Dit heeft voor € 19,2 miljoen betrekking op het onderdeel aanleg en verbetering, en voor € 3,6 miljoen op het onderdeel beheer en onderhoud. De verhoging heeft met name te maken met het doorschuiven naar 2026 van de activering van enkele projecten die oorspronkelijk in 2025 geactiveerd zouden worden. Voor andere projecten wordt de activering juist van 2026 naar latere jaren verschoven. Het bedrag aan in 2026 te activeren ontvangsten (bijdragen van derden in provinciale investeringen) neemt met € 9,7 miljoen toe.

Bedrijfsvoering, financiën en organisatie

MeerJarenOnderhoudsprogramma gebouwen € 16,9 miljoen

In het Overzicht Organisatie is € 16,9 miljoen toegevoegd vanuit het MeerJarenOnderhoudsprogramma gebouwen (MJOP). Deze middelen waren niet besteed in 2025. Bij Najaarsnota 2026 wordt de inzet van dit krediet meerjarig geactualiseerd. Dan is namelijk een nieuwe meerjarige raming bekend van het onderhoudsprogramma.

ICT-hardwareinvesteringsplan 2026 € 0,8 miljoen

Uit het ICT-hardwareinvesteringsplan 2026 is gebleken dat de beschikbare middelen onvoldoende zijn om de beoogde investeringen te kunnen doen. Daarom wordt € 0,8 miljoen verschoven van 2027 naar 2026.

Bijlage 4 Statenbesluit

Bijlage 5 Moties en amendementen

Bijlage 6 Afkortingenlijst

ACCEZ	Accelerating Circular Economy Zuid-Holland
ANLb	Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
Asv	Algemene Subsidieverordening Zuid-Holland
AWZI	Afvalwaterzuivingsinstallatie
BBL	Bureau Beheer Landbouwgronden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bibob	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BPL	Bijzonder Provinciaal Landschap
BRE	Bestuurlijke Regionale Ecosysteem
BRIKS	Bouwen, Reclame, Inrit, Kappen en Slopen
BRO	Basis Registratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CdK	Commissaris der Koning
CES	Cluster-energie Strategieën
CID	Central Innovation District
CLINSH	CLean INland SHipping
DBI	Dienst Beheer Infrastructuur
DCMR	DCMR Milieudienst Rijnmond
DMS	Datamanagementsysteem
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EBZ	Economic Board Zuid-Holland
EC	Europese Commissie
ECRN	European Chemical Regions Network
EGTC	European Grouping of Territorial Cooperation
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMU	Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
EVZ	Ecologische verbindingzones
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Fido	wet Financiering decentrale overheden
FLIE	Field Lab voor industriële elektrificatie
GC	Gebiedscoöperatie
GIS	Geografische Informatie Systeem
GLB	Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid
GLB NSP	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Nationaal Strategisch Plan
GS	(College van) Gedeputeerde Staten
GVC	Goederenvervoercorridor
GvG	Grond-voor-Grond
HCA	Human Capital akkoord Zuid-Holland
HIC	Haven Industrie Complex

HOV	Hoogwaardig openbaar vervoer
HZH	Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V.
I&W	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IBP	Interbestuurlijk programma
IBP-VP	Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland
IBP-VP-HUV	Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Hollands-Utrechtse Veenweiden
IBP-VP-ZWD	Interbestuurlijk Programma Zuidwestelijke Delta
Interreg	Interregionale samenwerking
IODS	Integrale ontwikkeling Delft-Schiedam
IPO	Interprovinciaal Overleg
IQ	InnovationQuarter
IRP	Integraal Ruimtelijk Project
IVN	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
IVRI's	Intelligente verkeersregelininstallaties (IVRI's)
JTF	Just Transition Fund
KPI's	Kritische Prestatie-indicatoren
KRW	Kaderrichtlijn Water
LDO	Landelijke Databank Overstromingsinformatie
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LSH	Life Science en Health
LUMC	Leids Universitair Medisch Centrum
MER	Milieueffectrapport
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MIT	MKB Innovatiestimulering Topsectoren
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MoVe	Mobiliteit en Verstedelijking
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MRB	Motorrijtuigenbelasting
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
MVO	Meerjarenprogramma versterking omgevingsveiligheid
NBC	Natuurbeheer-collectief
NDW	Nationaal Dataportaal Wegverkeer
NLS	Nationale Limes Samenwerking
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NO2	Stikstofdioxide
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NPRZ	Nationaal Programma Rotterdam Zuid
NSP	Nationaal Strategisch Plan

OMS	Onderhouds Management Systeem
OV	Openbaar vervoer
OVP	Overlopende passiva
P&C	Planning en Control
PAS	Programmatiese Aanpak Stikstof
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
pMIEK	Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
PMR	Project Mainportontwikkeling Rotterdam
POP	Platteland Ontwikkelings Programma
PRG	Provinciale Recreatiegebieden
PS	(College van) Provinciale Staten
PZE	Programma Zuid-Hollands Economie
PZH	provincie Zuid-Holland
PZI	Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur
RBO	Regionaal Bestuurlijk Overleg
R-net	Randstad-net
RES	Regionale Energie Strategie
RH2INE	Rhine Hydrogen Integration Network of Excellence
RIEC	Regionale Informatie Expertise Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMP	Regionale Mobiliteitsplannen
RNIZ	Regionale Netwerken voor Zuid-Holland
RodS	Recreatie om de Stad
ROM-D	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden
ROR	Richtlijn Overstromingsrisico's
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RZG	Rotterdam Zoetermeer Gouda
SEOP	Stichting Educatieve Orkestprojecten
Srg	Subsidieregeling Groen
SLA	Schone Lucht Akkoord
SPUK	Specifieke uitkering
SWUNG	Samen Werken aan de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TBM	Terrein Beheer Model
TEU	Twenty Feet Equivalent
TBO	Terreinbeherende organisaties
UPG	Uitvoeringsprogramma Groen
USK	Uitnamestrategiekader
UvW	Unie van Waterschappen
UWO	Uitwerkingsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VFF	Vroege Fase Financiering
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn
VIC	Veenweide Innovatie Centrum

VIP-NL	Nationaal Veenweide Innovatieprogramma
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VWS	ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VZHG	Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WHW	Wet Herverdeling Wegenbeheer
Wm	Wet milieubeheer)
Wob	Wet openbaar bestuur
Woo	Wet open oveheid
Wro	Wet ruimtelijke ordening
ZHOV	Zuid-Hollandse Omgevingsverordening
ZH-PLG	Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen